

**UNIVERSITATEA TITU MAIORESCU
FACULTATEA DE DREPT
ȘCOALA DOCTORALĂ
DREPTUL UNIUNII EUROPENE ȘI DREPTURILE OMULUI**

**TEZĂ DE DOCTORAT
REZUMAT**

**STATUTUL JURIDIC AL LUCRĂTORILOR DIN STATE TERȚE ÎN
UNIUNEA EUROPEANĂ**

**Conducător de doctorat,
Prof. Univ. Dr. Nicolae Voiculescu**

**Doctorand,
Amelia Magdalena Tutilescu**

**București
2021**

CUPRINS REZUMAT

I. CUPRINSUL TEZEI DE DOCTORAT	3
II. PREZENTAREA TEMEI DE CERCETARE	8
III. STRUCTURA ȘI CONȚINUTUL TEZEI.....	12
IV. CONCLUZII GENERALE ȘI PROPUNERI DE LEGE FERENDA	35
V. BIBLIOGRAFIE	55

I. CUPRINSUL TEZEI DE DOCTORAT

Introducere

Capitolul I.

Considerații generale privind migrația în scop de muncă a lucrătorilor din state terțe în Uniunea Europeană

I.1. Definiții, terminologie și delimitări

I.2. Evoluții și tendințe ale migrației în scop de muncă la nivel global și regional

I.3. Impactul pandemiei COVID-19 asupra situației și statutului juridic al lucrătorilor migranți

Capitolul II.

Organizații cu preocupări în stabilirea drepturilor lucrătorilor din state terțe și instrumentele acestora

II.1. Organizația Națiunilor Unite și instrumentele acesteia privind reglementarea drepturilor lucrătorilor migranți

II.1.1. Carta Organizației Națiunilor Unite și Codul Internațional privind Drepturile Omului

II.1.2. Organizația Internațională a Muncii și reglementările sale în domeniul migrației în scop de muncă

II.1.3. Organizația Internațională pentru Migrație

II.2. Consiliul Europei și instrumentele juridice relevante ale acestuia privind reglementarea drepturilor lucrătorilor migranți

II.2.1. Convenția Europeană pentru Protecția Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale

II.2.2. Carta Socială Europeană și Carta Socială Europeană revizuită

- II.2.3. Codul European de Securitate Socială și Codul European de Securitate Socială revizuit
- II.2.4. Convenția Europeană de Securitate Socială
- II.2.5. Convenția Europeană referitoare la Statutul juridic al lucrătorului migrant

II.3. Concluzii intermediare

Capitolul III.

Instituțiile Uniunii Europene și instrumentele acestora circumscrise domeniului migrației lucrătorilor din state terțe

III.1. Instituții ale Uniunii Europene cu competențe privind reglementarea statutului juridic al lucrătorilor din state terțe

- III.1.1. Consiliul European
- III.1.2. Comisia Europeană
- III.1.3. Consiliul Uniunii Europene
- III.1.4. Parlamentul European
- III.1.5. Curtea de Justiție a Uniunii Europene

III.2. Documente de politici din perspectivă evolutivă

- III.2.1. Perioada 1950-1999
- III.2.2. Programul de la Tampere
- III.2.3. Principiile adoptate de Consiliul Justiție și Afaceri Interne din noiembrie 2004 în domeniul integrării
- III.2.4. Programul de la Haga
- III.2.5. Cartea Verde privind gestionarea migrației în Uniunea Europeană
- III.2.6. Comunicarea Comisiei: O agendă Comună pentru Integrare
- III.2.7. Comunicarea Comisiei: Plan de politică privind Migrația Legală
- III.2.8. Tratatul de la Lisabona
- III.2.9. Programul de la Stockholm
- III.2.10. Comunicarea Comisiei: Abordarea globală în materie de migrație și mobilitate
- III.2.11. Comunicarea Comisiei: O agendă europeană pentru migrație
- III.2.12. Noul Pact privind Migrația și Azilul

III.3. Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene

III.4. Rețeaua Europeană pentru Migrație

III.5. Concluzii intermediare

Capitolul IV.

Reglementări privind statutul juridic al lucrătorilor din state terțe pe teritoriul Uniunii Europene

IV.1. Principalele drepturi economice ale lucrătorilor din state terțe pe teritoriul Uniunii Europene

- IV.1.1. Dreptul la muncă și la libera alegere a ocupației
- IV.1.2. Dreptul la condiții de muncă echitabile și corecte
- IV.1.3. Dreptul la securitate socială
- IV.1.4. Dreptul de transfer al beneficiilor de securitate socială
- IV.1.5. Dreptul la tratament egal
- IV.1.6. Dreptul la reunificare familială

IV.2. Categoriile reglementate de lucrători din state terțe pe teritoriul Uniunii Europene

- IV.2.1. Statutul resortisanților țărilor terțe care sunt rezidenți pe termen lung
 - IV.2.1.1. Condiții de acordare
 - IV.2.1.2. Drepturi și limitări
- IV.2.2. Statutul resortisanților țărilor terțe care solicită ocuparea unor locuri de muncă înalt calificate
 - IV.2.2.1. Condiții de intrare și de ședere
 - IV.2.2.2. Drepturi și limitări
- IV.2.3. Statutul resortisanților statelor terțe care solicită ocuparea unui loc de muncă în calitate de lucrători sezonieri
 - IV.2.3.1. Condiții de intrare și de ședere
 - IV.2.3.2. Drepturi și limitări
- IV.2.4. Statutul resortisanților țărilor terțe ce fac obiectul unui transfer în cadrul aceleiași companii
 - IV.2.4.1. Condiții de intrare și de ședere
 - IV.2.4.2. Drepturi și limitări
- IV.2.5. Statutul resortisanților statelor terțe ce fac obiectul unor programe de cercetare, studii, formare profesională, servicii de voluntariat, programe de schimb de elevi sau proiecte educaționale și muncă au pair
 - IV.2.5.1. Condiții de intrare și de ședere
 - IV.2.5.2. Drepturi și limitări

IV.3. Reglementări aplicabile tuturor categoriilor de lucrători, resortisanți ai statelor terțe, pe teritoriul Uniunii Europene

- IV.3.1. Directiva privind dreptul la reîntregirea familiei
- IV.3.2. Directiva privind o procedură unică de solicitare a unui permis unic
- IV.3.3. Integrarea resortisanților statelor terțe

IV.4. Concluzii intermediare

Capitolul V.

Migrația neregulamentară în scop de muncă a lucrătorilor din state terțe în Uniunea Europeană

V.1. Aspecte conceptuale

V.2. Intrare, tranzit și reședință ilegală

V.3. Returnare și readmisie

V.4. Sancțiuni și măsuri la adresa angajatorilor de resortisanți din țări terțe aflați în situație de ședere ilegală

V.5. Prevenirea și combaterea traficului de persoane și protejarea victimelor criminalității asociate domeniului migrației nereglementate

V.5.1. Permisul de ședere eliberat resortisanților țărilor terțe care sunt victime ale traficului de persoane sau care au făcut obiectul unei facilitări a imigrației ilegale și care cooperează cu autoritățile competente

V.5.2. Prevenirea și combaterea traficului de persoane și protejarea victimelor acestuia

V.6. Concluzii intermediare

Capitolul VI.

România și statutul lucrătorilor din state terțe aflați pe teritoriul său

VI.1 Măsurile de transpunere și aplicare a acquis-ului Uniunii Europene privind statutul resortisanților statelor terțe aflați pe teritoriul României

VI.1.1. Rezidenții pe termen lung

VI.1.2. Resortisanții din țările terțe înalt calificați

VI.1.3. Transferuri în cazul aceleiași companii

VI.1.4. Lucrătorii sezonieri

VI.1.5. Cercetare, studii, formare profesională, servicii de voluntariat, programe de schimb de elevi sau proiecte educaționale și muncă au pair

VI.1.6. Procedura unică de solicitare a unui permis unic

VI.1.7. Reîntregirea familiei

VI.1.8. Sancțiunile și măsurile la adresa angajatorilor de resortisanți din țări terțe aflați în situație de ședere ilegală

VI.2. Concluzii intermediare

Capitolul VII.

Concluzii generale și propuneri de *lege ferenda*

VII.1. Concluzii de ordin general

VII.2. Propuneri de ordin general

VII.3. Propuneri de *lege ferenda* și concluzii cu privire la drepturile lucrătorilor din state terțe

VII.4. Propuneri de *lege ferenda* cu privire la transpunerea directivelor privind migrația în scop de muncă, în legislația românească

Bibliografie

Tratate, articole, cursuri, publicații

Rapoarte, Studii, Recomandări

Jurisprudență

Acte normative internaționale

Acte normative naționale

Resurse bibliografice internet

II. PREZENTAREA TEMEI DE CERCETARE

Construcția Uniunii Europene a avut la bază un sistem de valori și principii democratice, care să le confere cetățenilor statelor membre o serie de drepturi și libertăți fundamentale, printre care dreptul de a circula și de a-și stabili liber reședința pe teritoriul Uniunii precum și acela de a nu fi discriminați din cauza naționalității lor. Dar, înainte de toate, Uniunea Europeană a luat ființă și s-a dezvoltat ca o piață unică, în măsură să asigure libera circulație a lucrătorilor săi, a bunurilor, serviciilor și capitalurilor, în baza unui sistem standardizat de reglementări, asumate și aplicate de toate statele membre¹. Libera circulație a lucrătorilor, cetățeni ai Uniunii Europene, garantează dreptul acestora de a lucra pe teritoriul oricăruia dintre statele membre și de a fi tratați egal cu cetățenii statului membru în care ajung, aceste drepturi fiind completate și susținute de un sistem de coordonare a măsurilor de securitate socială și de recunoaștere reciprocă a diplomelor.

Mobilitatea accentuată a lucrătorilor din statele membre nu a reușit însă acoperirea deficitului de forță de muncă în unele domenii considerate neatractive de către aceștia, creând totodată deficite în alte state membre confruntate cu o emigrare masivă a propriilor lucrători, situație specifică îndeosebi țărilor din Europa de Est. În aceste condiții, singura soluție viabilă care să completeze deficitul de forță de muncă și să asigure creșterea economică, a reprezentat-o și o reprezintă promovarea unor politici viabile privind migrația reglementată a lucrătorilor din state terțe pe piața muncii din Uniunea Europeană.

Lumea și societatea, așa cum le cunoaștem astăzi, sunt determinate în mare parte și de nevoia ancestrală a *homo sapiens* de a evolua, de a-și folosi înțelepciunea și abilitățile pentru a beneficia de un trai mai bun. Migrația este un fenomen, o nevoie, un proces care a apărut încă din faza incipientă a existenței ființelor umane și s-a perpetuat pe parcursul evoluției civilizației umane, devenind un fenomen global, cu impact semnificativ asupra transformărilor sociale contemporane. Migrația în scop de muncă a apărut, în principal, ca efect al dezvoltării diferite a unor state și implicit, a cererii de forță de muncă cu trăsături structurale speciale. Existența în unele țări a unor oferte de muncă neatractive pentru lucrătorii autohtoni, coroborată cu un nivel ridicat al șomajului sau cu salariile neîndestulătoare pe care le primesc

¹ Iris Glockner, Berthold Rittberger, *The European Coal and Steel Community (ECSC) and European Defence Community (EDC) Treaties* în Finn Laursen (rEditura), *Designing the European Union, Palgrave Studies in European Union Politics*, Palgrave Macmillan Press, London, 2012, p. 21.

muncitorii din alte țări mai puțin dezvoltate, a generat și va continua să genereze o migrație a forței de muncă din țările sărace către economiile altor țări mult mai dezvoltate². Efectele acestui proces pot fi deopotrivă pozitive și negative pentru toate părțile implicate; țările de origine, țările de destinație, lucrătorii autohtoni și lucrătorii migranți³.

Uniunea Europeană a fost și rămâne o zonă de destinație atractivă pentru forța de muncă provenind din Africa de Nord și Africa Centrală precum și din unele țări din Orientul Mijlociu și Apropiat. La nivelul Uniunii Europene, migrația forței de muncă din statele terțe constituie un factor important de favorizare a creșterii economice, în condițiile în care este gestionată eficient și este orientată spre sectoarele deficitare.

Subiectul prezentei cercetări este reprezentat de către **lucrătorii din state terțe care vin în Uniunea Europeană în scop de muncă**. **Ne propunem** realizarea unei **analize** minuțioase a evoluției politicilor Uniunii, a prevederilor legislative, a jurisprudenței circumscrise și o **prezentare** detaliată a instrumentelor care ajută ca ecosistemul instituțiilor și organismelor care dau direcția dezvoltării coerente a întregului mecanism, să fie funcțional. Pe parcursul acestui demers de cercetare vom face o analiză detaliată a cadrului de politici și de reglementare pe care organismele Uniunii Europene le-au conceput și pus în practică pentru stimularea migrației lucrătorilor, resortisanți ai țărilor terțe, pe piața muncii din Uniunea Europeană. Vom studia de asemenea efectele acestor măsuri asupra migrației economice nereglementate și vom face propuneri pentru îmbunătățirea cadrului de reglementare existent.

Scopul final al cercetării este îmbinarea tuturor informațiilor pentru înțelegerea în profunzime a acestui fenomen, astfel încât să poată fi făcute **propuneri utile și pertinente de îmbunătățire a sistemului care gestionează fenomenul migrației economice a lucrătorilor resortisanți ai statelor terțe în Uniunea Europeană**.

În locul unei ipoteze, pornim cu o întrebare al cărei răspuns îl vom căuta pe parcursul studiului: **lucrătorii din state terțe care vin în scop de muncă în Uniunea Europeană sunt întâmpinați de un sistem echitabil, eficient și suficient de incluziv?**

² Sir John Hicks, *The Theory of Wages*, Editura Macmillan, Londra, 1963, p. 76; Philip Martin și alții, *Managing Labor Migration in the Twenty-First Century*. Yale University Press, 2006, p. 131.

³ Michael Murphy, *The Impact of Migration on Long-Term European Population Trends, 1850 to Present*” *Population and Development Review*, vol. 42, nr. 2, Wiley-Blackwell, 2016, p. 241; Susan Eva Eckstein, Adil Najam, *How Immigrants Impact Their Homelands*, Durham: Duke University Press, 2013, p. 131.

Considerăm că un astfel de studiu este necesar pentru întregirea tabloului lit. turii în domeniu, fiindcă el va contura o secțiune ce are o deosebită importanță pentru evoluția sustenabilă și prosperă a Uniunii Europene, pentru viitorul cetățenilor statelor membre.

Fiecare capitol al lucrării este menit să expună și să analizeze comprehensiv tema din cuprinsul său. Totodată, am considerat necesar ca anumite trimiteri încrucișate la alte capitole sau alte teme de interes sunt necesare pentru o înțelegere facilă a întregului conglomerat de norme ce însumează statutul juridic al cetățenilor din state terțe veniți în Uniunea Europeană în scop de muncă.

Caracterul de noutate al temei rezidă tocmai din analiza comparată a diverselor fațete ale fenomenului migrației în scop de muncă la nivelul întregii Uniuni Europene. Nu am găsit în literatura de specialitate un astfel de studiu, care să fie dedicat în întregime analizei acestui fenomen în continuă expansiune și **considerăm** că importanța sa este semnificativă atât pentru actorii principali, respectiv cetățenii țărilor terțe care vin în scop de muncă pe teritoriul Uniunii Europene, cât și pentru studenții interesați de acest subiect, pentru corpul profesoral, pentru ulterioarele lucrări academice sau științifice dedicate sau complementare acestui domeniu.

Caracterul de noutate al tezei de doctorat reiese și din faptul că abordarea teoretică, din perspectiva reglementărilor legale ale acestui domeniu, este împletită cu abordarea practică, izvorâtă din experiența proprie în domeniu, într-o manieră actuală și comprehensivă, care să confere demersului științific și o **valoare de întrebuințare**. Din această perspectivă, lucrarea este utilă și angajatorilor, respectiv companiilor specializate în recrutarea forței de muncă, într-o perioadă în care afluxul de lucrători din state terțe a crescut semnificativ.

Abordarea practică și teoretică a prezentei lucrări **își propune** să reunească legislația Uniunii Europene, politicile regionale și jurisprudența Uniunii, pentru a putea la finalul său să concluzioneze asupra unor recomandări pentru îmbunătățirea metodelor, mecanismelor, normelor, procedurilor, fluxurilor, proceselor aplicate în prezent, astfel încât întregul sistem să fie mai congruent, mai sudat și totodată mai flexibil, în întâmpinarea și gestionarea fenomenului migrației economice, fenomen care este în continuă expansiune. Aceasta expansiune este foarte rapidă, fiind determinată de nevoile economice crescânde ale mediului de afaceri, fapt ce impactează cetățeanul de rând, statele, organismele și organizațiile regionale și internaționale și diverși alți actori globali. Din acest motiv, considerăm că evoluția

sistemului actual și flexibilizarea sa în întâmpinarea diverselor provocări cu care se confruntă în prezent și pe care cu siguranță le va întâlni și în viitor, sunt esențiale.

Totodată ***însemnătatea lucrării*** ne dorim să rezide semnificativ și din opiniile și propunerile pe care le vom emite cu privire la bune practici, recomandări de politici și propuneri de *lege ferenda*, reglementări adiționale, distribuire a capacităților diverșilor actori sau creare a unor competențe noi sau chiar a unor organisme menite să armonizeze și să fluidizeze mecanismele deja existente, care fac să fie funcțional în prezent sistemul migrației în scop de muncă. Acest lucru este cu atât mai necesar și util, cu cât procesul de modificare legislativă este în curs pentru o serie dintre actele normative incidente domeniului, astfel încât, propunerile de *lege ferenda* pot avea o finalitate concretă în procedura de legiferare viitoare.

III. STRUCTURA ȘI CONȚINUTUL TEZEI

În pofida existenței sale milenare și a efectelor pe care le generează în cele mai diverse domenii, în doctrină nu există consens pentru acceptarea unei singure definiții a migrației. Vom dezbate pe larg aspectele conceptuale ale migrației, în general, și ale migrației forței de muncă în special, în cadrul *capitolului I*. Vom prezenta de asemenea, în cadrul aceluiași capitol, evoluția și tendințele migrației în scop de muncă, atât la nivel global, cât și la nivelul Uniunii Europene precum și impactul pandemiei de Sars-Cov-2 asupra situației lucrătorilor migranți.

Migrația a fost și este o parte importantă a activității umane, marcând toate perioadele istoriei umanității. Luciano Garofalo afirma că migrația este un „*fenomen antic precum chiar istoria umanității, dar în expansiune rapidă și de neoprit datorită aceluui proces socio-economic [...] numit globalizare*”⁴. Migrația nu este specifică doar ființelor umane ci și animalelor, chiar și zăcămintelor minerale, astfel încât, pentru a evita orice confuzie, specificăm că în cele ce urmează, ne vom referi exclusiv la migrația umană.

Preocupări privind **definirea migrației** și a termenilor circumscriși acestui domeniu au existat și există în activitatea organizațiilor internaționale, iar în acest sens au fost elaborate definiții incluse în numeroase glosare sau dicționare⁵.

Cu toate acestea, **nu există o definiție a migrației unanim acceptată** de către experții în domeniu, astfel încât în cele ce urmează, vom prezenta abordări internaționale diverse referitoare la definirea migrației și a noțiunilor conexe acesteia.

Nucleul studiului nostru este reprezentat de către lucrătorul, resortisant al statelor terțe, care intră pe teritoriul Uniunii Europene în scop de muncă. Statutul său juridic a fost

⁴ Luciano Garofalo, *Le migrazioni di ordine economico nel diritto internazionale e comunitario* în *Lavoratore extracomunitario ed integrazione europea Profili giuridici*, Editura Cacucci, 2007, p. 19.

⁵ Organizația Națiunilor Unite, Departamentul Afacerilor Economice și Sociale, Secția Statistică, Document Statistic Seria M, nr. 58, *Recomandări referitoare la statisticile privind migrația internațională*, New York, 1998; Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură, *Glosarul privind Terminologia referitoare la Migrație*, 2013 www.unesco.org/shs/migration/glossary, 17 februarie 2021; *Max Planck Enciclopedia de Drept Internațional Public*, Oxford University Press, 2014; Bryan A Garner (coord.), *Black's Law Dictionary*, Editura Thomson Reuters, 2014; Rețeaua Europeană pentru Migrație și Azil, *Glosar*, 2019 - https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/whatwedo/networks/European_migration_network/docs/interactive_glossary_6.0_final_version.pdf 21 martie 2021; Organizația Internațională pentru Migrație, *Glossary on Migration* 2019, International Organization for Migration, Geneva, 2019.

modelat în timp. Așa cum construcția Uniunii Europene a necesitat timp, evoluție, armonizare și definire, în aceeași manieră a fost nevoie de timp și pentru determinarea drepturilor și obligațiilor resortisanților din țări terțe, veniți pe teritoriul statelor membre ale Uniunii Europene în scop de muncă. După cum ne este cunoscut, întreaga construcție europeană a avut la bază instituirea unei piețe economice unice care a fost fondată pe Comunitatea Europeană a Cărbunelui și Oțelului (CECO) și Comunitatea Economică Europeană (CEE). Pe măsură ce a trecut timpul și piața europeană comună s-a configurat, a devenit o necesitate imperioasă redefinirea și flexibilizarea drepturilor și obligațiilor și deci, și a instituției lucrătorilor migranți.

Așa cum am prezentat mai sus, migrația economică a prins contur în epoca contemporană și magnitudinea sa a început a fi măsurată cu din ce în ce mai mult interes, datorită nevoilor pe care lucrătorii migranți puteau să le suplinească.

Pe teritoriul Uniunii Europene realitatea îmbătrânirii populației și proiecțiile cu privire la piața muncii instituie necesitatea colaborării statelor membre pentru existența unei politici de migrație echilibrată, sudată, flexibilă, clară și cuprinzătoare⁶. Fără îndoială aceasta este una dintre provocările foarte dificile pe care Uniunea Europeană le înfruntă.

Pandemia COVID-19 a produs mutații semnificative asupra formelor de manifestare a migrației, atât în cazul migrației reglementate/legale cât și a celei nereglementare. Restricțiile introduse de majoritatea statelor lumii, îndeosebi în ceea ce privește accesul pe teritoriul lor, a diminuat semnificativ mobilitatea transfrontalieră în raport cu perioada anterioară. În esență, s-a modificat dinamica tradițională a migrației globale, fapt ce i-a făcut pe unii experți să denumească această etapă ca fiind o „*perioadă a imobilității*”⁷. În aprilie 2020, Pew Research Centre a raportat că 91% din populația globului locuia într-o țară care a impus restricții privind sosirea unor persoane din alte țări, care nu sunt nici cetățeni nici rezidenți ai țării de destinație⁸. Aceste restricții au rămas în vigoare în multe țări și ulterior, astfel încât la 4 ianuarie 2021, un număr de 226 de țări, teritorii și regiuni au emis 111.879 măsuri referitoare la călătorii, din care

⁶ Guillaume Maroi, Alain Belanger, Wolfgang Lutz, *Population aging, migration, and productivity in Europe*, Proceedings of the National Academy of Sciences, 7 martie 2021, vol. 117, nr. 14, 7690-7695.

⁷ Solon Ardittis and Frank Laczko, *Introduction – Migration policy in the age of immobility*, Migration Policy Practice, Vol. X, Number 2, aprilie-iunie 2020, p. 2.

⁸ Philip Connor, *More than nine-in ten people worldwide lives in countries with travel restrictions amid COVID-19*, Pew Research Institute, 1 aprilie 2020.

29.057 au fost raportate ca restricții de intrare și 81.822 au fost raportate ca și condiții ce trebuie îndeplinite pentru autorizarea intrării⁹.

Este dificil de evaluat impactul complet al pandemiei asupra migrației, în general și al migrației în scop de muncă, în special, pentru că cele mai multe date statistice se referă doar la prima jumătate a anului 2020. O altă limitare este dată de reducerea sau oprirea completă a activității birourilor naționale de statistică, demn de remarcat în acest sens fiind faptul că 96% din birourile naționale de statistică ale Națiunilor Unite au raportat oprirea activităților de colectare a datelor prin contactul direct¹⁰.

În cel de-*al doilea capitol* vom prezenta organizațiile internaționale și pe cele europene implicate în elaborarea unor documente de politici dar și a reglementărilor privind drepturile și libertățile fundamentale ale lucrătorilor migranți.

În subcapitolul dedicat prezentării **rolului și instrumentelor Organizației Națiunilor Unite** în reglementarea statutului juridic al lucrătorilor migranți, o atenție aparte am acordat **Organizației Internaționale a Muncii și reglementărilor acesteia** în domeniul lucrătorilor migranți.

Organizația Națiunilor Unite, care are printre obiectivele sale pe acela al protejării drepturilor omului, va reglementa abia în anul 1990 o serie de drepturi ale lucrătorilor migranți, prin *Convenția cu privire la drepturile tuturor lucrătorilor migranți și ale membrilor de familie ai acestora*¹¹, cerând statelor semnatare să elaboreze politici de migrație adaptate la situația specifică a acestora. Convenția nu a stabilit noi drepturi pentru lucrătorii migranți ci a oferit o interpretare a drepturilor specifice acestei categorii de persoane. Din păcate însă, această convenție nu a fost ratificată de statele de destinație a migrației ci doar de statele sursă de migrație.

Reglementările internaționale ale migrației în scop de muncă au apărut începând cu anii '50, când acest proces a căpătat amploare și a devenit un adevărat fenomen, cu implicații dintre cele mai diverse¹². **Organizația Internațională a Muncii** a fost una dintre primele organizații care a

⁹ International Organization for Migration, *Global mobility restriction overview. COVID-19 Mobility Impacts Update Series. Displacement Tracking Matrix*, 25 ianuarie 2021.

¹⁰ United Nations Department of Economic and Social Affairs (UN DESA), *Survey of national statistical offices (NSOs) during COVID-19*. 16 decembrie 2020.

¹¹ Organizația Națiunilor Unite, *Convenția internațională privind protecția drepturilor tuturor lucrătorilor migranți și a membrilor familiilor acestora* (1990) adoptată de Adunarea Generală a ONU prin Rezoluția sa A/RES/45/158 din 18 decembrie 1990.

¹² Carmen Tudorache, *Evoluția fenomenului migrației în Europa*, Economie teoretică și aplicată, Nr. 6/2006 <http://store.ectap.ro/articole/211.pdf>.

abordat punctual în convențiile sale problematica lucrătorilor migranți încă din anul 1949, prin **Convenția nr. 97 privind migrația în scop de angajare în câmpul muncii**¹³.

Ulterior, prin **Convenția nr. 143 privind lucrătorii migranți** din anul 1985, au fost stabilite o serie de măsuri destinate combaterii migrației neregulamentare în scop de muncă, conținând obligații privind adoptarea și aplicarea la nivel național a unor sancțiuni administrative, civile și penale împotriva persoanelor care sprijină fluxurile ilegale de lucrători migranți, îndeosebi prin angajări ilegale. În același timp, Convenția a promovat egalitatea tratamentului și a oportunităților și eliminarea discriminărilor pentru lucrătorii migranți aflați în situație regulamentară.

Putem afirma încă din acest moment că reglementările acestei organizații specializate, din perspectiva drepturilor acordate lucrătorilor migranți la nivel global, sunt dintre cele mai generoase și ar trebui să constituie repere pentru reglementările organizațiilor și instituțiilor regionale cu preocupări sau competențe în acest domeniu. Din păcate însă, convențiile Organizației Internaționale a Muncii care stabilesc drepturile lucrătorilor migranți, au fost ratificate mai ales de statele sursă de migrație și de un număr destul de redus al statelor de destinație a lucrătorilor migranți.

În același capitol vom prezenta **instrumentele juridice elaborate sub egida Consiliului European** în domeniul migrației în scop de muncă și prin prisma faptului că ele au fost ratificate de majoritatea statelor membre ale Uniunii Europene și de un număr semnificativ de state terțe de pe continentul european.

Una dintre organizațiile regionale cele mai preocupate de reglementarea migrației în scop de muncă a fost **Consiliul European**, organizație a statelor europene care caută să protejeze democrația și drepturile omului prin îmbunătățirea cooperării privind aspecte juridice, culturale și sociale. Datorită diferențelor de dezvoltare între statele din Estul Europei și cele din Vest, în mod implicit, a existat și există migrație în scop de muncă între cele două regiuni ale Europei. S-a simțit astfel nevoia reglementării acestui domeniu, în contextul reglementărilor la nivel european privind drepturile economice și sociale ale omului. În egală măsură însă, instrumentele juridice ale Consiliului European au relevanță pentru cercetarea noastră, din perspective impactului pe care îl au în relația cu țările terțe, membre ale Consiliului European.

13 Organizația Internațională a Muncii. *Convenția OIM nr. 97 privind migrația în scop de angajare*, adoptată la Geneva la 1 iulie 1949.

În ansamblul acestor reglementări se distinge **Carta Socială Europeană revizuită**, care este privită ca o adevărată Constituție Socială a Europei și care prevede condițiile specifice pentru exercitarea efectivă a 31 de drepturi și principii cu caracter social. Carta Socială Europeană revizuită promovează principiul nediscriminării lucrătorilor migranți aflați egal pe teritoriul unui stat semnatar, în raport cu proprii cetățeni, în ceea ce privește salarizarea și alte condiții de angajare și de muncă, afilierea la organizații sindicale și la beneficiile oferite de convențiile colective, acordarea de locuințe, plata impozitelor și a contribuțiilor aferente muncii.

Codul European de Securitate Socială adoptat la Strasbourg în 1964 stabilește standarde în domeniul securității sociale dar, în privința străinilor și migranților, face o mențiune specială în art. 73, în sensul că încurajează statele contractante *să reglementeze „printr-un instrument special problemele privind securitatea socială a străinilor și migranților, în special în ceea ce privește egalitatea de tratament cu cetățenii proprii”*

Domeniul de aplicare al **Convenției Europene cu privire la Securitatea Socială**, care a intrat în vigoare în anul 1977 este în general limitat la resortisanții statelor contractante, iar ratificarea acesteia de către un număr redus de state denotă lipsa de valoare adăugată pentru statele membre ale Uniunii Europene, având în vedere că fusese deja adoptat Regulamentul (CEE) nr. 1408/71 privind coordonarea sistemelor de securitate socială.

Toate instrumentele Organizației Națiunilor Unite și ale Consiliului Europei analizate în cuprinsul prezentului capitol au fost prezentate pentru a evidenția modul în care acestea și-au îndeplinit rolul de a armoniza, de a crea coeziune și a consolida în timp statutul juridic al lucrătorilor din state terțe. Deși prevederile acestora nu pot substitui legislațiile naționale, ele reflectă o necesitate și o voință continuă de a consolida sfera drepturilor și totodată a obligațiilor acestei categorii de lucrători migranți într-o realitate regională și globală dependentă de existența acestora.

Capitolul trei este destinat prezentării instituțiilor Uniunii Europene cu impact asupra domeniului migrației în scop de muncă și rolului concret pe care acestea l-au avut. Alături de acestea, vom prezenta din perspectivă evolutivă documentele de politici, pentru a înțelege traiectoria și viziunea avută în timp cu privire la acest subiect.

Am considerat esențială **prezentarea instituțiilor și organismelor abilitate să reglementeze în acest domeniu**, fiindcă ele însele reprezintă fundamentul dezvoltării acestui

sistem. Instituțiile prezentate sunt: Consiliul European, Comisia Europeană, Consiliul Uniunii Europene Parlamentul European și Curtea de Justiție a Uniunii Europene.

Consiliul European definește direcțiile politice generale ale Uniunii Europene și prioritățile acesteia, dar nu are competențe legislative. În același timp, Consiliul European rezolvă subiectele complexe care nu pot fi rezolvate la un nivel inferior al cooperării interguvernamentale dintre statele membre.

În calitatea sa de organism coordonator al politicilor Uniunii în domeniile de competență, Consiliul European și-a exercitat activ acest rol în ceea ce privește politicile în domeniul migrației în scop de muncă a cetățenilor statelor terțe către Uniunea Europeană acest fapt fiind evident prin rezultatele sale.

Păstrând intervalul de analiză, respectiv ultimele două decenii, amintim adoptarea de către Consiliul European în octombrie 1999 a **Programului de la Tampere**¹⁴, care stabilea pentru o perioadă de cinci ani (1999-2004) obiectivele comune ale Uniunii Europene privind imigrația. Următorul document definitiv printre politicile în domeniul migrației adoptat de Consiliul European în noiembrie 2004 este **Programul multianual Haga**¹⁵. Acesta conținea zece priorități care urmau să fie implementate în perioada 2004-2009, printre care menționăm elaborarea unui plan privind migrația legală, crearea unor fonduri dedicate domeniului, respectiv Fondul Frontierelor externe, Fondul de integrare și Fondul de returnare, și maximizarea impactului pozitiv al migrației.

Consiliul European din decembrie 2009 a adoptat **Programul Stockholm**¹⁶ pentru următorii cinci ani (2010 – 2014) care conținea recomandări concrete pentru îmbunătățirea politicilor în spațiul comun de libertate și securitate. În octombrie 2008, Consiliul European a adoptat **Pactul European privind Migrația și Azilul**¹⁷, care a reprezentat o nouă etapă către o politică globală a Uniunii Europene în domeniul migrației fiindcă propunea statelor membre un număr de 5 angajamente care urmau să fie transpuse în practică prin măsuri concrete. Pe baza Comunicării Comisiei **O Europă deschisă și sigură; transformarea obiectivelor în**

¹⁴ *Tampere European Council* 15 and 16 October 1999, Presidency Conclusions.

¹⁵ *The Hague Programme: strengthening freedom, security and justice in the European Union*, OJ C 53, 3.3.2005, p. I-14.

¹⁶ *The Stockholm Programme — An open and secure Europe serving and protecting citizens*, OJ C 115, 4.5.2010, p. I-38.

¹⁷ <http://www.statewatch.org/news/2008/sep/eu-European-pact-on-immigration-and-asylum.pdf>, 13 mai 2020.

realitate¹⁸, în iunie 2014, Consiliul European a prezentat **Orientările Strategice pentru planificarea legislativă și operațională în spațiul de libertate, securitate și justiție**¹⁹ pentru următorii 5 ani. În succesiunea evenimentelor politice și a documentelor lansate de acestea, menționăm **Summit-ul de la Valletta** care a strâns laolaltă șefi de stat sau de guvern din Europa și Africa, pentru a întări cooperarea ambelor părți în domeniul migrației²⁰. Cu această ocazie a fost adoptat un **Plan comun de acțiune**²¹ bazat pe 5 piloni.

Cu privire la Comisia Europeană am evidențiat rolul său de organ executiv al Uniunii Europene, independent din punct de vedere politic, responsabil cu elaborarea de propuneri de acte legislative și cu punerea în aplicare a deciziilor Parlamentului European și ale Consiliului Uniunii Europene, de a iniția procesul de luare a deciziilor propunând actele legislative (sub forma regulamentelor, directivelor și deciziilor) către legislator (Parlamentul European și Consiliul Uniunii Europene) și de abilitarea sa de a propune acte legislative – „*monopoly of initiative*”, inclusiv în situația „inițiativei cetățenilor europeni”²². Pe lângă Propunerile de directive inițiate de comisie și prezentate pe parcursul capitolului IV, am prezentat: **Cartea Verde privind o abordare a UE pentru gestionarea migrației economice**²³, **Comunicarea Comisiei nr. 669/2005 privind definirea unei politici comunitare coerente privind migrația legală**²⁴, **Abordarea globală în materie de migrație și mobilitate**²⁵, **rolul cu privire la portalul EU Immigration, Agenda Europeană pentru Migrație**²⁶, **Plan de Acțiuni privind integrarea cetățenilor statelor terțe**²⁷,

¹⁸ Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor, *O Europă deschisă și sigură: transformarea obiectivelor în realitate*/* COM/2014/0154 final */.

¹⁹ Consiliul European, Concluzii 26-27 IUNIE 2014, CO EUR 4 CONCL, EUCO 79/14/2 Bruxelles, 27 iunie 2014.

²⁰ Summit-ul de la Valletta privind migrația, 11-12 noiembrie 2015.

²¹ https://www.consilium.europa.eu/media/21839/action_plan_en.pdf; Marise Cremona, Joanne Scott, *The Migration Crisis and the European Border Regime*, EU Law Beyond Eu Borders: The Extraterritorial Reach of EU Law, Oxford University Press, Oxford, 2019, p. 218.

²² Regulation No. 211/2011 of the European Parliament and the Council of 16 February 2011 on the citizens initiative OJ L65 p.1-22.

²³ *Green Paper on an EU approach to managing economic migration*/* COM/2004/0811 final.

²⁴ Communication from the Commission - *Policy Plan on Legal Migration* {SEC(2005)1680}/* COM/2005/0669 final */.

²⁵ Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social și Comitetul Regiunilor *Abordarea globală în materie de migrație și mobilitate*/* COM/2011/0743 final */.

²⁶ Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions *An European Agenda On Migration*/* COM/2015/0240 final */.

²⁷ Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social și Comitetul Regiunilor *Plan de acțiune privind integrarea resortisanților din țările terțe*, Strasbourg, 7.6.2016 COM(2016) 377 final.

Agenda comună privind Integrarea - Cadrul de Integrare a cetățenilor statelor terțe în Uniunea Europeană²⁸..

Trecând în revistă cele mai recente reglementări în domeniul migrației legale instituite de către Consiliul Uniunii Europene sau, după intrarea în vigoare a Tratatului Lisabona²⁹, în procedura de codecizie, ar trebui să menționăm mai întâi **Directiva 2003/109/CE a Consiliului privind statutul resortisanților țărilor terțe care sunt rezidenți pe termen lung**³⁰. În același context menționăm **Directiva 2009/50/CE a Consiliului, din 25 mai 2009 privind condițiile de intrare și de ședere a resortisanților din țările terțe pentru ocuparea unor locuri de muncă înalt calificate**³¹, **Directiva privind o procedură unică de solicitare a unui permis unic pentru resortisanții țărilor terțe în vederea șederii și ocupării unui loc de muncă**³² pe teritoriul statelor membre și un set comun de drepturi pentru lucrătorii din țările terțe cu ședere legală pe teritoriul unui stat membru, **Directiva care reglementează condițiile de intrare și de ședere pentru resortisanții țărilor terțe care doresc să lucreze ca muncitori sezonieri**³³, **Directiva privind condițiile de intrare și de ședere a resortisanților țărilor terțe în contextul unui transfer în cadrul aceleiași companii**³⁴ stabilește condiții simplificate pentru transferul temporar al cadrelor de conducere și al specialiștilor sau stagiarilor în cadrul companiilor multinaționale, către filialele și sucursalele lor aflate pe teritoriul Uniunii Europene.

Directiva privind condițiile de intrare și de ședere a resortisanților țărilor terțe pentru cercetare, studii, formare profesională, servicii de voluntariat, programe de schimb de elevi

²⁸ Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social committee and the Committee of the Regions/* COM/2005/0389 final*/.

²⁹ Tratatul de la Lisabona de modificare a Tratatului privind Uniunea Europeană și a Tratatului de instituire a Comunității Europene, semnat la Lisabona, 13 decembrie 2007, *JO C 306, 17.12.2007*.

³⁰ Directiva 2003/109/CE a Consiliului din 25 noiembrie 2003 privind statutul resortisanților țărilor terțe care sunt rezidenți pe termen lung, *JO L 16, 23.1.2004, p. 44-53*.

³¹ Directiva 2009/50/CE a Consiliului din 25 mai 2009 privind condițiile de intrare și de ședere a resortisanților din țările terțe pentru ocuparea unor locuri de muncă înalt calificate, *JO L 155, 18.6.2009, p. 17-29*.

³² Directiva 2011/98/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind o procedură unică de solicitare a unui permis unic pentru resortisanții țărilor terțe în vederea șederii și ocupării unui loc de muncă pe teritoriul statelor membre și un set comun de drepturi pentru lucrătorii din țările terțe cu ședere legală pe teritoriul unui stat membru, *JO L 343, 23.12.2011, p. 1-9*.

³³ Directiva 2014/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind condițiile de intrare și de ședere a resortisanților țărilor terțe în scopul ocupării unui loc de muncă în calitate de lucrători sezonieri, *JO L 94, 28.3.2014, p. 375-390*.

³⁴ Directiva 2014/66/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 mai 2014 privind condițiile de intrare și de ședere a resortisanților țărilor terțe în contextul unui transfer în cadrul aceleiași companii, *JO L 157*.

sau proiecte educaționale și muncă au pair (reformare)³⁵ stabilește condițiile de intrare și de ședere pentru aceste categorii de resortisanți ai țărilor terțe înlocuind instrumente juridice anterioare referitoare la studenți și cercetători.

Consemnăm ca act important pentru domeniul de studiu al prezentei lucrări **Directiva privind Permisul Unic**³⁶ care conferă titularului, cetățean al unui stat terț, atât dreptul de rezidență cât și dreptul de muncă în orice stat membru, stabilind totodată un **set comun de drepturi** pentru cei care au rezidența legală pe teritoriul Uniunii Europene.

La fel de importantă a fost contribuția Parlamentului European la adoptarea **Directivei privind lucrătorii sezonieri** prin care s-au stabilit condițiile de intrare și ședere a cetățenilor statelor terțe cu scopul angajării ca lucrători sezonieri³⁷.

În același domeniu al migrației în scop de muncă trebuie menționată și **Directiva condițiile de intrare și ședere a cetățenilor statelor terțe pe teritoriul Uniunii Europene în cadrul transferurilor intra-corporații**³⁸ și **Directiva care stabilește condițiile de intrare și de ședere a resortisanților țărilor terțe pentru cercetare, studii, formare profesională, servicii de voluntariat, programe de schimb de elevi sau proiecte educaționale și munca au pair**³⁹.

În contextul creat de provocările începutului de mandat al actualului Parlament European, generate de ieșirea Regatului Unit din Uniunea Europeană și pandemia COVID-19 acesta și-a stabilit unele priorități⁴⁰ printre care nu figurează însă și domeniul migrației în scop de muncă. **Acest fapt îl considerăm a fi lipsit de viziune și coerență** fiindcă impactul său este deosebit de grav pentru atât de multe persoane afectate de aceleași evenimente.

Curtea de Justiție a Uniunii Europene (CJUE) este organismul judiciar care are ca îndatorire

³⁵ Directiva (UE) 2016/801 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 mai 2016 privind condițiile de intrare și de ședere a resortisanților țărilor terțe pentru cercetare, studii, formare profesională, servicii de voluntariat, programe de schimb de elevi sau proiecte educaționale și muncă au pair (reformare), OJ L 132.

³⁶ Directiva 2011/98/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind o procedură unică de solicitare a unui permis unic pentru resortisanții țărilor terțe în vederea șederii și ocupării unui loc de muncă pe teritoriul statelor membre și un set comun de drepturi pentru lucrătorii din țările terțe cu ședere legală pe teritoriul unui stat membru, JO L 343, 23.12.2011, p. 1-9.

³⁷ Directiva 2014/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind condițiile de intrare și de ședere a resortisanților țărilor terțe în scopul ocupării unui loc de muncă în calitate de lucrători sezonieri

³⁸ Directiva 2014/66/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 mai 2014 privind condițiile de intrare și de ședere a resortisanților țărilor terțe în contextul unui transfer în cadrul aceleiași companii, JO L 157, 27.5.2014, p. 1-22.

³⁹ Directiva (UE) 2016/801 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 mai 2016 privind condițiile de intrare și de ședere a resortisanților țărilor terțe pentru cercetare, studii, formare profesională, servicii de voluntariat, programe de schimb de elevi sau proiecte educaționale și muncă au pair, JO L 132, 21.5.2016, p. 21-57.

⁴⁰ "A new dawn for Europe" – Op-ed article by Presidents David Sassoli, Charles Michel and Ursula von der Leyen.

principală să se asigure că „în interpretarea și aplicarea tratatelor, legea este respectată”⁴¹ de către statele membre și instituțiile lor. Totodată aceasta decide asupra legalității actelor instituțiilor Uniunii Europene în cauzele ce îi sunt înaintate.

Rolul Curții va fi evidențiat pe parcursul lucrării atunci când vom prezenta cauzele soluționate care au conturat în timp domeniul migrație și azil.

Alături de acestea am considerat esențială **prezentarea prin metoda istorică a politicilor și actelor fundamentale în domeniu pentru a înțelege evoluția în timp a statutului juridic al lucrătorilor din state terțe în Uniunea Europeană.**

Crizele migrației din 2009 și 2015 au demonstrat că măsurile de control al frontierelor Uniunii nu reprezintă un răspuns suficient la presiunea crescândă a migrației. Era nevoie de o abordare echilibrată și de parteneriate originale care să înlăture viziunea de „fortăreață Europeană”⁴².

Lipsa de coerență și deseori de claritate în abordarea migrației legale s-a datorat mai multor factori: diviziunea competențelor la nivel european, numărul de actori implicați din diverse domenii și cu conflicte de interese și fragmentarea programelor existente la nivel național. Competențele împărțite între Uniunea Europeană și statele membre devin problematice atunci când există obiective și interese divergente.

Un exemplu în acest sens este implementarea *Abordării Globale cu privire la Migrație și Mobilitate*. În timp ce Uniunea Europeană a avut o abordare echilibrată pe această problemă, Comisia Europeană nu putea implementa sau folosi toți cei patru piloni pe care i-am prezentat anterior, fără cooperarea statelor membre și a Consiliului Justiție, Afaceri Interne. În consecință, implementarea Abordării Globale cu privire la Migrație și Mobilitate s-a concentrat mai degrabă pe securitate, readmisie și controlul frontierelor decât pe folosirea întregului potențial al instrumentelor migrației pentru dezvoltare⁴³.

⁴¹ Tratatul privind Uniunea Europeană (versiune consolidată), JO C 326, 26.10.2012, p. 13-390 (BG, ES, CS, DA, DE, ET, EL, EN, FR, IT, LV, LT, HU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SL, FI, SV)JO C 326, 26.10.2012, p. 13-390 (GA), art. 19.

⁴² Annette Jünemann, *Fortress Europe?: Challenges and Failures of Migration and Asylum Policies*, Editura Springer VS, 1st Editura 2017 edition (March 16, 2017); Mark Akkerman, *The policies, the profiteers and the people shaped by EU's border externalization programme, Expanding the Fortress*, Transnational Institute, Amsterdam, May 2018; Eiko Thielemann, *The Myth of 'Fortress Europe': The (true) impact of European integration on refugee protection*, Paper to be presented at Fourth ECPR Pan-European Conference on EU Politics, 25 to 27 September 2008, University of Latvia, Riga, Latvia ianuarie 2008.

⁴³ Mikaela Gavas, Anna Knoll, Rahaelle Faure, *Challenges to a comprehensive and integrated EU migration and asylum policy*, 2015, The Broker.

În al doilea rând, existența mai multor actori în elaborarea politicilor referitoare la migrație, actori care vin din diferite domenii, deseori în conflict de interese, reprezintă o nouă provocare pentru un scenariu de politică integrată. Direcția Generală pentru Migrație și Afaceri Interne, care coordonează răspunsul Comisiei la problemele de migrație și azil, a fost preocupată îndeosebi de problemele de securitate internă în cadrul politicii externe referitoare la migrație și azil. Această abordare a fost uneori în conflict cu cea a Direcției pentru relații externe a Comisiei și ulterior cu cea a Serviciului European de Acțiune Externă, care erau responsabile pentru acțiunile externe ale Uniunii. Ca rezultat, accentul pus pe riscurile politicilor de returnare și reintegrare a distras atenția de la procesele de reformă politică și economică din statele partenere. Mai mult decât atât, inserarea unor clauze de readmisie în unele acorduri au complicat negocierile cu statele terțe⁴⁴.

Pe de altă parte, atitudinea pro-activă a Comisiei s-a izbit de cele mai multe ori de rezistența Consiliului de Justiție și Afaceri Interne, constituit din miniștrii de interne ai statelor membre care au competența de adoptare a deciziilor și regulamentelor aferente domeniului migrației. Astfel, în pofida solicitării Consiliului European de a reorienta politica migraționistă către întărirea protecției drepturilor cetățenilor statelor terțe, Consiliul Justiție Afaceri Interne a priorizat adoptarea legislației restrictive, care corespunde intereselor miniștrilor de interne privind controlul migrației⁴⁵. În al doilea rând, oficialii Consiliului Justiție Afaceri Interne, au fost rezervați în a permite ca agenda politică privind migrația să fie impregnată de prioritățile miniștrilor altor guverne, rezistând astfel apelului Consiliului European pentru o „*abordare comprehensivă a migrației*”. Tentativele inițiale ale Comisiei de a construi o politică pro-activă a migrației legale, capabilă să răspundă nevoilor industriei europene în materia forței de muncă, s-au întâlnit cu rezistența feroce a membrilor Consiliului, astfel că ambițiile în acest domeniu au scăzut semnificativ⁴⁶. „*Progresul în cadrul Consiliului Justiție, Afaceri Interne a fost împiedicat nu numai de controversele asupra aspectelor tehnice și politice, dar și de împotrivirea miniștrilor de a accepta modificări ale sistemelor naționale*”⁴⁷.

Din ansamblul informațiilor prezentate, putem desprinde concluzia generală că a existat și există încă, **în opinia** noastră, o *ruptură între dimensiunea internă și cea externă a politicii în*

44 *Ibidem*.

45 Markus Sperl, *Migration Studies Unit Working Papers* N0. 2009/02, London School of Economic and Political Science, p. 11.

46 Sandra Lavenex, (2006), *Shifting Up and Out: The Foreign Policy of European Immigration Control*, West European Politics, vol. 29, no. 2, p. 336.

47 Stephan Stetter, (2007), *EU Foreign and Interior Policies*, London, Routledge, p. 129.

materie de migrație și azil. În același timp, **considerăm** că ar trebui pus accentul pe maximizarea beneficiilor pe care migrația legală le poate aduce atât țărilor de origine a migranților, cât și celor de destinație. Dar pentru aceasta este nevoie de o schimbare de paradigmă care să conducă la reconcilierea intereselor naționale cu cele ale Uniunii Europene și respectiv cu cele ale lucrătorilor migranți și ale statelor de origine ale acestora.

În opinia noastră momentele esențiale în ceea ce privește evoluția politicilor au fost reprezentate de: perioada 1950-1999, Programul de la Tampere, Principiile adoptate de Consiliul Justiție și Afaceri Interne din noiembrie 2004 în domeniul integrării, Programul de la Haga, Cartea Verde privind gestionarea migrației în Uniunea Europeană, Comunicarea Comisiei: O agendă Comună pentru Integrare, Comunicarea Comisiei: Plan de politică privind Migrația Legală, Tratatul de la Lisabona, Programul de la Stockholm, Comunicarea Comisiei: Abordarea globală în materie de migrație și mobilitate, Comunicarea Comisiei: O agendă europeană pentru migrație, Noul Pact privind Migrația și Azilul.

Totodată vom prezenta documentul fundamental al Uniunii Europene pentru aspectele de interes referitoare la statutul juridic al lucrătorilor din state terțe veniți în scop de muncă și anume, **Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene și rolul pe care îl are Rețeaua Europeană pentru Migrație.**

Capitolul patru tratează în trei subcapitole, principalele reglementări referitoare la statutul juridic al lucrătorilor din statele terțe pe teritoriul Uniunii Europene. Astfel, în primul subcapitol sunt prezentate șase din drepturile cele mai importante ale lucrătorilor din state terțe, din perspectiva convențiilor și a celorlalte reglementări care le validează.

Lucrătorii migranți din statele terțe se confruntă cu dificultăți în ceea ce privește exercitarea drepturilor social-economice, deoarece acestea presupun de cele mai multe ori acțiunea statului, spre deosebire de drepturile civile și politice, care presupun ca statul să se abțină de la încălcarea acestora. Realizarea drepturilor social-economice are, în general, consecințe financiare pentru state, ceea ce face ca acordarea acestora lucrătorilor migranți să fie o acțiune nepopulară.

În contextul în care migrația în scop de muncă a devenit o trăsătură definitorie a pieței muncii, organizațiile internaționale și europene au fost preocupate de stabilirea unor standarde minime privind drepturile lucrătorilor migranți. Această necesitate a apărut ca urmare a faptului că, în contextul dreptului suveran al statelor de a-și dezvolta propriile politici în domeniul muncii și al migrației, existau reglementări destul de diferite privind drepturile acordate lucrătorilor

migranți și implicit posibilitatea comiterii unor abuzuri, discriminări pe diverse criterii împotriva acestora.

În cuprinsul acestui capitol, au fost analizate principalele drepturi acordate lucrătorilor migranți de instrumentele juridice adoptate de organizațiile și instituțiile internaționale și europene. Ca o **concluzie generală**, se poate menționa faptul că instrumentele juridice ale Organizației Internaționale a Muncii (ILO) prevăd cele mai avantajoase condiții pentru migrații în scop de muncă, stabilind limite obligatorii la perioadele de impunere a unor restricții de către statele gazdă. În același context, al formulării unor concluzii de ordin general, putem **afirma** faptul că Uniunea Europeană a reglementat detaliat statutul juridic al unor categorii de migranți, conform profilelor cerute de piața muncii europeană.

Referindu-ne strict la principalele drepturi ale lucrătorilor migranți, **observăm** că dreptul la libera alegere a locului de muncă rămâne un domeniu unde suveranitatea statului prevalează și unde statele înclină să aplice principiul egalității, în anumite condiții. Ar trebui menționat și faptul că, Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, este singurul instrument juridic care nu prevede explicit sau implicit acest drept pentru lucrătorii migranți.

În ceea ce privește **dreptul la tratament egal** cu privire la condițiile de muncă echitabile și corecte, acesta tinde să aibă abordări relativ identice. Toate instrumentele juridice internaționale și europene prevăd acest drept iar elementele conceptului privind condițiile de muncă tind să fie similare, cu excepția Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, care nu protejează dreptul la remunerație egală.

Dreptul de securitate socială este un subiect sensibil pentru toate statele membre deoarece accesul nelimitat la acestea necesită costuri semnificative. Din acest motiv, statele sunt mai degrabă rezervate în a acorda dreptul de tratament egal pentru cetățenii statelor terțe privind securitatea socială. Cu excepția Cartei drepturilor fundamentale ale Uniunii Europene, toate celelalte instrumente juridice ale Organizației Internaționale a Muncii și Consiliului Europei recunosc dreptul la tratament egal lucrătorilor migranți. Mai mult decât atât, CEDO a recunoscut drepturile de securitate socială ale cetățenilor statelor terțe, atât cu privire la schemele contributive cât și cu privire la cele necontributive. Carta drepturilor fundamentale nu prevede un drept la securitate socială dar menționează explicit că respectă și recunoaște dreptul la beneficiile de securitate socială.

Referitor la **transferul beneficiilor sociale** în alte state decât cel în care lucrătorul migrant este îndreptățit la primirea lor, putem concluziona că instrumentele juridice ale Organizației Internaționale a Muncii sunt contradictorii în privința asigurării unui drept efectiv de transfer al beneficiilor sociale de către statele părți iar legislația Uniunii Europene nu prevede un drept în acest sens cu aplicabilitate generală dar îl menționează în majoritatea acordurilor bilaterale în domeniul securității sociale încheiate cu statele terțe.

O privire de ansamblu asupra reglementărilor în materia **egalității de tratament** a cetățenilor statelor terțe pe teritoriul Uniunii Europene ne conduce la concluzia că doar rezidenții pe termen lung se bucură integral de acest drept, așa cum este el reglementat de directivele Uniunii Europene împotriva discriminării. În cazul celorlalte categorii de resortisanți ai statelor terțe reglementate de directivele specifice, egalitatea de tratament este limitată la o serie de elemente menționate explicit de către fiecare directivă. Totuși, se poate trage concluzia că toate celelalte categorii de lucrători din statele terțe reglementate de directivele privind migrația legală se bucură de egalitatea de tratament pe criteriile de orientare sexuală, vârstă, dizabilități sau religie precum și privind accesul la pregătirea vocațională și condițiile de lucru. Dacă analizăm acest drept al egalității de tratament din perspectiva unor directive specifice domeniului, respectiv Directiva privind egalitatea de tratament în materie de acces la bunuri și servicii⁴⁸ și Directiva privind egalitatea de gen în materie de angajare⁴⁹, resortisanții țărilor terțe beneficiază de protecție împotriva discriminării bazate pe criterii de sex.

În privința **dreptului la reunificare familială** concluzia de ordin general care se poate desprinde este aceea că, spre deosebire de instrumentele juridice ale ONU și cele ale Consiliului Europei, legislația Uniunii Europene reglementează mai detaliat acest drept și îi conferă un caracter extins atunci când definește noțiunea de familie.

În subcapitolul următor sunt prezentate *in extenso* cele cinci categorii de lucrători reglementate prin directive ale Uniunii Europene, din perspectiva condițiilor de intrare și totodată a condițiilor de ședere pe teritoriul Uniunii, precum și din perspectiva drepturilor de care aceștia beneficiază și a unor limitări ale acestor drepturi. În mod distinct sunt prezentate

48 Directiva 2004/113/CE a Consiliului din 13 decembrie 2004 de aplicare a principiului egalității de tratament între femei și bărbați privind accesul la bunuri și servicii și furnizarea de bunuri și servicii, OJ L 373.

49 Directiva 2006/54/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iulie 2006 privind punerea în aplicare a principiului egalității de șanse și al egalității de tratament între bărbați și femei în materie de încadrare în muncă și de muncă (reformă), OJ L 204.

reglementările care vizează domenii transversale, impactând, în fapt, majoritatea categoriilor de lucrători reglementate și prezentate anterior. Am analizat astfel conținutul directivei privind dreptul la reîntregirea familiei a unor categorii de lucrători ai statelor terțe, procedura privind solicitarea unui permis unic precum și politicile și măsurile de integrare a lucrătorilor străini proveniți din state terțe.

Rezidenții pe termen lung, al căror statut este reglementat prin Directiva 2003/109/CEE beneficiază de egalitatea de tratament cu resortisanții naționali cu privire la cvasitotalitatea drepturilor economice și sociale, așa cum sunt ele reglementate prin directivele împotriva discriminării. Trebuie menționat și faptul că aceste drepturi nu sunt limitative, statele membre putând prevedea în legislația națională și alte domenii care să cadă sub incidența principiului egalității de tratament. În același timp, statele membre pot impune unele restricții cum ar fi cea privind accesul rezidenților pe termen lung la angajarea într-o activitate ce presupune exercitarea autorității publice sau, în cazul drepturilor privind securitatea socială, asistența și protecția socială, limitarea egalității de tratament la acordarea indemnizațiilor de bază.

Trebuie precizat de asemenea faptul că, rezidenților pe termen lung le este permisă mobilitatea pe teritoriul Uniunii, în anumite condiții. În plan practic, acest drept nu produce efecte pozitive majore, pe de o parte datorită condițiilor limitative stabilite de directivă iar, pe de altă parte, datorită lipsei de interes a rezidentului care, după ce a parcurs un proces de integrare în primul stat membru, să reia întreg procesul în cel de-al doilea stat membru.

Domeniul de acțiune pentru Directiva **privind lucrătorii înalt calificați** este constituit dintr-o categorie cu semnificativă importanță pentru economia Uniunii Europene și pentru obiectivele pe care aceasta și le-a asumat, având în vedere nivelul prețios de competențe pe care acești lucrători îl pot aduce. Aceste rațiuni au generat crearea cadrului legal pentru recunoașterea statutului lor în spațiul european concomitent cu armonizarea politicilor statelor membre și implementarea unitară. Acest obiectiv va fi însă greu de realizat datorită intereselor diferite ale statelor membre și prevalenței sistemelor naționale de admitere a lucrătorilor înalt calificați din state terțe, fapt ce a generat diferențe semnificative între numărul aplicațiilor depuse conform sistemelor naționale, comparativ cu cele depuse în sistemul Cărții Albastre.

Principalele cauze ale unei asemenea diferențe rezidă, în principal, în diferențele care există între cele două sisteme în privința timpului de procesare a aplicației, a pragului de salarizare diferențiat în raport cu vârsta applicantului și a flexibilității sistemului național olandez, care nu

impune condiția privind prezentarea diplomelor de absolvire.

Aceste interese particulare ale statelor membre au condus și la blocarea negocierilor privind reformarea Directivei Cartea Albastră, în pofida eforturilor depuse de președințiile succesive ale Consiliului și în particular de Președinția română. În acest sens, avem în vedere prezentarea unor propuneri concrete în capitolul final al cercetării noastre.

Directiva privind lucrătorii sezonieri⁵⁰ cuprinde condițiile de intrare și de ședere a resortisanților țărilor terțe în scopul ocupării unui loc de muncă în calitate de lucrători sezonieri. Îngrijorările pe care le-a determinat în timp această directivă sunt cu privire la : lipsa dreptului la reunificare familială, gradul mare de flexibilitate al statelor membre, se referă la lipsa mobilității intra-UE a lucrătorilor migranți sezonieri din state terțe în comparație cu celelalte categorii de lucrători migranți, dreptul limitat de a schimba angajatorul în același stat membru.

Cât privește **Directiva 2014/66/UE privind transferul în cadrul aceleiași companii**, putem concluziona că prevederile acesteia referitoare la drepturile de angajare și de securitate socială sunt formulate într-un mod complicat și contradictoriu. Ele reflectă ambiguitatea directivei însăși și percepția statutului asupra acestei categorii de lucrători migranți veniți din state terțe⁵¹. Nu este foarte clar dacă ei sunt considerați lucrători temporari, detașați de angajatorii lor din state terțe la entități gazdă din statele membre sau dacă sunt participanți reali în piața muncii din statul gazdă. În abordarea directivei, pare mai degrabă că ei sunt considerați lucrători și rezidenți temporari decât participanți pe de-a întregul pe piața muncii din statul gazdă.

Din punct de vedere al drepturilor de angajare, persoanele transferate în interiorul aceleiași companii sunt în principiu considerați lucrători detașați și pot avea drepturi comparabile cu cele prevăzute în Directiva 96/71 privind detașarea lucrătorilor. Pe de altă parte, Directiva derogă de la statutul lucrătorilor detașați în ceea ce privește remunerația sau privind aplicarea dispozițiilor mai favorabile din acordurile bilaterale ale statelor membre ori cele referitoare la egalitatea de tratament sau a celor privind membrii de familie⁵².

Deși unele state membre aveau deja reguli specifice în legislația națională pentru transferurile intra-corporații, cele mai multe au trebuit să adopte noi reguli corespunzătoare noului

50 Directiva 2014/36/UE privind condițiile de intrare și de ședere a resortisanților țărilor terțe în scopul ocupării unui loc de muncă în calitate de lucrători sezonieri, OJ L 94, 28.03.2014.

⁵¹ Herwig Verchueren, *The Role of Employment and Social Security in the ICT Directive, The Intra Corporate Transferee Directive: Central Themes, Problem Issues and Implementation in Selected Member States*, Wolf Legal Publishers, AH Oisterwijk, 2018, p. 52.

⁵² Directiva 2014/66/UE, art. 5 alin. (1-2).

scop în procesul de transpunere a Directivei. Transpunerea Directivei nu a fost un proces ușor și de aceea, multe state membre au depășit termenul stabilit de Directivă (29 noiembrie 2016). A devenit inevitabil ca o asemenea reformă a regimului mobilității intra-UE să genereze provocări în ceea ce privește implementarea, îndeosebi în înțelegerea naturii ei de *lex specialis* în raport cu acquis-ul Schengen⁵³. În momentul adoptării Directivei, Comisia, Consiliul și Parlamentul European au semnat o declarație⁵⁴ prin care se angajau să examineze nevoia de modificare a Manualului practic pentru polițiștii de frontieră (Schengen handbook). Aceste modificări, adoptate de Comisie în toamna anului 2018, explică regulile aplicabile în cazul controlului de frontieră a deținătorului permisului tip ICT (intra-corporate transfere)⁵⁵.

În jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene nu au fost identificate cauze care să vizeze această categorie de lucrători.

Reformarea Directivelor 2004/114/CE privind studenții și 2005/71/CE privind cercetătorii, au avut ca rezultat adoptarea Directivei (UE) 2016/801 care a reglementat într-un singur document situația resortisanților țărilor terțe veniți pe teritoriul Uniunii pentru studii și cercetare, aducând schimbări majore pentru fiecare categorie.

O realizare demnă de subliniat a **Directivei (UE) 2016/801** este prevederea dreptului pentru studenți și cercetători de a rămâne după terminarea studiilor sau cercetării pentru a-și căuta un loc de muncă sau a deschide o afacere. Am prezentat în subcapitolul precedent pozițiile celor trei instituții europene în legătură cu termenul aferent acestui drept. A fost de asemenea extins dreptul studenților de a munci 15 ore pe săptămână, față de 20 câte propusese Comisia⁵⁶.

Noua Directivă a derogat semnificativ de la regulile referitoare la reunificarea familială din Directiva-cadru 2003/86/CE eliminând perioada de așteptare, necesitatea de a exista o perspectivă rezonabilă de acordare a reședinței permanente, necesitatea de a prezenta modalitățile de integrare

53 Natura legală a acestora rezidă din prevederile art. 79 (2) al TFUE.

54 Textul declarației a fost : „*Această Directivă stabilește un sistem de mobilitate autonomă format din reguli specifice, adoptate în baza art. 79(2) punctul (a) și (b) al TFUE privind condițiile de intrare, ședere și libertate de mișcare a resortisanților țărilor terțe care fac obiectul unui transfer în cadrul aceleiași corporații în state membre, altele de cât cele care au emis permisul specific, și care sunt considerate ca lege specială în raport cu acquis-ul Schengen. Parlamentul European și Consiliul iau notă despre intenția Comisiei de a examina dacă sunt necesare alte acțiuni pentru a întări legalitatea în ceea ce privește interacțiunea dintre cele două regimuri, și în particular pentru modificarea Manualului Schengen*”.

55 Documentul Comisiei C(2019)7131 final, Annex to the Commission Recommendation establishing a common *Practical Handbook for Border Guards*, section I, point 5.12.

56 Propunerea Comisiei 2013/0081 (COD), art. 20, art. 23, p. 51.

pentru membrii de familie, etc⁵⁷. O altă realizare a Directivei este scurtarea termenului de procesare a aplicațiilor de admisie. Propunerea inițială a Comisiei a fost introducerea unui termen limită de 60 de zile, redus la 30 de zile pentru cei care beneficiază de programele de mobilitate ale Uniunii Europene⁵⁸. Parlamentul European a susținut stabilirea unui termen și mai scurt, de 30 de zile, în timp ce Consiliul a dorit ridicarea acestuia la 90 de zile⁵⁹.

Datorită impactului semnificativ pe care l-a avut și îl poate avea în continuare asupra stabilității și coeziunii Uniunii Europene, am considerat necesar să alocăm *capitolul cinci* prezentării unor aspecte referitoare la migrația nereglementată.

În acest context am prezentat, pe lângă aspectele de natură conceptuală, și situațiile **privind intrarea, tranzitul și reședința ilegală** a unor cetățeni din state terțe pe teritoriul Uniunii Europene.

Într-o accepțiune generală, deși nu există o definiție universal acceptată, sintagma migrație ilegală este folosită pentru a particulariza mișcările de persoane care au loc în afara canalelor legale de migrație. Conceptul de **migrație ilegală** în Europa datează încă din anii 1920-1940 și se referea atunci la migrația evreilor către Palestina.

În ceea ce privește sintagma de **migrant ilegal**, îmbrățișăm în opinia conform căreia nicio ființă umană nu poate fi considerată ilegală, chiar dacă a comis o infracțiune în domeniul supus analizei, ca de exemplu trecerea frauduloasă a frontierei. Prin urmare, pe parcursul analizei noastre, vom utiliza sintagma de **migrație nereglementară** atunci când ne referim la procesul de migrație care are loc în afara canalelor regulamentare și cea **de migrant aflat într-o situație nereglementară** atunci când ne vom referi la subiecții migrației nereglementare.

În privința definirii **migrantului aflat într-o situație nereglementară**, putem concluziona că acest statut se poate datora următoarelor situații: intrarea în statele de tranzit sau de destinație se face prin încălcarea normelor legale, fie că este vorba de folosirea unor documente falsificate sau trecerea prin alte locuri decât punctele de control al frontierei; reședința în statul de tranzit sau de destinație nu respectă reglementările statului respectiv în acest domeniu; activitatea lucrativă

57 Directiva 2005/71/UE nu conținea reguli speciale cu privire la membrii de familie ai cercetătorilor, aplicându-se astfel reglementările din Directiva-cadru 2003/86/CE privind reunificarea familială.

58 Propunerea Comisiei 2013/0081 (COD, art. 29. P. 55-56.

59 Steve Peers, *The new Directive on immigration of students and researchers: a stat membruall step or a big leap forward?*, EU Law Analysis, 23 noiembrie 2015.

desfășurată în statul de tranzit sau de destinație nu este autorizată conform normelor legale incidente domeniului.

În cadrul unui subcapitol distinct am prezentat reglementările existente privind returnarea și readmisia **resortisanților din state terțe** aflați în ședere ilegală, precum și instituțiile europene implicate în aceste activități. Ne-am concentrat atenția asupra **reglementărilor și standardelor adoptate la nivel european în vederea sancționării angajatorilor de lucrători din state terțe aflați în ședere ilegală precum și a celor referitoare la combaterea unor forme de criminalitate asociate migrației nereglementate precum traficul de persoane, dar și pentru protejarea victimelor acestor infracțiuni.**

În mod necesar, un capitol distinct, respectiv *capitolul șase*, tratează modul în care România a transpus în legislația națională directivele care reglementează statutul lucrătorilor, resortisanți ai statelor terțe aflați pe teritoriul său, subliniind deficiențele constatate, atât în privința depășirii termenelor de transpunere cât și a inconsistenței măsurilor de transpunere, care au determinat adoptarea de acte normative succesive, uneori confuze sau incomplete.

Instrumentele juridice ale Uniunii Europene sunt un mijloc esențial pentru atingerea obiectivelor sale, dar mai ales pentru obținerea de rezultate pentru cetățeni și pentru protejarea drepturilor și libertăților acestora. Statele membre trebuie să-și îndeplinească obligațiile ce le revin din dreptul Uniunii Europene, printre acestea numărându-se încorporarea actelor juridice relevante ale Uniunii Europene în dreptul național. Totuși, între mecanismele politice, juridice și constituționale ale statelor membre există diferențe semnificative, care influențează modul în care acestea pun în practică dreptul Uniunii Europene.

Analiza panoramică 2018 efectuată de Curtea de Conturi Europeană (CCE) privind punerea în practică a dreptului Uniunii Europene⁶⁰ relevă o serie de factori care au influență asupra riscului de neîndeplinire a obligațiilor de către statele membre. Sondajele efectuate de Curtea de Conturi Europeană în rândul statelor membre, arată că *durata procedurilor legislative* reprezintă un factor esențial al timpului necesar pentru transpunerea directivelor⁶¹.

Riscul de transpunere cu întârziere depinde și de complexitatea directivei, unele dintre acestea conținând obligații legale în domenii uneori extrem de diferite, afectând modificarea a

60 Curtea Europeana de Conturi, *Analiza panoramică - Punerea în practică a dreptului Uniunii Europene: responsabilitățile de supraveghere care revin Comisiei Europene în temeiul art. 17 alin. (1) din Tratatul privind Uniunea Europeană*, Oficiul pentru Publicații, 2018.

61 *Idem*, p. 20

numeroase acte legislative naționale. În genere, directivele din domeniul analizat vizează deopotrivă legislația referitoare la străini, legislația muncii, legislația de securitate socială, cea privind competențele unor instituții și, nu în ultimul rând, chiar politicile penale ale statelor membre⁶².

Alegerea modalității de transpunere diferă de la un stat membru la celălalt. Unele state membre preferă modificarea legislației existente, altele preferă adoptarea unei legislații noi, cele mai multe însă încearcă realizarea unui echilibru între cele două abordări. Desigur, alegerea modalității de transpunere depinde și de natura și complexitatea directivei în cauză dar și de legislația existentă în statul membru respectiv.

Capacitatea administrativă și financiară a statului membru joacă de asemenea un rol important în transpunerea completă și la timp a legislației Uniunii Europene în dreptul național. Modificările frecvente ale structurilor organizatorice ale ministerelor și instituțiilor publice centrale, cu rol determinant în mecanismul de transpunere generează fluctuații de personal și conduc în final la pierderea specialiștilor implicați în acest proces. Această situație este tipică pentru sistemul existent în România, ceea ce conduce la abordări superficiale și uneori neprofesionale ale problematicii din acest domeniu.

Mecanismele proprii de supraveghere a transunerii⁶³ directivelor și de gestionare a cazurilor de neîndeplinire a obligațiilor diferită desigur de la un stat la altul. Majoritatea statelor optează pentru un grad mai ridicat de centralizare în ceea ce privește transpunerea directivelor, tocmai pentru a asigura o abordare comprehensivă a problematicii și a gestiona nemijlocit cazurile de neîndeplinire a obligațiilor de transpunere. În majoritatea statelor membre, responsabilitatea principală pentru supravegherea transunerii dreptului Uniunii Europene revine ministerului responsabil de domeniul de politică în cauză, care, în cele mai multe cazuri, are o structură specifică însărcinată cu supravegherea aplicării dreptului Uniunii Europene. Toate statele membre dispun însă de un organism la nivel central care este responsabil de coordonarea și supravegherea cazurilor de constatare a neîndeplinirii obligațiilor, care, fie se află în responsabilitatea ministerelor pentru afaceri externe sau afaceri europene, a ministerului justiției sau chiar la cabinetul prim-ministrului sau al secretarului general al guvernului.

⁶² *Idem*, 20.

⁶³ *Idem*, p. 13.

În România, coordonarea procesului de transpunere și de notificare a transpunerii către Comisie se realizează de către Ministerul Afacerilor Externe⁶⁴ prin Direcția Armonizare Legislativă. Sub aspectul verificării compatibilității legislației naționale ce urmează a fi adoptată cu reglementările Uniunii Europene, Ministerul Afacerilor Externe este penultima instituție avizatoare, înaintea Ministerului Justiției, a tuturor proiectelor de acte normative, potrivit art. 20 alin. (6) din *Regulamentul privind procedurile, la nivelul Guvernului, pentru elaborarea, avizarea și prezentarea proiectelor de documente de politici publice, a proiectelor de acte normative precum și a altor documente, în vederea adoptării/aprobării*, regulament aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 561/2009*⁶⁵.

În ceea ce privește notificarea electronică a legislației naționale, Direcția Armonizare Legislativă gestionează baza de date, asigurând notificarea propriu-zisă a măsurilor naționale de executare, prin introducerea acestora în baza de date a Secretariatului General al Comisiei.

La nivelul ministerelor nu există o procedură unitară cu privire la transpunerea și punerea în aplicare a legislației europene. De regulă, fiecare minister are proceduri operaționale standard⁶⁶, dar care diferă uneori de la un minister la altul.

Activitățile menționate mai sus se desfășoară mai degrabă în virtutea unor norme cutumiare, ceea ce conduce deseori la conflicte pozitive și negative de competență. Din acest motiv, **considerăm că** elaborarea unui hotărâri de Guvern care să reglementeze responsabilitățile tuturor participanților în acest proces ar fi necesară și extrem de utilă. Această măsură se justifică și din perspectiva înlăturării imperfecțiunilor constatate în procesul de transpunere, menționate în cuprinsul acestei analize.

În ceea ce privește modalitatea de transpunere, se constată că în legislația națională, pe domeniul analizat, **este preferată abordarea modificării reglementărilor existente**. Acest tip de

64 Conform art. 2 pct. 30 și 33 din Hotărârea Guvernului nr. 9 din 6 ianuarie 2020 publicată în M.O. nr. 20/14.01.2020, care modifică Hotărârea Guvernului nr.16/2017 privind organizarea și funcționarea MAE, publicată în M.O. nr. 44/16.01.2017.

65 Hotărâre nr. 561 din 10 mai 2009 pentru aprobarea Regulamentului privind procedurile, la nivelul Guvernului, pentru elaborarea, avizarea și prezentarea proiectelor de documente de politici publice, a proiectelor de acte normative, precum și a altor documente, în vederea adoptării/aprobării, publicată în Monitorul Oficial nr. 319 din 14 mai 2009.

66 Ghidul de procedură al MAI privind transpunerea și implementare legislației europene în sistemul național de drept și monitorizarea aplicării acquis-ului Uniunii Europene. Proiectul este cofinanțat din FONDUL SOCIAL EUROPEAN prin Programul Operațional Dezvoltarea Capacității Administrative 2007-2013, cod SMIS: 32862 cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Dezvoltarea Capacității Administrative în perioada 2012-2013.

abordare are și unele inconveniente care derivă din necesitatea transpunerii succesive a unor directive care reglementează un domeniu mai larg de politici, cum sunt cele privind reglementarea situației străinilor pe teritoriul României. Această situație generează modificări multiple ale actului normativ de bază, fie prin legi ordinare fie prin ordonanțe de urgență, astfel încât urmărirea măsurilor naționale de transpunere este foarte dificil de realizat. Exemplul cel mai elocvent este Ordonanța de urgență 194/2002 privind regimul străinilor care a fost modificată și completată prin următoarele acte normative: **Legea nr. 309/2004, Legea nr. 402/2004, Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 113/2005, Legea nr. 306/2005, Legea nr. 56/2007, Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 12/2010, Legea nr. 157/2011, Legea nr. 376/2013, Ordonanța nr. 25/2014, Legea nr. 331/2015, Ordonanța nr. 25/2016 și Legea nr. 247/2018.**

Un aspect identificat și care afectează coerența procesului de transpunere o reprezintă **inclusiunea normelor directivei în două sau chiar mai multe acte normative naționale**, adoptate succesiv, uneori după o lungă perioadă. Această situație se regăsește și mai pregnant în transpunerea directivelor adoptate anterior aderării României la Uniunea Europeană, putând exemplifica în acest sens Directiva 2003/86/CE privind reîntregirea familiei și Directiva 2003/109/CE privind rezidenții pe termen lung, constatările fiind descrise în detaliu la prezentarea fiecăreia dintre ele. Situația a continuat însă și după momentul aderării, exemple în acest sens fiind Directiva 2014/36/UE privind lucrătorii sezonieri care a fost parțial transpusă prin Ordonanța nr. 25/2014 și ulterior, în mod mai substanțial prin Ordonanța 25/2016.

Transpunerea cu întârziere a celor mai relevante prevederi ale unor directive reprezintă un alt aspect identificat pe parcursul cercetării noastre. În cazul Directivei 2003/109/CE a fost nevoie de o scrisoare de punere în întârziere a Comisiei pentru transpunerea unuia dintre articole, care s-a făcut prin Ordonanța de Urgență a Guvernului 14/2018 la o distanță în timp de 15 ani de la adoptarea Directivei. În același context putem exemplifica Directiva 2009/50/CE privind lucrătorii înalt calificați (Cartea Albastră) transpusă prin Legea 157/11.7.2011, cu o întârziere de aproximativ o lună, Directiva 2011/98/UE privind permisul unic transpusă în principal prin Ordonanța nr. 25/2014 cu o întârziere de circa 7 luni față de termenul limită stabilit de Directivă.

Nemenționarea în cuprinsul actului normativ național de transpunere a directivei transpuse face foarte dificilă identificarea reglementărilor ce au făcut obiectul transpunerii efective, deși toate directivele conțin această obligație, lăsându-se la latitudinea statelor membre să aleagă modul în care fac această trimitere. Din constatările noastre rezultă că uneori această

trimitere nu este făcută deloc, așa cum am exemplificat pe parcursul studiului, iar atunci când s-a făcut, în unele acte normative au fost menționate articolele din directivă transpuse (Ordonanța Guvernului 25/2014) iar în altele, cele netranspuse (Legea 247/2018 și Ordonanța Guvernului nr. 25/2016). Lipsa unei reglementări unitare pe acest segment conduce la astfel de situații care generează deseori confuzii.

Ultimul aspect pe care considerăm necesar să-l menționăm privește **acuratețea datelor** transmise Secretariatului General al Comisiei privind măsurile naționale de transpunere și menționate ulterior pe pagina dedicată transunerii fiecărei directive. În mod frecvent, așa cum se poate remarca de pe această pagină, nu este menționat numărul actului normativ de transpunere, ceea ce face mai dificilă identificarea lui. O serie de acte normative menționate ca măsuri de transpunere, nu au nicio legătură cu conținutul directivei respective sau conțin reglementări anterioare ale domeniului, fără relevanță din perspectiva procesului de transpunere. Aceasta creează dificultăți oricărui proces de analiză de tipul celui întreprins pentru efectuarea studiului nostru, consumând un volum important de timp pentru studierea detaliată a fiecărui act normativ înscris în lista măsurilor naționale de transpunere, pentru a constata în final că, de fapt, nu este o măsură de transpunere.

Arhitectura întregii lucrări a avut la bază studiul legislației Uniunii Europene, al legislației naționale și al evoluției politicilor europene, regionale și naționale. Pentru o înțelegere temeinică a fenomenului migrației în scop de muncă, am continuat cu cercetarea jurisprudenței, a factorilor declanșatori a consecințelor și implicațiilor juridice atât pentru migrantul economic, cât și pentru țara sa de origine sau pentru țara de tranzit, dacă este cazul, și în final pentru țara de destinație, continuând cu implicațiile la nivelul drepturilor și obligațiilor pe care le va avea, atât resortisantul țării terțe cât și statul membru, de tranzit sau de destinație. Analiza ne-a permis să identificăm aspecte lacunare de reglementare sau reglementări cu efecte secundare negative, pe baza cărora am înaintat în ultimul capitol și unele propuneri de *lege ferenda*, atât pentru dreptul Uniunii, cât mai ales pentru dreptul național. Toate aceste **concluzii și propuneri** au fost inserate în ultimul capitol al lucrării.

IV. CONCLUZII GENERALE ȘI PROPUNERI DE LEGE FERENDA

Concluzii de ordin general

Gestionarea migrației în scop de muncă și găsirea *mutuo consensu* între *vox populi, opinio iuris et vox personae* este o sarcină titanică pentru societatea contemporană. Multitudinea actorilor implicați, a nevoilor lor, a drepturilor și obligațiilor lor și a caracterului său transnațional, necesită o abordare care să fie cel puțin dar și concomitent flexibilă, fermă, pro-activă, chibzuită, clară, nepărtinitoare, cuprinzătoare, echilibrată, coerentă, solidă, uniformă și structurată. Este evident faptul că numai aceste caracteristici, deși sunt neîndoielnice, sunt *mutuo dissensu*.

Acest domeniu necesită cooperarea între actori privați, locali, naționali, federali, suprastatali, internaționali și globali precum: persoane fizice, juridice, entități naționale și internaționale cu preocupări în cele mai felurite domenii, state, organizații non guvernamentale, sindicate, patronate. Cel mai adesea agendele acestora conțin interese diametral opuse care generează, desigur în teorie sau/și în practică, scindări ce diminuează rezultatele urmărite pentru binele general și servesc numai *pro domo sua* - binelui individual.

Suntem de părere că omul întruchipează migrația, întocmai precum migrația întruchipează omul. Fiecare individ este unic, iar conturarea unui sistem care să fie capabil să guverneze într-o manieră echilibrată drepturile și obligațiile fiecărui individ, implicat activ sau pasiv în acest proces, este o sarcină foarte complexă și anevoioasă.

În cele ce urmează vom formula o serie de concluzii la care am ajuns ca urmare a studiului întreprins privind politicile Uniunii Europene în privința migrației în scop de muncă a lucrătorilor din state terțe și vom enumera propunerile pe care le considerăm necesare și utile pentru eficientizarea sistemului de coordonare a acestui tip de migrație.

Cea mai cuprinzătoare concluzie care ni s-a conturat pe măsură ce am avansat în studiul acestui fenomen este aceea că **politica de migrație a Uniunii Europene în scop de muncă cu privire la lucrătorii din state terțe este fragmentară, sectorială și induce ideea de temporaritate.**

La nivel teoretic și la nivel de politici, deci *lato sensu*, aceasta este prezentată ca fiind coerentă, consistentă și vizionară, în pofida tempo-ului său reactiv. Cuprinderea în câteva categorii

a migranților în scop de muncă realizată de către acquis-ul european, conturează o ruptură între dimensiunea teoretică și cea reală a politicii Uniunii Europene în materia migrației în scop de muncă a lucrătorilor din state terțe.

La nivel practic, deci *stricto sensu*, afirmația potrivit căreia Uniunea Europeană a avut o abordare sectorială în gestionarea migrației în scop de muncă, rezidă din faptul că a reglementat detaliat statutul juridic doar al unor anumite categorii de migranți, în raport direct cu nevoile sale din piața muncii. În același timp, **opinia noastră este că acest mod de abordare poate să susțină necesitățile punctuale ale pieței muncii din statele membre doar pe termen scurt și cu impact restrâns la nivel macroeconomic.**

Considerăm că sistemul actual, induce ideea de temporaritate, fiindcă prevederile legislative care guvernează atragerea lucrătorilor din state terțe, induc ideea de returnare a acestora odată ce nevoia economică a fost îndeplinită, iar posibilitatea lor de a deveni rezidenți pe termen lung este foarte greu accesibilă.

Suntem de părere că incoerența politicilor în materia migrației în scop de muncă s-a datorat divergențelor majore de opinie dintre instituțiile europene implicate în procesul de legiferare, respectiv între Comisia Europeană, care are rolul de elaborare a propunerilor de politici, și Parlamentul European alături de Consiliul Uniunii Europene, implicați în procedura de co-decizie. Intenția Comisiei Europene de a elabora politici proactive în domeniul migrației, cu scopul de a stimula migrația reglementată, coroborată cu abordarea Parlamentului European, care dorea acordarea egalității de tratament pentru majoritatea categoriilor de lucrători din statele terțe, s-au izbit de rezistența membrilor Consiliului Justiție și Afaceri Interne, care au fost preocupați, pe de o parte, să reducă migrația în ansamblul ei, inclusiv pe cea reglementată, din considerente de securitate internă a Uniunii, iar pe de altă parte, s-au împotrivit ideii de a accepta modificări majore ale sistemelor naționale de reglementare a migrației legale.

Acest fenomen este dinamic într-o realitate națională și globală în perpetuă evoluție. În acest sens ne gândim că a contura un sistem de migrație a lucrătorilor din state terțe în Uniunea Europeană presupune evaluarea realității existente la un moment dat și a estimărilor pentru viitor, însă găsirea acordului între toții actorii implicați este un proces de durată care, în momentul în care se finalizează cu o propunere susținută de toate entitățile implicate, este posibil să nu mai îndeplinească nevoile pieței muncii din acel moment și nici ale lucrătorilor din state terțe.

Pe de altă parte, modificările semnificative aduse propunerilor inițiale ale Comisiei în cursul negocierilor în cadrul Consiliului, fac ca textul final să se îndepărteze destul de mult de varianta propusă, astfel încât rezultatul așteptat să nu mai fie atins.

Cel mai recent exemplu îl reprezintă propunerea de reformare a **Directivei Cartea Albastră** care a fost lansată de Comisie pe 7 iunie 2016, iar după 5 ani de negocieri în grupurile de lucru, COREPER și trialog, pe **17 mai 2021**, s-a ajuns la un acord preliminar între Parlamentul European și Consiliu asupra conținutului, propunerea suferind însă multiple modificări care, **apreciem că vor afecta finalitatea dorită, respectiv atragerea unui număr mai semnificativ de lucrători cu înaltă calificare din statele terțe**. Exemplificând doar faptul că nu s-a renunțat la sistemele naționale de atragere a lucrătorilor cu înaltă calificare, este de așteptat ca acestea să fie, în continuare, preferate de lucrătorii migranți din statele terțe.

Înțelegem astfel care este mecanismul care determină tempo-ul reactiv al politicilor și acquis-ului european în domeniul migrației. Totuși, considerăm că trebuie să existe inițiative de măsuri proactive care să fie dezbătute mai rapid, pentru a susține evoluția economică a statelor membre dar și interesele lucrătorilor din țările terțe, mai ales în contextul actual, când consecințele economice ale pandemiei de Covid sunt puternic resimțite de toate statele membre.

În condițiile în care migrația în scop de muncă în afara granițelor a devenit o trăsătură definitorie a pieței muncii la nivel global, organizațiile europene și internaționale au avut preocupări în vederea elaborării unor standarde care să fie aplicate în mod unitar lucrătorilor migranți, în general, iar în particular, lucrătorilor din state terțe care își desfășoară activitatea pe teritoriul Uniunii Europene.

Deși realitatea arată că piața muncii are această caracteristică globală, aceeași realitate arată că opțiunile politice naționale din ultima decadă converg înspre naționalism. Partidele radicale, naționaliste, au pătruns tot mai mult în peisajul politic european iar viziunea acestora în privința migrației, chiar și a celei reglementate, este extrem de îngustă și nepermisivă.

În mod evident, ascensiunea acestor partide, inclusiv la nivelul Parlamentului European, a fost favorizată de ideea pe care reprezentanții acestor partide au indus-o în rândul electoratului, respectiv aceea că lucrătorii migranți le ocupă locurile de muncă și le împovărează sistemele de protecție socială. În acest context, măsurile favorabile imigrării lucrătorilor din state terțe care au riscul apariției unor reacții ostile din partea electoratului, fac să devină și mai anevoios drumul

înspre construirea unui sistem cuprinzător și coerent privind statutul juridic al lucrătorilor din state terțe.

Migrația în scop de muncă este un catalizator al societății actuale, iar părțile implicate în gestionarea sa **este imperios să găsească soluțiile care să susțină realizarea intereselor economice, în același timp cu respectarea drepturilor celor implicați.** Pentru existența unui sistem funcțional și echitabil, este necesar să existe consens între toate părțile implicate.

Considerăm că abordarea fenomenului migrației în scop de muncă trebuie să fie îndreptată mai mult către viitor și, ca tare, să aibă predictibilitate. Aceasta presupune elaborarea unor cercetări aprofundate asupra evoluției necesităților Uniunii din piața muncii coroborate cu evoluțiile demografice, pe de o parte, și capacitățile țărilor terțe de a furniza forța de muncă necesară, pe de altă parte.

Așa cum am prezentat în primul capitol al acestei lucrări **pandemia COVID-19** a schimbat dinamica realității. Reverberațiile sale au fost resimțite în toate domeniile și cel mai adesea au fost negative. Implicațiile sale în domeniul nostru de studiu au fost cu atât mai dăunătoare.

Echilibrul către care au tins statele și organizațiile internaționale și suprastatale și care de altfel a fost atins cu privire la anumite aspecte, a fost puternic zguduit și fisurat. Interesele naționale au prevalat începând chiar cu prima parte a anului 2020, iar statele și-au exercitat drepturile suverane de decizie în anumite domenii, așa cum au considerat a fi în interesul național.

Suntem convinși că, în contextul economic și social al anului 2021, dominat de provocările generate de pandemia COVID-19, va fi dificil să se găsească soluții permanente, mai ales că aspectele problematice sunt multiple și dificil de aplatizat.

În contextul global afectat de impactul COVID-19 salutăm celeritatea și eforturile depuse pentru elaborarea de către fiecare stat membru a unui plan de redresare și reziliență care au fost incluse în cadrul financiar multianual 2021-2027. Planul Național de Redresare și Reziliență este un document strategic structurat pe două priorități și anume reforme și investiții care, pe de o parte, să combată efectele nocive ale pandemiei în domeniul economic iar, pe de altă parte, să modernizeze atât sectorul public cât și cel privat, consolidând competitivitatea mediului de afaceri.

În cadrul programului de redresare și reziliență a fost definitivat un instrument util care evidențiază importanța pe care migrația în scop de muncă o are pe agenda Uniunii Europene. **NextGenerationEU** este un program temporar care va stimula redresarea diverselor sectoare

prioritare pentru viitorul Uniunii. Unul dintre cei șase piloni este reprezentat de către Migrație și managementul frontierelor, iar acestui pilon i-au fost alocate 25.7 bilioane de Euro⁶⁷.

Perioada istorică în care trăim evidențiază necesitatea urgentării îmbunătățirii semnificative a statutului juridic al lucrătorilor din state terțe în Uniunea Europeană mai mult decât oricare dintre dezbaterile, cauzele jurisprudențiale, procedurile, consultările, conferințele, recomandările, actele normative sau acțiunile de orice fel efectuate până în prezent. Lucrătorii din state terțe au fost foarte puternic afectați în această perioadă. Așa cum știm, **munca lor a fost esențială în domenii vulnerabile** precum: sănătate, îngrijirea categoriilor de persoane în vârstă sau cu dezabilități, agricultură, curierat, alimentație publică.

Pe lângă tot ceea ce a generat negativ pandemia de COVID-19, dorim să o privim și ca pe o forță motrice ce poate determina completările necesare pentru întregirea sistemului normativ aferent migrației în scop de muncă a lucrătorilor din state terțe. Nu cunoaștem cum va evolua această pandemie, de aceea există și mai multe scenarii. Putem însă să ne pregătim, întărind sistemele actuale și respectând drepturile omului.

Având în vedere că în programul său de lucru pentru anul 2021⁶⁸ Comisia Europeană își propune reformarea directivelor privind rezidenții pe termen lung și cea privind permisul unic și setul de drepturi de care vor beneficia resortisanții țărilor terțe aflați în ședere legală pe teritoriul Uniunii Europene, **considerăm că este momentul cel mai potrivit pentru a fi aduse modificări sau completări, care să susțină crearea sistemului coerent și unitar cu privire la drepturile lucrătorilor migranți care sunt resortisanți ai țărilor terțe și care au drept de ședere legală pe teritoriul Uniunii Europene.**

În acest context, vom face o serie de propuneri care să conducă la extinderea evantaiului de drepturi de care beneficiază această categorie de migranți. Suntem de părere că atunci când un lucrător dintr-un stat terț întâlnește pe teritoriul statelor membre un sistem care respectă drepturile fundamentale ale omului, drepturile specifice lucrătorilor migranți, alături de servicii de integrare eficientă pentru sine și familia sa, acesta va performa în așa fel încât să își îndeplinească cât mai

⁶⁷ Directorate-General for Budget (European Commission), *The EU's 2021-2027 long-term Budget and NextGenerationEU FACTS and FIGURES*, Publication Office of the European Union, Publications Office of the European Union, Louxemburg, aprilie 2021, p. 18.

⁶⁸ Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions, *Commission Work Programme 2021, A Union of vitality in a world of fragility*, COM(2020) 690 final, Brussels, 19.10.2020.

bine atribuțiile aferente locului său de muncă. Acest aspect va fi în beneficiul actorilor principali în acest domeniu: statul membru de destinație, statul terț de origine și lucrătorul migrant în sine.

Propuneri de ordin general

Așa cum am menționat, **Uniunea Europeană a avut o abordare sectorială** în privința gestionării migrației în scop de muncă, reglementând mai detaliat statutul juridic, doar al anumitor categorii de migranți, conform profilelor cerute pe piața muncii europeană.

1. **Conturarea unei politici de migrație în scop de muncă pentru lucrătorii din state terțe, care să fie parte integrantă din politica și programul concret destinat pieței muncii la nivelul Uniunii Europene**, reprezintă un pas important în vederea conștientizării locului permanent pe care migrația în scop de muncă îl are în cadrul pieței muncii în interiorul granițelor Uniunii Europene.

2. **Considerăm importantă definirea unei politici de migrație care să urmărească întărirea protecției drepturilor resortisanților țărilor terțe, odată ce au dobândit calitatea de lucrător pe teritoriul Uniunii Europene** și care să-i sprijine pe aceștia în realizarea dorinței lor de a găsi pe teritoriul statelor membre un loc de muncă în conformitate cu așteptările avute.

Întărirea măsurilor de prevenire a migrației în general, în detrimentul celor care să valorizeze beneficiile migrației legale a condus, considerăm noi, la intrarea Uniunii Europene într-un cerc vicios, care i-a încurajat pe migranții neregulamentari să caute alternative noi pentru intrarea pe teritoriul Uniunii sau să rămână după expirarea șederii regulamentare. Accentul pus pe politicile de returnare și reintegrare în statele de origine a mutat atenția dinspre revizuirea dispozițiilor existente, înspre aspectul coercitiv al reglementărilor, iar acest lucru se datorează în principal modului de abordare specific miniștrilor de interne din Consiliul Justiție și Afaceri Interne.

3. Având în vedere caracterul restrictiv al politicilor elaborate până acum, cu accent pe măsurile reactive și mai ales pe cele represive, **considerăm că este nevoie de o schimbare de viziune la nivelul instituțiilor Uniunii Europene** în ceea ce privește abordarea domeniului migrației în scop de muncă.

În acest sens **propunerea noastră vizează ca domeniul Migrație și Azil, având în vedere caracterul său trans-sectorial, să treacă în competența Consiliului Afaceri Generale**. Rolul

Consiliului Afaceri Generale este acela de a asigura consistența activității Consiliului în toate configurațiile sale, el fiind oarecum plasat pe o poziție incomodă între cel *primus inter pares* și cel de coordonator. În Regulile de procedură ale Consiliului⁶⁹, acest rol împuternicește Consiliul Afaceri Generale cu responsabilități pentru întreaga coordonare a politicilor, a aspectelor administrative și instituționale și a dosarelor orizontale care vizează mai multe politici ale UE. Decizia privind trecerea domeniului Migrație și Azil în responsabilitatea Consiliului Afaceri Generale poate fi luată de Consiliul European, care are competența de a extinde domeniul de activitate al Consiliului Afaceri Generale, conform art. 2 alin. (2) din Decizia 2009/937/UE privind Regulamentul de procedură a Consiliului Uniunii Europene.

O asemenea măsură presupune implicit și trecerea componentei de migrație și azil din structura Direcției Generale Migrație și Afaceri Interne (DG HOME) în coordonarea Consiliului Afaceri Generale, aceasta fiind o structură de suport în pregătirea dosarelor supuse dezbaterii CAG.

4. Concomitent cu translatarea domeniului Migrație și Azil către Consiliul Afaceri Generale, considerăm că ar fi necesară instituirea unui portofoliu distinct de Comisar pentru Migrație și Azil sau împuternicirea unuia dintre vice-președinții Comisiei cu gestionarea acestui domeniu. Această măsură este în competența președintelui Comisiei Europene, care stabilește responsabilitățile comisarilor.

Apreciem că prin aceste măsuri s-ar schimba semnificativ modalitatea de abordare a acestui domeniu în cadrul Consiliului și ar exista o mai eficientă colaborare între instituțiile europene. Pe de altă parte, s-ar realiza o mai strânsă legătură între dimensiunea internă a politicii migraționiste și cea externă, având în vedere faptul că ministrii de externe ai statelor membre, sau cei ai afacerilor europene, acolo unde există astfel de ministere distincte, sunt cei care fac parte din Consiliul Afaceri Generale.

5. Aducerea la masa discuțiilor a reprezentanților statelor terțe care și-au consolidat în timp poziția de țară sursă, în vederea consolidării și gestionării canalelor de migrație legală, alături de reprezentanți ai societății civile și patronatelor pentru înțelegerea tabloului complet de opțiuni, nevoi și puncte de blocaj reprezintă de asemenea un pas important de plecare. De aceea,

⁶⁹ Decizia [2009/937/UE](#) a Consiliului din 1 decembrie 2009 de adoptare a regulamentului său de procedură (JO L 325, 11.12.2009, pp. 35-61).

considerăm că Abordarea Globală a Migrației⁷⁰ reprezintă cel mai eficient mod de abordare echilibrată, coerentă și comprehensivă a fenomenului migrației, în general, și a migrației reglementate, în particular.

6. În contextul abordării globale a migrației, considerăm că predictibilitatea necesităților din piața muncii pe termen mediu și lung ar trebui să determine Uniunea Europeană să investească în sistemele de formare profesională din statele care sunt în mod tradițional sursă de migrație a forței de muncă, astfel încât nevoile viitoare de lucrători calificați pentru statele membre să-și găsească mai ușor rezolvarea. Aceste sisteme ar trebui să utilizeze curricule de pregătire similare sau cel puțin compatibile cu cele din Uniunea Europeană, pentru domeniile de activitate ce fac obiectul nevoilor viitoare ale statelor membre. În acest mod s-ar ajunge la o facilitare a recunoașterii diplomelor de studii și implicit a competențelor profesionale, ceea ce ar simplifica semnificativ sistemul de admisie a lucrătorilor din țările terțe care reprezintă o sursă de migrație în scop de muncă pentru Uniunea Europeană.

7. Concomitent cu analiza cu privire la efectele pe care le-a generat legislația în vigoare, socotim a fi esențial ca statele membre să exprime nevoile lor curente în piața muncii. Considerăm a fi important să existe discuții constante cu societatea civilă, alături de organizații non-guvernamentale, reprezentanți ai migranților, sindicate și patronate, care să fie atât de pe teritoriul statelor membre, cât și de pe teritoriul statelor terțe.

8. Considerăm utilă și eficientă realizarea unei platforme informatice europene care să includă, pe de o parte, nevoile de recrutare ale statelor membre pe piața muncii iar, pe de altă parte, aplicațiile lucrătorilor din țările terțe, eligibili pentru pozițiile disponibile. Platforma informatică ar trebui să conțină cerințe predefinite pentru pozițiile existente în piața muncii, care să excludă aplicațiile neconforme cu aceste cerințe. Această platformă poate fi de sine stătătoare sau poate să fie o extensie a Eures, care este destinată mobilității cetățenilor statelor membre sau resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere legală pe teritoriul statelor membre.

Prin intermediul său s-ar crea o modalitate de dialog online interactiv între aplicanți și potențialii angajatori. La nivelul statelor membre platforma ar putea fi gestionată de un punct de contact care să cuprindă atât reprezentanți ai instituțiilor cu competențe în domeniul migrației, al

⁷⁰ Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee of the Regions, *The Global Approach to Migration and Mobility*/ COM/2011/0743 final*/.

pieței muncii și, nu în ultimul rând al federațiilor patronale. Aceste puncte de contact ar trebui să existe și în statele terțe, pentru a introduce aplicațiile potențialilor candidați pentru pozițiile vacante, în aplicația dedicată și pentru a comunica cu potențialii angajatori.

Considerăm că Autoritatea Europeană a Muncii ar trebui să fie instituția în responsabilitățile căreia să se regăsească această platformă nouă sau această extensie a platformei actuale a Eures, ținând cont că Autoritatea va prelua în portofoliul său Eures. Aceasta ar coordona realizarea platformei informatice, ar asigura instruirea punctelor naționale de contact, inclusiv cele ale statelor sursă, și ulterior ar monitoriza activitățile desfășurate prin intermediul acestora.

În prezent serviciile Eures sunt completate cu *EU Skills Profile Tool* care este un suport online dedicat resortisanților din țări terțe care se află în interiorul granițelor UE și care beneficiază de prevederile Directivelor în vigoare aferente domeniului nostru de studiu. *EU Skills Profile Tool* este util pentru înțelegerea capabilităților resortisanților țărilor terțe care se află în mod legal pe teritoriul statelor membre. Serviciile existente nu surprind capabilitățile pe care le au cetățenii din state terțe care ar fi interesați să vină în Uniunea Europeană în scop de muncă și care suntem convinși că pot adăuga competențe profesionale valoroase pentru diferite domenii pe teritoriul Uniunii Europene. În unele cazuri, cei care au decis să rămână pe teritoriul statelor de origine au un profil profesional foarte bine conturat și au capabilități profesionale care exced mediei sau au abilități profesionale de nișă care pot fi foarte valoroase în cadrul Uniunii Europene, sau oriunde în lume.

Pentru maximizarea rezultatelor acestei platforme, **propunem** ca ea să fie integrată într-o platformă de sine stătătoare, care să cuprindă mai întâi modulul de conturare a profilului profesional al resortisantului din țări terțe iar ulterior, acest profil să poată fi folosit pentru a aplica pentru posturile pentru care angajatorii din cadrul UE sunt în căutare de personal. Un alt modul este necesar să fie cel de servicii de suport, cu oferirea de informații cu privire la aplicația pentru locul de muncă, politici și legislație națională și europeană, drepturi și obligații ale lucrătorului și ale angajatorului și ale statului de destinație. Cel de-al treilea modul necesar presupune oferirea de servicii de suport în vederea integrării precum, găsirea unei locuințe sau transferul remitențelor spre țările de origine și alte servicii de suport necesare în general unui migrant în scop de muncă.

9. În perioada curentă influențată de pandemia COVID-19 considerăm necesară **derularea unor campanii ample de informare a lucrătorilor din state terțe**, indiferent dacă aceștia se află pe teritoriul statelor membre sau în țările de tranzit sau origine, cu privire la drepturile și obligațiile

pe care le au în calitate de lucrători migranți, la politicile la nivelul Uniunii Europene și ale statelor membre cu privire la restricțiile generate de COVID-19 și impuse de fiecare țară în parte în această perioadă precum și cu privire la evoluția lor. Pentru a atinge scopul asumat, aceste campanii trebuie să se bazeze pe tehnologia actuală (aplicații, social media, site-uri oficiale), care să permită oricărui lucrător migrant din statele terțe să se poată informa în timp real asupra acestor situații. Aceste informații ar trebui să fie disponibile în platforma de recrutare dedicată resortisanților din țări terțe care vor să vină în Uniunea Europeană în scop de muncă.

Propuneri și concluzii cu privire la drepturile lucrătorilor din state terțe

1. În vederea eliminării sistemului fragmentat, a construirii unui acquis armonizat, a conturării unui etalon similar de drepturi și obligații pentru resortisanții din țări terțe aflați în situație de ședere regulamentară pe teritoriul statelor membre, **considerăm necesară reluarea discuțiilor cu privire la conturarea unui Cod European de imigrare⁷¹.**

Legislația în vigoare reprezintă o sursă foarte valoroasă de date care pot fi folosite pentru a analiza și înțelege efectul pe care normele aplicabile l-au avut în statele membre. Cu ajutorul acestor date se pot extrage concluzii, se pot identifica opțiuni potrivite pentru o propunere legislativă care să cuprindă standarde comune, reguli clare și simplificate, acolo unde este posibil.

2. Propunem eliminarea restricției privind accesul rezidenților pe termen lung la drepturile privind securitatea socială, asistența și protecția socială și limitarea egalității de tratament la acordarea indemnizațiilor de bază.

În opinia noastră aceste restricții încalcă principiile etice și juridice ale dreptului internațional și, ca atare, ar trebui eliminate. Rezidenții pe termen lung beneficiază de egalitatea de tratament cu resortisanții naționali cu privire la cvasitotalitatea drepturilor economice și sociale, așa cum sunt ele reglementate prin directivele împotriva discriminării dar acest principiu ar trebui extins și la domeniile susmenționate. Eliminarea acestor restricții ar putea fi efectuată în contextul reformării Directivei 2003/109/CE, propunere care, așa cum rezultă din Programul de lucru al

⁷¹ Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor - Crearea unui spațiu de libertate, securitate și justiție pentru cetățenii Europei Plan de acțiune pentru punerea în aplicare a Programului de la Stockholm /* COM/2010/0171 final */

Comisiei⁷² ar urm să fie lansată în trimestrul III al anului 2021.

3. Propunem eliminarea posibilității statelor membre de a exclude acordarea împrumuturilor și burselor de orice fel pentru studii, atunci când acestea nu sunt legate de munca desfășurată.

Considerăm că aceste aspecte subminează scopul migrației și posibilitatea de a contribui la evoluția în plan vertical și transversal a competențelor profesionale ale lucrătorilor migranți. Pentru a maximiza contribuția migrației circulare și a migranților circulari la dezvoltarea țărilor sursă este necesară flexibilizarea acestor granițe ale dezvoltării migranților pe teritoriul statelor membre.

De altfel, dezvoltarea competențelor profesionale ale lucrătorilor migranți din țări terțe ar reprezenta o valoare adăugată inclusiv pentru statul membru gazdă. Această măsură ar putea fi inclusă în propunerea de directivă a Comisiei pentru reformarea actualei Directive 2011/98/UE, care stabilește un set comun de drepturi pentru resortisanții țărilor terțe aflați în ședere legală pe teritoriul Uniunii Europene.

4. Criticăm restrângerea drepturilor cu privire la mobilitatea intra-UE a lucrătorilor sezonieri din state terțe, în comparație cu celelalte categorii de lucrători migranți. Mai mult decât atât, lucrătorul sezonier are un drept limitat de a schimba angajatorul în același stat membru. Mobilitatea internă, rezultând din crearea unei singure zone de migrație în cadrul Uniunii Europene, ar permite migranților să meargă acolo unde există goluri în piața muncii, inclusiv în cazul în care aceste goluri sunt sezoniere.

Pentru a corecta această deficiență **propunem întocmirea unei baze de date după modelul EURODAC**, care să conțină datele biometrice ale lucrătorilor sezonieri din state terțe autorizați să lucreze pe teritoriul oricăruia din statele membre și care să fie accesibilă Punctelor Naționale de Contact. Aceasta ar permite transferul cu ușurință al lucrătorilor într-un alt stat membru pentru activități sezoniere, cu acordul lucrătorului, în interiorul termenului de 9 luni și în condițiile în care ar exista o prevedere în acest sens în conținutul legislației care guvernează condițiile de intrare și de ședere a resortisanților țărilor terțe în scopul ocupării unui loc de muncă în calitate de lucrători sezonieri.

⁷² Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions, *Commission Work Programme 2021, A Union of vitality in a world of fragility*, COM(2020) 690 final, Brussels, 19.10.2020.

Această bază de date ar putea să fie utilă privind în perspectivă către utilizarea mai bună a competențelor resortisanților din țări terțe care se află deja pe teritoriul statelor terțe în situație de ședere regulamentară și care ar fi disponibili mai rapid, în comparație cu resortisanții din țări terțe care încă nu se află pe teritoriul statelor membre. Măsura ar putea fi inclusă în propunerea de reformare a Directivei privind permisul unic, care stabilește sau ar trebui să stabilească în mod unitar toate procedurile legate de migrația în scop de muncă.

5. Dreptul de securitate socială este un subiect sensibil pentru statele gazdă deoarece acordarea egalității de tratament în acest domeniu implică costuri semnificative. Toate instrumentele juridice ale Organizației Internaționale a Muncii și ale Consiliului Europei în domeniul reglementării drepturilor lucrătorilor migranți recunosc dreptul la tratament egal în materia securității sociale cu lucrătorii statului gazdă. Mai mult decât atât, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a recunoscut drepturile de securitate socială ale cetățenilor statelor terțe, atât cu privire la schemele contributive cât și cu privire la cele necontributive.

Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene nu prevede acest drept, dar menționează explicit că respectă și recunoaște dreptul la beneficiile de securitate socială. Pe cale de consecință, **considerăm că principiul egalității de tratament al resortisanților țărilor terțe cu cetățenii statului gazdă trebuie extins și cu privire la drepturile de securitate socială pentru toate categoriile de lucrători.**

Această prevedere ar trebui cuprinsă în noua propunere de reformare a Directivei 2011/98/UE privind stabilirea unui set comun de drepturi pentru resortisanții țărilor terțe aflați în ședere legală pe teritoriul Uniunii Europene.

6. O privire de ansamblu asupra reglementărilor în materia egalității de tratament a cetățenilor statelor terțe pe teritoriul Uniunii Europene, ne conduce la concluzia că doar rezidenții pe termen lung se bucură integral de acest drept, așa cum este el reglementat de directivele Uniunii Europene împotriva discriminării.

În cazul celorlalte categorii de resortisanți ai statelor terțe reglementate de directivele specifice, egalitatea de tratament este limitată la o serie de elemente menționate explicit de către fiecare directivă. Totuși, se poate concluziona că toate celelalte categorii de lucrători din statele terțe reglementate de directivele privind migrația legală se bucură de egalitatea de tratament pe criterii de orientare sexuală, vârstă, dizabilități sau religie precum și privind accesul la pregătirea vocațională și condițiile de lucru.

Dacă analizăm acest drept al egalității de tratament din perspectiva unor directive specifice domeniului, respectiv Directiva privind egalitatea de tratament în materie de acces la bunuri și servicii⁷³ și Directiva privind egalitatea de gen în materie de angajare⁷⁴, resortisanții țărilor terțe beneficiază de protecție împotriva discriminării bazate pe criterii de sex. **Propunem eliminarea tuturor discriminărilor în privința egalității de tratament, inclusiv a celei pe criteriu de naționalitate.** Și aceeași propunere s-ar putea materializa în conținutul noii propuneri de directivă privind permisul unic și un set comun de drepturi pentru resortisanții țărilor terțe aflați în ședere legală pe teritoriul Uniunii Europene.

7. În ceea ce privește **transferul beneficiilor** în alte state decât cel în care lucrătorul migrant este îndreptățit să le primească, instrumentele juridice ale Organizației Internaționale a Muncii conțin dispoziții contradictorii, iar legislația Uniunii Europene nu prevede un drept cu aplicabilitate generală în acest sens, însă îl menționează în majoritatea acordurilor bilaterale încheiate cu statele terțe.

Considerăm că și acest drept al transferului beneficiilor în statul în care lucrătorul migrant își stabilește reședința după încetarea activității în statul gazdă, ar trebui recunoscut și prevăzut în propunerea de reformare a Directivei 2011/98/UE aflată pe agenda Comisiei în acest an. Aceasta cu atât mai mult cu cât transferul beneficiilor se aplică efectiv pe scară largă în statele membre, ca efect al acordurilor bilaterale.

8. Rezidenților pe termen lung le este permisă **mobilitatea pe teritoriul Uniunii**, în anumite condiții. În plan practic, acest drept nu produce efecte pozitive majore, pe de o parte datorită condițiilor limitative stabilite de directivă iar, pe de altă parte, datorită lipsei de interes a rezidentului care, după ce a parcurs un proces de integrare în primul stat membru, ar trebui să reia întreg procesul în cel de-al doilea stat membru.

În contextul în care Comisia Europeană și-a propus în Programul său de lucru⁷⁵ revizuirea Directivei privind statutul rezidenților pe termen lung⁷⁶, ar fi momentul oportun pentru eliminarea

⁷³ Directiva 2004/113/CE a Consiliului din 13 decembrie 2004 de aplicare a principiului egalității de tratament între femei și bărbați privind accesul la bunuri și servicii și furnizarea de bunuri și servicii, OJ L 373, 21.12.2004,.

⁷⁴ Directiva 2006/54/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iulie 2006 privind punerea în aplicare a principiului egalității de șanse și al egalității de tratament între bărbați și femei în materie de încadrare în muncă și de muncă (reformă), OJ L 204, 26.7.2006.

⁷⁵ Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions, *Commission Work Programme 2021, A Union of vitality in a world of fragility*, COM(2020) 690 final, Brussels, 19.10.2020.

⁷⁶ Directiva 2003/109/CE a Consiliului din 25 noiembrie 2003 privind statutul resortisanților țărilor terțe care sunt rezidenți pe termen lung, OJ L 16, 23.1.2004/

unor restricții prevăzute în actuala directivă, pentru a stimula mobilitatea acestora pe teritoriul Uniunii.

În acest sens, **propunem eliminarea restricțiilor prevăzute de art. 14 alin. (3) și (4) referitoare la testarea pieței muncii anterior acordării dreptului de ședere pe teritoriul celui de-al doilea stat membru precum și la stabilirea unor limite privind numărul total al persoanelor cărora li se poate acorda dreptul de ședere, și cele ale art. 15 alin. (2) și (3) privind dovada existenței resurselor regulate și stabile pentru el și membrii de familie, a unei asigurări de sănătate și parcurgerea măsurilor de integrare.**

Rațiunea unei asemenea propuneri constă în faptul că rezidentul a îndeplinit oricum aceste condiții în primul stat membru iar condițiile prevăzute în cele două articole menționate nu sunt obligatorii, fiind lăsate la latitudinea statului membru. Acest lucru conduce la aplicarea diferențiată a condițiilor de mobilitate în statele membre, ceea ce contravine principiului echității și echivalenței în tratarea resortisanților țărilor terțe, rezidenți pe termen lung.

Având în vedere condițiile destul de complexe pe care solicitantul statutului de rezident pe termen lung trebuie să le îndeplinească pentru a-l obține, **considerăm că odată obținut acest statut, deținătorul lui trebuie să se bucure de aceleași drepturi ca și orice alt cetățean european**, inclusiv de libertatea de circulație și de stabilire pe teritoriul Uniunii Europene, în orice alt stat membru decât în cel care a dobândit statutul.

Recunoașterea acestor drepturi în noua propunere de reformare a directivei rezidenților pe termen lung și acceptarea lor de către Parlamentul European și Consiliul Uniunii Europene, ar stimula resortisanții țărilor terțe să îndeplinească condițiile pentru obținerea statutului de rezident pe termen lung.

9. Actul normativ european care reglementează **transferul în cadrul aceleiași companii**⁷⁷, nu distinge clar dacă aceștia sunt considerați lucrători temporari, detașați de angajatorii lor din state terțe la entități gazdă din statele membre sau dacă sunt participanți reali în piața muncii din statul gazdă.

În abordarea directivei, pare mai degrabă că ei sunt *considerați lucrători și rezidenți temporari* decât participanți pe de-a întregul pe piața muncii din statul gazdă. Deși nu este prevăzută în programul de lucru al Comisiei spre a fi revizuită, considerăm că și această directivă

⁷⁷ Directiva 2014/66/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 mai 2014 privind condițiile de intrare și de ședere a resortisanților țărilor terțe în contextul unui transfer în cadrul aceleiași companii, OJ L 157, 27.5.2014,

ar trebui reformată în perioada următoare pentru a clarifica statutul juridic al acestei categorii de lucrători care, în condițiile globalizării economiei, vor avea o pondere tot mai însemnată în structura forței de muncă.

Propunerea noastră este ca, în conținutul directivei reformate, să fie prevăzută doar posibilitatea entității gazdă de a solicita transferul unui resortisant al țării terțe, situație în care condițiile de admisie prevăzute de art. 5 alin. 1 lit. (b) – (f) nu ar mai trebui îndeplinite. În același timp ar trebui înăsprit regimul sancțiunilor aplicate entității gazdă, în situația în care se constată că scopul transferului este altul decât activitatea lucrativă în cadrul acesteia.

10. Dreptul la libera alegere a locului de muncă rămâne un domeniu unde suveranitatea statului prevalează și unde statele înclină să aplice principiul egalității, în anumite condiții. Ar trebui menționat și faptul că, Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, est singurul instrument juridic care nu prevede explicit sau implicit acest drept pentru lucrătorii migranți.

Această omisiune ar putea fi complinită prin prevederea acestui drept în noua propunere de directivă reformată privind permisul unic și un set unic de drepturi pentru resortisanții țărilor terțe cu ședere legală pe teritoriul UE a acestui drept.

11. Dreptul la egalitatea de tratament în ceea ce privește condițiile de muncă echitabile și corecte are, în general abordări identice cu cele din celelalte convenții și tratate internaționale. Toate reglementările europene prevăd acest drept, iar elementele conceptului privind condițiile de muncă tind să fie similare, cu excepția Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, care nu protejează dreptul la remunerație egală.

Suntem de părere că dreptul la egalitatea de tratament în ceea ce privește condițiile de muncă echitabile și corecte ar trebui stipulat explicit în noua propunere de directivă pentru reformarea actualei Directive 2011/98/UE, în cadrul setului de drepturi de care să beneficieze lucrătorii migranți, resortisanți ai țărilor terțe.

12. Directiva privind permisul unic⁷⁸, ca directivă cadru privind procedurile, ar trebui să-și extindă aria de acoperire și în ceea ce privește procedurile de viză pentru intrarea pe teritoriul oricărui stat membru cât și în ceea ce privește procedurile de reînnoire sau de schimbare a statutului categoriilor de lucrători din state terțe.

⁷⁸ Directiva 2011/98/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind o procedură unică de solicitare a unui permis unic pentru resortisanții țărilor terțe în vederea șederii și ocupării unui loc de muncă pe teritoriul statelor membre și un set comun de drepturi pentru lucrătorii din țările terțe cu ședere legală pe teritoriul unui stat membru.

În consecință, **propunem ca toate procedurile referitoare la acordarea vizelor de admisie și cele privind reînnoirea permiselor sau mobilitatea lucrătorilor, resortisanți ai țărilor terțe, să fie incluse în propunerea de directiva reformată privind permisul unic⁷⁹, astfel încât să fie standardizate și aplicate uniform la nivelul tuturor statelor membre.**

Propuneri cu privire la transpunerea directivelor privind migrația în scop de muncă în legislația românească

În ceea ce **privește transpunerea dreptului Uniunii Europene** în dreptul național, **considerăm** că aceasta reprezintă mijlocul esențial pentru atingerea obiectivelor Uniunii și că statele membre trebuie să-și îndeplinească această obligație așa cum este prevăzută în conținutul tratatelor. Conform **Hotărârii Guvernului privind organizarea și funcționarea Sistemului național de gestionare a afacerilor europene⁸⁰** și în conformitate cu decizia Curții de Justiție a Uniunii Europene, care s-a pronunțat în ceea ce privește „obligația de a adopta măsuri naționale pentru transpunerea completă a unei directive”, această obligație are un **caracter esențial⁸¹** pentru asigurarea eficacității dreptului Uniunii Europene.

În această privință, fiecare stat membru are mecanisme proprii de supraveghere a transpunerii directivelor, majoritatea optând pentru un grad mai ridicat de centralizare. Regula generală este aceea că responsabilitatea principală pentru supravegherea transpunerii dreptului Uniunii revine ministerului responsabil de domeniul de politică în cauză care, în cele mai multe cazuri, are o structură specializată în domeniul afacerilor europene. În același timp, toate statele membre au un organism central responsabil cu coordonarea și supravegherea cazurilor de constatare a neîndeplinirii obligațiilor precum și cu comunicarea către Secretariatul General al Comisiei, a măsurilor de îndeplinire luate la nivel național.

⁷⁹ Ibidem.

⁸⁰ Hotărârea Guvernului nr. 34 din 27 ianuarie 2017 privind organizarea și funcționarea Sistemului național de gestionare a afacerilor europene în vederea participării României la procesul decizional al instituțiilor Uniunii Europene, publicat în Monitorul Oficial nr. 84 din 30 ianuarie 2017

⁸¹ Cauza Comisia v. Belgia, C-543/17.

1. În România, coordonarea procesului de transpunere și de notificare a transpunerii către Comisie se realizează de către Ministerul Afacerilor Externe prin Direcția Armonizare Legislativă. Sub aspectul verificării compatibilității legislației naționale ce urmează a fi adoptată cu reglementările Uniunii Europene, Ministerul Afacerilor Externe este penultima instituție avizatoare, înaintea Ministerului Justiției, a tuturor proiectelor de acte normative.

Procesul de transpunere a legislației europene în dreptul național este însă doar o verigă în procesul mult mai amplu al „*afacerilor europene*”.

Pe parcursul ultimilor 25 de ani sistemul de coordonare al afacerilor europene a suferit numeroase modificări, atât din perspectiva structurilor cât mai ales a decidenților, ceea ce s-a repercutat în mod negativ asupra eficienței sistemului.

Discontinuitatea sistemului a produs, în opinia noastră, o serie de efecte negative constatate pe parcursul analizei noastre, în special în ceea ce privește procesul de transpunere a legislației europene în dreptul național, care este în responsabilitatea structurii de coordonare a domeniului afacerilor europene.

Conform jurisprudenței Curții Europene de Justiție, un stat membru nu se poate disculpa pentru neîndeplinirea obligațiilor și/sau nerespectarea termenelor folosind ca motiv situația internă⁸².

În ceea ce privește modalitatea de transpunere, **se constată că** în legislația națională, pe domeniul analizat, **este preferată abordarea modificării reglementărilor existente.** Acest tip de abordare are și unele inconveniente care derivă din necesitatea transpunerii succesive a unor directive care reglementează un domeniu mai larg de politici, cum sunt cele privind reglementarea situației străinilor pe teritoriul României. Această situație generează modificări multiple ale actului normativ de bază, fie prin legi ordinare fie prin ordonanțe de urgență, astfel încât este foarte dificil de realizat urmărirea măsurilor naționale de transpunere.

Celelalte aspecte identificate de noi care afectează coerența procesului de transpunere și care au fost detaliate în cuprinsul capitolului VI sunt următoarele: includerea normelor directivei în două sau mai multe acte normative naționale de transpunere, adoptate succesiv, uneori după perioade îndelungate una față de cealaltă, transpunerea cu întârziere a celor mai relevante prevederi

⁸² Guvernul României, *Memorandum, Aprobarea Planului anual de transpunere a directivelor UE – 2021*, K1/107/22.01.2021, *apud* Hotărârile în cauzele: C-191/95, Comisia/Germania, pct. 68; C-374/89, Comisia/Belgia, pct. 10; C-45/91, Comisia/Grecia, pct. 21; C-207/94 și C-225/94, Comisia/Grecia, pct. 1.

ale unor directive și nementionarea în cuprinsul actului normativ de transpunere a directivei transpuse, deși există obligații clare în acest sens chiar în conținutul directivei.

Aceste situații se datorează și lipsei unui cadru legislativ adecvat care să reglementeze cu rigurozitate obligațiile tuturor actorilor implicați în procesul de transpunere.

1. Având în vedere faptul că în procesul de transpunere a dreptului Uniunii Europene în legislația națională sunt implicate, pe lângă instituții ale statului și entități ale administrației publice locale sau centrale și deseori entități private, **propunem elaborarea și adoptarea unui act normativ cu putere de lege privind pentru a fi opozabil tuturor acestor entități**, care să stabilească cu claritate obligațiile tuturor entităților implicate în procesul de transpunere. Actul normativ propus ar trebui să conțină prevederi clare, lipsite de echivoc, privind modalitățile de transpunere care să corecteze toate disfuncționalitățile menționate anterior.

2. În procesul de elaborare și negociere a directivelor, fiecare stat membru este implicat prin reprezentanții abilitați, respectiv membrii grupurilor de lucru și responsabilii de dosar din COREPER, respectiv experții din ministerul responsabil de dosar. Astfel, ținând cont de faptul că instituțiile române sunt la curent cu evoluția procesului de adoptare a directivelor și cu conținutul acestora, **propunem ca procesul de pregătire a transunerii să înceapă cu celeritate, chiar înainte de publicarea directivelor în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, astfel încât să se evite întârzierile care ar putea genera proceduri de infringement.** Această pregătire ar presupune identificarea actelor normative ce necesită a fi modificate sau adoptate, elaborarea proiectelor de modificare a legislației existente sau de noi acte normative, astfel încât, la publicarea directivelor, procesul de transpunere să înceapă efectiv prin lansarea propunerilor de legislație națională care să fie modificată sau adoptată. O astfel de procedură ar putea fi inserată ca obligatorie în actul normativ propus la punctul precedent.

3. Următorul aspect pe care îl considerăm necesar, privește **acuratețea datelor transmise Secretariatului General al Comisiei privind măsurile naționale de transpunere** și menționate ulterior pe pagina dedicată transunerii fiecărei directive.

În mod frecvent, **nu este menționat numărul actului normativ de transpunere**, ceea ce face mai dificilă identificarea lui. O serie de **acte normative menționate ca măsuri de transpunere, nu au nicio legătură cu conținutul directivei respective** sau conțin reglementări anterioare ale domeniului, fără relevanță din perspectiva procesului de transpunere. Acest fapt creează dificultăți oricărui proces de analiză de tipul celui întreprins pentru efectuarea studiului

nostru, consumând un volum important de timp pentru studierea detaliată a fiecărui act normativ înscris în lista măsurilor naționale de transpunere, pentru a constata în final că, de fapt, nu este o măsură de transpunere.

Pentru remedierea acestei disfuncții considerăm necesară emiterea unei reglementări interne a Ministerului Afacerilor Externe, la nivel de ordin al ministrului, care să reglementeze riguros conținutul datelor privind măsurile naționale de transpunere. Acesta, împreună cu planurile anuale de transpunere a legislației europene⁸³ elaborate de MAE și aprobate de primul ministru, trebuie să constituie instrumentele pe baza cărora să fie monitorizată activitatea fiecărei instituții implicate în activitatea de transpunere.

Responsabilitatea acestei activități considerăm că trebuie să revină Comitetului de coordonare a Sistemului național de gestionare a afacerilor europene, aflat în subordinea Ministerului Afacerilor Externe.

4. Trebuie să menționăm faptul că activitatea de elaborare a pozițiilor naționale la propunerile de legislație europeană precum și cea de transpunerea a acesteia în dreptul național, respectiv de implementare a legislației europene, trece dincolo de structurile administrației publice centrale, incluzând și structuri ale administrației publice locale.

Pentru creșterea capacității administrative a acestor instituții în gestionarea problematicii din zona de competență, **considerăm necesară elaborarea de către Departamentul Afacerilor Europene din cadrul Ministerului Afacerilor Externe, a unor programe de pregătire profesională continuă** a tuturor funcționarilor publici care activează în domeniul respectării prevederilor legale privind încadrarea în muncă a resortisanților țărilor terțe și respectarea drepturilor acestora.

6. În același timp, prin grija și cu participarea angajaților acestui departament, ar trebui desfășurate **programe de formare a formatorilor din structurile de afaceri europene ale ministerelor și celorlalte organe centrale ale administrației publice**, care să fie folosiți ulterior în pregătirea personalului de la nivel local, implicat în procesul de transpunere.

Suntem conștienți de faptul că propunerile făcute vor fi, unele dintre ele, dificil de acceptat și de implementat. Considerăm totuși că, prin efortul nostru de a surprinde inconsistențele și disfuncționalitățile domeniului, vom putea aduce mai multă claritate și vom oferi o perspectivă

⁸³ Guvernul României, *Memorandum, Aprobarea Planului anual de transpunere a directivelor UE – 2021*, K1/107/22.01.2021.

externă asupra problematicii migrației în scop de muncă, ce poate fi utilizată de actorii implicați în reglementarea și gestionarea acestui proces.

V. BIBLIOGRAFIE

Doctrină:

1. Anneliese Baldaccini, *The Return and Removal of Irregular Migrants under EU Law: An Analysis of the Returns Directive*, in 11 European Journal of Migration and Law, 2009.
2. Diego Acosta, *The Good, the Bad and the Ugly in EU Migration Law: Is the European Parliament Becoming Bad and Ugly? (The Adoption of Directive 2008/15: The Returns Directive)*, in 11th European Journal of Migration and Law, 2009.
3. Marise Cremona, Joanne Scott, *The Migration Crisis and the European Border Regime, EU Law Beyond Eu Borders: The Extraterritorial Reach of EU Law*, Oxford University Press, Oxford, 2019.
4. David Sassoli, Charles Michel and Ursula von der Leyen "A new dawn for Europe".
5. Agnes Tottos, *The EU Harmonization on Legal Migration, The ICT Directive; Central Themes, Problem Issues and Implementation*, Paul Minderhoud & Tesseltje de Lange editors, 2017.
6. Agnes Tottos, *The Past, the Present and the Future of the Seasonal Workers Directive*, Pecs Journal of International and European Law, 2014/I.
7. Alan Hardacre, *How the EU institutions work and how to work with the EU institutions*, John Harper Publishing, 2011.
8. Alan Hardcare, *How the EU Institution Work*, John Harper Publishing, 2011.
9. Alberto-Horst Neidhardt, Olivia Sundberg Diez, Discussion Paper European Migration and Diversity Programme „*The upcoming New Pact on Migration and Asylum: Will it be up to the challenge?*”, Bruxelles, 29 aprilie 2020.
10. Alex Lazarowicz, *A success story for the EU and seasonal workers' rights without reinventing the wheel*, European Policy Centre, 28 martie 2014.
11. Ana Beduschi, *An empty shell? The protection of social rights of third-country workers in the EU after the single permit directive*, European Journal on Migration Law, vol. 17, 2015.

12. Andrea de Bie & Andreia Ghimis, *The intra-corporate transferees directive: The intra-corporate transferees directive: a revolutionary scheme or a burden for multi-national companies?*, ERA Forum, 2017.
13. Anja Wiesbrock, *Legal Migration to the European Union*, Martinus Nijhoff Publishers, Leiden, 2010.
14. Anna Triandafyllidou, *Circular migration between Europe and its neighborhood: choice or necessity*, Oxford University Press, 2013.
15. Annette Jünemann, *Fortress Europe?: Challenges and Failures of Migration and Asylum Policies*, Editura Springer VS, 1st Editura 2017 edition (March 16, 2017);
16. Antje Wiener, *Assesing the Constructive Potential of Union Citizenship – A Socio-Historical Perspective*, European Integration Online Papers.
17. European Migration Network, *Attracting Highly Qualified and Qualified Third-Country Nationals to the EU*, May 2013.
18. Axel Ruppert, *The revision of the UE Blue Card Directive: An opportunity to establish a higher standard of rights for labour migrants in the European Union*, 2017, Aarhus Universitet.
19. Bernhard Perchinig, *Migration and citizenship. Legal status, rights and political participation*, Articol EU citizenship and the status of third country nationals, Editura Amsterdam University press, 2006.
20. Brian Opeskin, Richard Perruchoud, Jillyanne Redpath-Cross, *Foundations of International Migration Law*, Editura Cambridge University Press, 2012.
21. Carmen Salcedo Beltrán, *The Social Constitution of Europe (European Social Charter): reality and effect of rights*, University of Valencia, 2013;
22. Carmen Tudorache, *Evoluția fenomenului migrației în Europa, Economie Teoretică și Aplicată, București*, 2006.
23. Catherine Phuong, *Enlarging Fortress Europe: EU accession, asylum and immigration in candidate countries*, ICLQ 52, July 2003.
24. Christof Van Mol Helga de Valk, „*Migration and Immigrants in Europe: A Historical and Demographic Perspective*”. *Integration Processes and Policies in Europe*. IMISCOE Research Series. Editura Springer, Cham, 2016.

25. Clara van Panhuys, Samia Kazi-Aoul & Genevieve Binette, *ESS – Extension of Social Security Migrant access to social protection under Bilateral Labour Agreements: A review of 120 countries and nine bilateral arrangements*, ESS – Working Paper No. 57, Social Protection Department Labour Migration Branch Conditions of Work and Equality Department, Geneva: ILO 2014.
26. Corneliu Bârsan, *Convenția Europeană a drepturilor omului*, Comentariu pe articole, vol. I.
27. Costas Kombos, Maria Hadjisolomou, *The Mechanism used by the ILO and the EU in combating Discrimination in Pay: Converging Divergence?*, 2007, vol. 11.2 Electronic Journal of Comparative Law.
28. Cristina Narcisa Vergatti, *Statutul juridic al refugiaților*, Institutul Român pentru Drepturile Omului, 2009.
29. Daniel Thym, *Long Term Residents Directive 2003/109/EC*, University of Konstanz, 2016.
30. Denis Martinm Elspeth Guild, *Free movement of Persons in the European Union*, Butterworths, London, 1996.
31. Diego Acosta, *The Good, the Bad and the Ugly in EU Migration Law: Is the European Parliament Becoming Bad and Ugly? (The Adoption of Directive 2008/15: The Returns Directive)*, in 11th European Journal of Migration and Law, 2009.
32. Douglas S. Massey, *Theories of International Migration: A Review and Appraisal Population and Development Review*, vol. 19, no. 3, 1993.
33. Eiko Thielemann, *The Myth of 'Fortress Europe': The (true) impact of European integration on refugee protection*, Paper to be presented at Fourth ECPR Pan-European Conference on EU Politics, 25 to 27 September 2008, University of Latvia, Riga, Latvia ianuarie 2008.
34. Elizabeth Collet, *The Global Approach to Migration: rhetoric or reality?*, European Policy Centre, 2007.
35. Ella Sjodin, *The Blue Card Directive and its safeguards against Brain Drain*, Universitatea Orebro, Suedia, 2011.
36. Federico Benassi, Linda Prociiani, *The Dual Demographic Profile of Migrants, Demographic Aspects of Migration*, Editura Springer, Germany, 2010.
37. Femme S. Gaastra, *The European legislative framework regarding economic migration, Economic Units vs Holders of Human Rights*, University of Utrecht, 2012.

38. Gareth Davies, *The European Union Legislature as an Agent of the European Court of Justice*. JCMS: Journal of Common Market Studies, 2016.
39. George Arestis, *Fundamental rights in the EU: three years after Lisbon, the Luxembourg perspective*, Research Papers in Law 2/2013, College of Europe, Belgium.
40. Georgia Papianni, *Institutional and Policy Dynamics of EU Migration Law*, Martinus Nijhoff Publishers, Leiden 2006.
41. Gianni Toniolo, *Does History have Useful Economics? Lessons from Europe's Golden Age (1950–73)*”, Mundlak Y. (eds) Contemporary Economic Issues. International Economic Association Series. Editura Palgrave Macmillan, London, 1998.
42. Gisbert Brinkmann, *Opinion of Germany on the single permit proposal*, European Journal on Migration Law, vol. 14, (2012).
43. Guillaume Maroi, Alain Belanger, Wolfgang Lutz, *Population aging, migration, and productivity in Europe*, Proceedings of the National Academy of Sciences, 7 martie 2021, vol. 117, nr. 14.
44. Hein de Haas, *International Migration: Trends, Determinants, and Policy Effects*, Population and Development Review, vol 45, nr 4, Editura Wiley Periodicals, Inc, 2019.
45. Hendrik Lorges, *Intra-Corporate Transfer Directive 2014/66/EU ICT Directive*, în Kay Hailbronner & Daniel Thym (eds), *EU Immigration and Asylum Law – A Commentary*, 2nd edition, Munchen, C.H. Beck, Hart, Nomos 2016.
46. Henri Labayle, Philippe De Bruycker, *The Influence of ECJ and ECtHR Case Law on Asylum and Immigration*, 2012.
47. Herbert Brücker (coord.), *Managing Migration in the European Welfare State*, Immigration Policy and the Welfare System, Partea 1, Oxford University Press, Bonn, iunie 2001.
48. Herwig Verchueren, *The Role of Employment and Social Security in the ICT Directive, The Intra Corporate Transferee Directive: Central Themes, Problem Issues and Implementation in Selected Member States*, Wolf Legal Publishers, AH Oisterwijk, 2018.
49. Herwig Verschueren, *The Role of Employment and Social Security Rights in the Intra-Corporate Transfer Directive*, The Intra Corporate Transferee Directive, Wolf Legal Publishers, 2018.
50. Howe, J., Owens, R., *Temporary Labour Migration in the Global Era: The Regulatory Challenges*.

51. Ian Goldin (coord.), *Exceptional people: How Migration Shaped Our World and Will Define Our Future*, Princeton University Press, New Jersey, 2011.
52. Iglesias Sanchez, *Free Movement of Third Country Nationals in the EU*, 2009.
53. Jason Nickless, Helmut Siedl, *Coordonarea Securității Sociale în cadrul Consiliului Europei*, Strasbourg, 2003.
54. Jason Nickless și Helmut Siedl, *Scurt ghid - Coordonarea Securității Sociale în cadrul Consiliului Europei*, Editura Consiliului Europei, Strasbourg, 2003.
55. Jean Pierre Garson, Anars Loizillon, *Changes and Challenges: Europe and Migration from 1950 to the Present*, studiu prezentat la conferința Aspecte sociale și economice ale migrației organizată de Comisia Europeană împreună cu Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică, Bruxelles, 21-22.01.2003.
56. Jean-Claude Piris, *The Lisbon Treaty: A Legal and Political Analysis*, 2010, Cambridge University Press.
57. Joanne Hunt, *Fair and Just working conditions, Economic and Social Rights under the EU Charter of Fundamental Rights: A legal perspective*, Oxford: Hart Publishing, 2003.
58. Joaquín Arango, *Explaining Migration: A Critical View*, International Social Science Journal 52(165), Editura Routledge, 2016.
59. Joop de Beer, James Raymer, Rob van der Erf, Leo van Wissen, *Overcoming the Problems of Inconsistent International Migration data: A New Method Applied to Flows in Europe*, European Journal of Population, vol. 26 nr. 4, 29 octombrie 2010.
60. Judy Fudge, Petra Olsson, *The EU Seasonal Workers Directive: When Immigration controls Meet Labour Rights*, European Journal of Migration And Law vol 16, 2014.
61. Karen Mingst, *International Labour Organization*, *Encyclopedia Britannica*, 19 Feb. 2018,
62. Katarina Elisele, *The External Dimension of the EU's Migration Policy, Different Legal Positions of Third-Country Nationals in the EU. A comparative Perspective*, Wolf Legal Publishers, AH Oisterwijk 2013.
63. Katharina Eisele, *Why come here if I can go there? Assessing the Attractiveness of the EU's Blue Card Directive for Highly Qualified Immigrants*. Paper on Liberty and Security in Europe No. 60, 2013.
64. Kees Groenendijk (coord.), *The Family Reunification Directive in EU Member States; the first year of implementation*, Centre for Migration Law, Nijmegen, 2007.

65. Kerem Y. Gumus, *EU Blue Card Scheme: The Right Step in the Right Direction?*, European Journal on Migration and Law, 2010, vol. 12.
66. Laura Calafa, *Migrazione economica e contratto di lavoro degli stranieri*, Editura il Mulino, 2012.
67. Le Petit Larousse Illustré, Editura Larousse, 1997.
68. Louise Halleskov Storgaard, *The Long Term Residents Directive: A fulfilment of the Tampere Objective of Near Equality? The First Decade of EU Migration and Asylum Law*. Immigration and Asylum Law and Policy in Europe, Vol. 24, Elspeth Guild, Paul Minderhoud, Editura Brill Nijhoff, 2012.
69. Luciano Garofalo, *Le migrazioni di ordine economico nel diritto internazionale e comunitario*, Lavoratore extracomunitario ed integrazione europea Profili giuridici, Editura Cacucci, 2007.
70. Manuel Szapiro: *The European Commission – A practical Guide*, John Harper Publishing 2013.
71. Marco Martiniello, Jan Rath, *An introduction to international migration studies*, Amsterdam University Press, 2012.
72. Margarite Helena Zoetewij, *Towards a Decent Labour Market for Low Waged Migrant Workers*, Amsterdam University Press, 2018.
73. Marise Cremona, *Citizens of Third Countries: Movement and Employment of Migrant Workers within the European Union*, în volumul Legal Issues of European Integration, Kluwer, 1987.
74. Mark Akkerma, *The policies, the profiteers and the people shaped by EU's border externalization programme*, Expanding the Fortress, Transnational Institute, Amsterdam, May 2018.
75. Markus Sperl, *Migration Studies Unit Working Papers NO. 2009/02*, London School of Economic and Political Science.
76. Martin Rush, *The Price of Rights:Regulating International Labour Migration*, Princeton University Press, USA 2013.
77. Martin Schieffer, *Directive 2008/115/EC*, in Kay Hailbronnen (Editura), EU Immigration and Asylum Law – a commentary, Beck Publisher, München 2010.

78. Michael Hasenau, *Setting Norms in the United Nations System: The Draft Convention on the Protection of Rights of All Migrant Workers and Their Families in Relation to ILO Standards in Migrant Workers in International Migration*, 1991, vol. 28.
79. Michael Jandl, Dita Vogel, Krystyna Iglicka, *Report on methodological issues, Research project Clandestino – Undocumented Migration*, 2008.
80. Michael Murphy, *The Impact of Migration on Long-Term European Population Trends, 1850 to Present*, Population & Development Review, June 2016, Journal Population and Development Review, Editura Wiley-Blackwell, vol. 42 nr 2, 2016.
81. Mikaela Gavas, Anna Knoll, Rahaelle Faure, *Challenges to a comprehensive and integrated EU migration and asylum policy*, 2015, The Broker.
82. Moritz Jesse, *The Civic Citizens of Europe: The Legal Potential for Immigrant Integration in the EU*, Belgium, Germany and the United Kingdom, Brill, 2017.
83. Mourao Permosar, *Redefining membership: European Union Policy on the rights of third country nationals*, University of Vienna, Disertation, Viena (2010).
84. Nicolae Purdă, Nicoleta Diaconu, *Protecția juridică a drepturilor omului*, ediția a 2-a, Editura Universul Juridic, București, 2011.
85. Nicolae Voiculescu, *Drept comunitar al muncii*, Editura Wolter Kluwer, 2009.
86. Nicolae Voiculescu, Maria-Beatrice Berna, *Tratat de drept social international și european*, Editura Universul Juridic, 2019.
87. Ninke Mussche, Dries Lens, *The ECJ's Construction of an EU Mobility Regime- Judicialization and the Posting of Third-country Nationals*. JCMS: Journal of Common Market Studies, 2019.
88. Ovidiu Predescu, *Protecția internațională a drepturilor omului*, Editura Omnia Uni SAST Brașov, 2010.
89. Peter Kotira, Peter Mészáros, *Migration Programmes – A New Way to Solve Problems with Brain Drain From Poorer Countries?*, International Journal of legal research, Vol 4.
90. Philip Connor, *More than nine-in ten people worldwide lives in countries with travel restrictions amid COVID-19*, Pew Research Institute, 1 aprilie 2020.
91. Pieter Boeles (coord.), *European Migration Law*, Second Edition, Intersentia 2014.
92. Purdey Devisscher, *Legal Migration in the relationship between the European Union and ACP countries*, European Journal on Migration and Law, 2010, vol. 12.

93. Raphaëlle Faure, Mikaela Gavas, Anna Knoll, Report, *Challenges to a comprehensive EU migration and asylum policy*, European Center for Development Policy Management, Maastricht, decembrie 2015;
94. Alberto Tagliapietra, *The European Migration Crisis: A Pendulum between the Internal and External Dimensions*, Istituto Affari Internazionali (IAI), 2019.
95. Ronald Sheldon, *International migration, internal migration, mobility and urbanization: Towards more integrated approaches*, Migration Research Series, International Organization for Migration, Geneva, 2018.
96. Roxana Alina Petraru, *Organizații internaționale*, Suport de curs pentru studenții anului II, Universitatea Petre Andrei din Iași, Facultatea de Drept, Iași, 2012.
97. Sally E. Hayward (coord), *Clinical outcomes and risk factors for COVID-19 among migrant populations in high-income countries: a systematic review*. medrxiv, 22 decembrie 2020, p. 6.
98. Sandra Lavenex, (2006), *Shifting Up and Out: The Foreign Policy of European Immigration Control*, West European Politics, vol. 29, no. 2.
99. Sandrine Kott, *ILO: Social Justice in a Global World? A History in Tension*, în *The ILO @ 100*, Christophe Gironde, Gilles Carbonnier, Brill, 2019.
100. Sergio Carrera et al., *Labor Immigration Policy in the EU: A Renewed Agenda for Europe 2020*, CEPS Policy Brief No. 240, Brussels, CEPS 2011.
101. Sergio Carrera et al., *Labour Immigration Policy in the EU: A Renewed Agenda for Europe 2020*, Centre for European Policy Studies, Policy Brief No. 240, Brussels, 2011.
102. Sergio Carrera, *In search of the Perfect Citizen: The Intersection between Integration, Immigration and Nationality in the EU*, Martinus Nijhoff Publishers, 2009.
103. Sergio Carrera, *In Search of The Perfect Citizen? The intersection between integration, immigration and nationality in the EU (2009)*,.
104. Sheena McLoghlin și Rainer Munz, *Temporary and circular migration: opportunities and challenges*, Working Paper N0. 35, European Policy Centre, 2011.
105. Silvia Adamo, Marlene Wind, *Is Green Card Better than Blue? The Danish Opt-out and the Unilateral Attempt to Attract Highly Skilled Labour*, European Journal on Migration and Law, 2015, vol. 17.

106. Sir John Hicks, *The Theory of Wages*, Editura Macmillan, Londra, 1963, p. 76; Philip Martin și alții, *Managing Labor Migration in the Twenty-First Century*. Yale University Press, 2006.
107. Solon Ardittis and Frank Laczko, *Introduction – Migration policy in the age of immobility*, Migration Policy Practice, Vol. X, Number 2, aprilie-iunie 2020.
108. Stefano Bertozzi, *Legal Migration: Time for Europe to Play its Hand*, CEPS Working Document No. 257/ February 2007.
109. Stephan Stetter, (2007), *EU Foreign and Interior Policies*, London, Routledge.
110. Steve Peers (coord), *EU Immigration and Asylum Law vol. 2*, Martinus Nijhoff, 2012
111. Steve Peers, *Legislative Update: EC Immigration and Asylum Law – Attracting and Deterring Labour Migration: The Blue Card and Employer Sanctions Directives*, European Journal and Migration Law, 2008, vol. 10.
112. Steve Peers, *The new Directive on immigration of students and researchers: a small step or a big leap forward?*, EU Law Analysis, 23 noiembrie 2015.
113. Steve Peers, *The new Directive on immigration of students and researchers: a stat membruall step or a big leap forward?*, EU Law Analysis, 23 noiembrie 2015.
114. Steve Peers, *Statewatch Analysis: the proposed EU Returns Directive*, January 2008.
115. Susan Eva Eckstein, Adil Najam, *How Immigrants Impact Their Homelands*, Durham: Duke University Press, 2013.
116. Susana Sanz Caballero, *The European Social Charter As an Instrument to Eradicate Poverty: Failure or Success*, CEU-Cardinal Herrera University, Valencia, DER2009-13752-C03-02 Project.
117. Susana Sanz Caballero, *The European Social Charter As an Instrument to Eradicate Poverty: Failure or Success*, CEU-Cardinal Herrera University, Valencia.
118. Thomas Hammarberg, CoE Commissioner for Human Rights, Memorandum following his visit to France from 21 to 23 May 2008 COMMDH(2008)34.
119. Werner Eichhorst (coord.), *The Integration of Migrants and its Effects on the Labour Market*, IZA Research Report N0. 40, septembrie 2011.
120. Yasin Gumus, *EU Blue Card Scheme: The Right Step in the Right Direction?*, European Journal of Migration and Law, 2010, vol. 12.

Acte normative internaționale:

1. *Additional Protocol*, O.J. L 113/17.
2. Netherlands: *Aliens Act 2000*, 1 April 2001.
3. *Amendamentul nr. 19 al PE*, doc. P5 TA(2002)0030 din 5 februarie 2002, OJ 2002 C 284 E/94.
4. *Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene*, publicată în Jurnalul Oficial C 326 din 26.12.2012.
5. *Carta Națiunilor Unite*, din 26 iunie 1945, Monitorul Oficial din 26 iunie 1945.
6. *Carta Socială Europeană (revizuită)* Strasbourg, 3 mai 1996.
7. *Code de l'entrée e du sejour des etrangers et du droit d'asile* – 2005.
8. *Codul de securitate socială* (ETS nr./139 revizuit).
9. *Codul european de securitate socială al Consiliului Europei* 16 aprilie 1964 publicat în Monitorul Oficial nr. 331 din mai 2009.
10. *COM (2000) 624 final*, OJ C 62 E/99 din 27 februarie 2001.
11. *COM (2001) 386 final, Proposal for a Council Directive on the conditions of entry and residence of third-country nationals for the purpose of paid employment and self-employed economic activities*, C 332 E/248.
12. *COM (2002) 225 final*, OJ C 203 din 27 august 2002.
13. *COM (2005) 391: Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on common standards and procedures in Member States for returning illegally staying third-country nationals* {SEC(2005) 1057 final.
14. *COM (2007) 247: Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions Applying the Global Approach to Migration to the Eastern and South-Eastern Regions Neighboring the European Union*.
15. *COM (2007) 638: Proposal for a Council Directive on a single application procedure for a single permit for third-country nationals to reside and work in the territory of a Member State and on a common set of rights for third-country workers legally residing in a Member State* {SEC(2007) 1393} {SEC(2007) 1408}.

16. COM (2010) 378: *Propunere de Directivă a Parlamentului European și a Consiliului privind condițiile de intrare și de ședere a resortisanților țărilor terțe în contextul unui transfer în cadrul aceleiași companii.*
17. COM 85/381/EEC: *Commission Decision of 8 July 1985 setting up a prior Communication and consultation procedure on migration policies in relation to non-member countries*, OJ L 217, 14/8/1985.
18. *Proposal for a Council Directive on the right to family reunification* (2000/C 116 E/15) (Text with EEA relevance) COM(1999) 638 final 1999/0258(CNS) (Submitted by the Commission on 11 January 2000).
19. *Directive 2008/115/EC of the European Parliament and of the Council of 16 December 2008 on common standards and procedures in Member States for returning illegally staying third-country nationals*, OJ L 348, 24.12.2008.
20. *European Parliament legislative resolution of 18 June 2008 on the proposal for a directive of the European Parliament and of the Council on common standards and procedures in Member States for returning illegally staying third-country nationals* (COM(2005)0391 — C6-0266/2005 — 2005/0167(COD)) P6_TC1-COD(2005)0167 Position of the European Parliament adopted at first reading on 18 June 2008 with a view to the adoption of Directive 2008//115/EC of the European Parliament and of the Council on common standards and procedures in Member States for returning illegally staying third-country nationals, OJ C 286E, 27.11.2009.
21. *Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions on a New Pact on Migration and Asylum*, COM/2020/609 final.
22. *Comisia Europeană, Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social și Comitetul Regiunilor Adaptarea programului de lucru al Comisiei pentru 2020*, Bruxelles, 27.5.2020 COM(2020) 440 final.
23. *Commission Decision 2007/675/EC of 17 October 2007 setting up the Group of Experts on Trafficking in Human Beings*, OJ L 277, 20.10.2007.
24. *Commission proposal COM(2005) 391 final, Proposal for a Directive on common standards and procedures in Member States for returning illegally staying third-country nationals.*

25. Commission staff working document – Executive summary of the REFIT evaluation, SWD(2017)120 final, Brussels, 22.3.2017.
26. Commission staff working document – The consolidation of the EU framework on integration, SEC(2010)357 final.
27. *Commission Staff Working Document Impact Assessment 52013SC0077.*
28. *Commission staff working paper - EU initiatives supporting the integration of third-country nationals*, SEC (2011)957.
29. *Commission, Proposal for a Directive of entry and residence of third country nationals for the purposes of research, studies, pupil exchange, remunerated and unremunerated training, voluntary service and au pairing*, COM(2013) 151 final, 2013/0081 (COD).
30. *Committee on Economic, Social and Cultural Rights, General Comment no. 19: the right to social security* (art. 9), UN Doc E/C.12/GC/19, 23 Noiembre 2007.
31. *Committee on Economic, Social and Cultural Rights, General Comment nr. 18: the right to work*, 6 February 2006, UN Doc. E/C, 12/GC/18.
32. *Communication from the Commission - Policy Plan on Legal Migration* {SEC(2005)1680}/* COM/2005/0669 final */.
33. *Communication from the Commission COM (2014)287 on the implementation of Directive 2009/50/EC.*
34. *Communication from the Commission COM(2007) 248 final on circular migration and mobility partnerships between EU and third countries*, chapter III.B(2) Circular migration of persons residing in a third country.
35. *Communication to the European Parliament, The European Council and the Council Managing the refugee crisis: immediate operational, budgetary and legal measures under the European Agenda on Migration*, COM/2015/0490 final.
36. *Report from the Commission Monitoring the application of European Union law 2015 Annual Report*, COM/2016/0463 final.
37. *Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions on a New Pact on Migration and Asylum*, COM/2020/609 final.
38. *Communication from the Commission - Policy Plan on Legal Migration* {SEC(2005)1680} /* COM/2005/0669 final */.

39. *Communication from the Commission on establishing a new Partnership Framework with third countries under the European Agenda on Migration* COM (2016) 385 final.
40. *Communication from the Commission Policy Plan on Legal Migration*, {SEC(2005)1680} Brussels, 21.12.2005 COM(2005) 669 final.
41. *Communication from the Commission to the Council and the European Parliament on a Community immigration policy*/* COM/2000/0757 final */.
42. *Communication from the Commission to the Council and the European Parliament - The global approach to migration one year on: towards a comprehensive European migration policy* /* COM/2006/0735 final */.
43. *Communication from the Commission to the Council and the European Parliament on the presentation of a proposal for a directive and two proposals for recommendations on the admission of third-country nationals to carry out specific research in the European Community*, COM 2004/0178 final.
44. *Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social committee and the Committee of the Regions*/* COM/2005/0389 final*/.
45. *Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social committee and the Committee of the Regions - A Common Agenda for Integration - Framework for the Integration of Third-Country Nationals in the European Union* /* COM/2005/0389 final */.
46. *Communication from the Commission to the European Parliament concerning the Position of the Council on the adoption of a Directive on a single application procedure for a single permit*, COM(2011) 832, 25 noiembrie 2011.
47. *Communication from the Commission to the European Parliament, The European Council and the Council, Progress report on the implementation of the European Agenda on Migration*, COM (2019)481 final din 16.10. 2019.
48. *Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions An European Agenda On Migration*/* COM/2015/0240 final */.

49. *Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council, the Council and the European investment bank on establishing a new partnership framework with third countries under the European agenda on migration* COM/2016/0385 final.
50. *Communication from the Commission to the European Parliament and the Council on the state of play of implementation of the priority actions under the European agenda on migration* COM/2016/085 final.
51. *Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions The European Agenda on Security*, Strasbourg, 28.4.2015 COM(2015) 185 final.
52. *Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of Regions Policy Plan on Asylum an Integrated Approach to Protection Across the Eu* {SEC(2008) 2029} {SEC(2008) 2030}.
53. *Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions Delivering an area of freedom, security and justice for Europe's citizens Action Plan Implementing the Stockholm Programme*, Brussels, 20.4.2010 COM(2010) 171 final.
54. *Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions: The Global Approach to Migration and Mobility* /* COM/2011/0743 final */.
55. *Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, The European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions on a New Pact on Migration and Asylum*, COM/2020/609 final.
56. *Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Social Committee and the Committee of the Regions – European Agenda for the Integration of Third Country Nationals*,/* COM/2011/0455 final*/.
57. *Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions – Action Plan on the integration of third country nationals* COM(2016) 377 final.
58. *Comunicare a Comisiei către Parlamentul European și Consiliu privind punerea în aplicare a Directivei 2009/50/CE privind condițiile de intrare și de ședere a resortisanților din țările*

*terțe pentru ocuparea unor locuri de muncă înalt calificate („Cartea albastră a UE”),
/*COM/2014/0287 final */.*

59. *Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social și Comitetul Regiunilor referitoare la un nou Pact privind migrația și azilul, COM/2020/609 final.*
60. *Comunicare a Comisiei Către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor - O Agendă Europeană Privind Migrația, COM(2015) 240 final, Bruxelles 13.mai.2005.*
61. *Comunicare a Comisiei Către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor Plan de acțiune privind integrarea resortisanților din țările terțe, COM/2016/0377 final.*
62. *Comunicare a Comisiei Către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social și Comitetul Regiunilor Abordarea globală în materie de migrație și mobilitate/* COM/2011/0743 final */.*
63. *Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor O Agendă Europeană Privind Migrația, Bruxelles, 14.3.2018 COM(2018) 250 final, Raport privind progresele înregistrate cu privire la punerea în aplicare a Agendei europene privind migrația.*
64. *Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor, O Europă deschisă și sigură: transformarea obiectivelor în realitate/* COM/2014/0154 final */.*
65. *Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social și Comitetul Regiunilor Abordarea globală în materie de migrație și mobilitate/* COM/2011/0743 final.*
66. *Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social și Comitetul Regiunilor Plan de acțiune privind integrarea resortisanților din țările terțe, Strasbourg, 7.6.2016 COM(2016) 377 final.*
67. *Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor O Agendă Europeană Privind Migrația, Bruxelles, 13.5.2015 COM(2015) 240 final.*

68. *Comunicarea Comisiei către Consiliu, Parlamentul European, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor - Migrația circulatorie și parteneriatele pentru mobilitate încheiate de Uniunea Europeană cu țări terțe /* COM/2007/0248 final */*, Bruxelles, 16 mai 2007.
69. *Comunicarea Comisiei către Parlamentului European și Consiliu privind aplicarea Directivei 2009/52/CE din 18 iunie 2009 de stabilire a standardelor minime privind sancțiunile și măsurile la adresa angajatorilor de resortisanți din țări terțe aflați în situație de ședere ilegală Bruxelles, 22.5.2014, COM(2014) 286 final.*
70. *Comunicarea Comisiei COM (2004) 0811 final: Green Paper on an EU approach to managing economic migration.*
71. *Comunicarea Comisiei COM(2005) 669 final, 21.12.2005.*
72. *Comunicarea Comisiei COM(2007) 637 din 23 octombrie 2007.*
73. *Comunicarea Comisiei COM(2010) 379 privind condițiile de intrare și de ședere a resortisanților țărilor terțe în vederea ocupării unui loc de muncă în calitate de lucrători sezonieri.*
74. *Comunicarea Comisiei COM(2011) 743 final: Abordarea globală în materie de migrație și mobilitate.*
75. *Comunicarea Comisiei COM(2014)286 final privind aplicarea Directivei 2009/52/CE1.*
76. *Comunicarea Comisiei Europene COM (94)23 din 23 februarie 1997.*
77. *Communication from the Commission to the European Parliament and the Council on the state of play of implementation of the priority actions under the European agenda on migration com/2016/085 final.*
78. *Consiliul European - Programul de la Stockholm – O Europă deschisă și sigură în serviciul cetățenilor și pentru protecția acestora (2010/C 115/01).*
79. *Consiliul European, Concluzii 26-27 IUNIE 2014, CO EUR 4 CONCL, EUCO 79/14/2 Bruxelles, 27 iunie 2014.*
80. *Consiliul Europei, Codul european de securitate socială al Consiliului Europei, adoptat la Strasbourg la 16 aprilie 1964, intrat în vigoare la 17 martie 1968 și semnat de România la 22 mai 2002.*
81. *Consiliul Europei, Convenția privind statutul juridic al lucrătorului migrant, STE 93, Strasbourg 1977.*

82. Consiliul Uniunii Europene, *Dosar interinstituțional 2005/0167 COD*, nr. 16166/08 ADD 1.
83. *Convenția internațională privind protecția drepturilor tuturor lucrătorilor migranți și a membrilor familiilor acestora* (1990) adoptată de Adunarea Generală a ONU prin Rezoluția sa A/RES/45/158 din 18 decembrie 1990.
84. *Convenția nr. 111/1958 privind discriminarea în domeniul ocupării forței de muncă și exercitării profesiei*, Conferința generală a Organizației Internaționale a Muncii, adoptată la 25 iunie 1958.
85. *Convenția nr. 143 a OIM privind lucrătorii migranți*, adoptată în 1975.
86. *Convenția nr. 81/1947 privind inspecția muncii în industrie și comerț la Conferința generală a Organizației Internaționale a Muncii*, adoptată la 11 iulie 1947.
87. *Convenția nr. 97/1949 a Organizației Internaționale a Muncii privind migrația în scop de angajare*, Geneva, 01.07.1949, ratificată prin Legea nr. 209-XVI din 29.07.2005.
88. *Convenția Numărul 118 privind Egalitatea de Tratamente*, adoptată în 1962.
89. *Convenția OIM 143/1975 referitoare la lucrătorii migranți*.
90. *Convenția OIM 96/1949 revizuită, privind migrația în scop de angajare*
91. *Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale*, cunoscută și sub denumirea de *Convenția Europeană a Drepturilor Omului*, semnat pe 4 noiembrie 1950 la Roma și intrat în vigoare pe 3 septembrie 1953.
92. *Convenția privind statutul refugiaților*, încheiată la Geneva la 28 iulie 1951, publicată în Monitorul Oficial nr. 148/17 iul. 1991.
93. *Cooperation Agreement between the European Economic Community and the People's Democratic Republic of Algeria*, OJ L 263/27.09.1978.
94. *Cooperation Agreement between the European Economic Community and the Kingdom of Morocco*, OJ L 264/27.09.1978.
95. *Cooperation Agreement between the European Economic Community and the Republic of Tunisia*, OJ L 265/27.09.1978.
96. *Council Document 14615/04* of 19 November 2004.
97. *Council document 9617/09* din 7 mai 2009.
98. *Council of the EU, EU-Turkey statement*, 18 March 2016, PRESS RELEASE, 144/16, 18/03/2016.

99. Council of the EU, *Note from the Presidency to Working Party on Migration and Expulsion*, 13 octombrie 2008, document 14002/08.
100. Council of the European Union, *Council Resolution of 16 July 1985 on guidelines for a Community policy on migration*.
101. Council of The European Union, document 16166/08 ADD 1 REV 1 din 2 decembrie 2008, Commission statements.
102. Council of the European Union, Justice and Home Affairs 2618th Council Meeting 14615/04 (Presse 321) *Common Basic Principles for Immigrant Integration Policy in the EU*, 19 noiembrie 2004.
103. Council of the European Union, *Outcome of Proceedings of Working Party on Migration and Expulsion*, document 6212/08.
104. Council of the European Union, *Outcome of Proceedings of Working Party on Migration and Expulsion*, 5 martie 2008, document 6212/08.
105. *Council Resolution of 30 November 1994 on the admission of third-country nationals to the territory of the Member States for study purposes*, OJ C 274, 19.9.1996.
106. *Council Resolution of 4 March 1996 on the status of third-country nationals residing on a long-term basis in the territory of the Member States*, publicat în OJ C 80 din 18.3.1996.
107. *Council Resolution of 9 February 1976 on an Action Programme for migrant workers and member of their families*, OJ C 34/2, 14.2.1976.
108. *Council Resolution on measures to be adopted on the combating of marriages of convenience (97/C 382/01)*, Official Journal C 382, 16/12/1997.
109. *Decizia Cadru 2002/629/JAI a Consiliului privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane și protecția victimelor*.
110. *Decizia CCR nr. 350 din 2 mai 2006*, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 461 din 29 mai 2006.
111. *Decizia CCR nr. 851/2018 publicată în Monitorul Oficial*, Partea I nr. 503 din 21 iunie 2019.
112. *Decizia Consiliului 2007/826/CE din 22 noiembrie 2007 privind încheierea Acordului dintre Comunitatea Europeană și Republica Moldova privind readmisia persoanelor aflate în situație de ședere ilegală* OJ L 334, 19.12.2007.

113. *Decizia Consiliului 2007/839/CE din 29 noiembrie 2007 privind încheierea Acordului dintre Comunitatea Europeană și Ucraina privind readmisia persoanelor*, OJ L 332, 18.12.2007.
114. *Decizia Consiliului 2008/381/CE din 14 mai 2008 de instituire a unei Rețele europene de migrație*, JO L 131, 21.5.2008.
115. *Decizia Consiliului 2011/118/UE din 18 ianuarie 2011 privind încheierea Acordului între Uniunea Europeană și Georgia privind readmisia persoanelor aflate în situație de ședere ilegală*, OJ L 52, 25.2.2011.
116. *Decizia Consiliului 2013/629/UE din 22 octombrie 2013 privind încheierea Acordului dintre Uniunea Europeană și Republica Armenia privind readmisia persoanelor aflate în situație de ședere ilegală* OJ L 289, 31.10.2013.
117. *Decizia Consiliului 2014/252/UE din 14 aprilie 2014 privind încheierea Acordului între Uniunea Europeană și Republica Turcia privind readmisia persoanelor aflate în situație de ședere ilegală*, OJ L 134, 7.5.2014.
118. *Decizia Consiliului din 19 aprilie 2007 privind încheierea Acordului dintre Comunitatea Europeană și Federația Rusă privind readmisia*, 2007/341/CE, OJ L 129, 17.5.2007.
119. *Decizia nr. 582/2008/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 17 iunie 2008 de introducere a unui regim simplificat de control al persoanelor la frontierele externe, bazat pe recunoașterea unilaterală de către Bulgaria, Cipru și România a anumitor documente ca fiind echivalente cu vizele naționale ale acestora în scopul tranzitului pe teritoriile lor*, OJ L 161, 20.6.2008.
120. *Decizia-Cadru a Consiliului din 19 iulie 2002 privind combaterea traficului de persoane (2002/629/JAI) Abrogat.*
121. *Decizia-cadru a Consiliului din 28 noiembrie 2002 privind consolidarea cadrului penal pentru a preveni facilitarea intrării, tranzitului și șederii neautorizate*, OJ L 328, 5.12.2002.
122. *Directiva (UE) 2016/801 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 mai 2016 privind condițiile de intrare și de ședere a resortisanților țărilor terțe pentru cercetare, studii, formare profesională, servicii de voluntariat, programe de schimb de elevi sau proiecte educaționale și muncă au pair*, OJ L 132, 21.5.2016.

123. *Directiva 2000/43/CE a Consiliului din 29 iunie 2000 de punere în aplicare a principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de rasă sau origine etnică*, OJ L 180, 19.7.2000.
124. *Directiva 2000/78/CE a Consiliului din 27 noiembrie 2000 de creare a unui cadru general în favoarea egalității de tratament în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă*, OJ L 303, 2.12.2000.
125. *Directiva 2002/90/CE a Consiliului din 28 noiembrie 2002 de definire a facilitării intrării, tranzitului și șederii neautorizate*, OJ L 328, 5.12.2002.
126. *Directiva 2003/109/CE a Consiliului din 25 noiembrie 2003 privind statutul resortisanților țărilor terțe care sunt rezidenți pe termen lung*, JO L 16, 23.1.2004.
127. *Directiva 2003/86/CE a Consiliului din 22 septembrie 2003 privind dreptul la reîntregirea familiei* OJ L 251, 3.10.2003.
128. *Directiva 2004/113/CE a Consiliului din 13 decembrie 2004 de aplicare a principiului egalității de tratament între femei și bărbați privind accesul la bunuri și servicii și furnizarea de bunuri și servicii*, OJ L 373.
129. *Directiva 2004/114/CE a Consiliului din 13 decembrie 2004 privind condițiile de admisie a resortisanților țărilor terțe pentru studii, schimb de elevi, formare profesională neremunerată sau servicii de voluntariat*, OJ L 375, 23.12.2004.
130. *Directiva 2004/81/CE a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind permisul de ședere eliberat resortisanților țărilor terțe care sunt victime ale traficului de persoane sau care au făcut obiectul unei facilitări a imigrației ilegale și care cooperează cu autoritățile competente*, OJ L 261, 6.8.2004.
131. *Directiva 2005/36/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 septembrie 2005 privind recunoașterea calificărilor profesionale*, OJ L 255, 30.9.2005.
132. *Directiva 2005/71/CE a Consiliului din 12 octombrie 2005 privind o procedură specială de admisie a resortisanților țărilor terțe în scopul desfășurării unei activități de cercetare științifică*, OJ L 289, 3.11.2005, p. 15–22 abrogat și înlocuit prin Directiva (UE) 2016/801 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 mai 2016 privind condițiile de intrare și de ședere a resortisanților țărilor terțe pentru cercetare, studii, formare profesională, servicii de voluntariat, programe de schimb de elevi sau proiecte educaționale și muncă au pair, OJ L 132, 21.5.2016.

133. *Directiva 2005/71/UE nu conținea reguli speciale cu privire la membrii de familie ai cercetătorilor , aplicându-se astfel reglementările din Directiva-cadru 2003/86/CE privind reunificarea familială.*
134. *Directiva 2005/85/CE privind standardele și procedurile minime în statele Membre pentru acordarea și retragerea statutului de refugiat.*
135. *Directiva 2006/54/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iulie 2006 privind punerea în aplicare a principiului egalității de șanse și al egalității de tratament între bărbați și femei în materie de încadrare în muncă și de muncă (reformă), OJ L 204.*
136. *Directiva 2006/54/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iulie 2006 privind punerea în aplicare a principiului egalității de șanse și al egalității de tratament între bărbați și femei în materie de încadrare în muncă și de muncă (reformă), OJ L 204, 26.7.2006.*
137. *Directiva 2008/115/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 2008 privind standardele și procedurile comune aplicabile în statele membre pentru returnarea resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală OJ L 348, 24.12.2008.*
138. *Directiva 2009/50/EC privind muncitorii înalt calificați, Directiva 2011/98/EU privind permisul unic, Directiva 2014/36/EU privind lucrătorii sezonieri, Directiva 2014/66/EU privind transferurile intra-corporații.*
139. *Directiva 2009/52/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 18 iunie 2009 de stabilire a standardelor minime privind sancțiunile și măsurile la adresa angajatorilor de resortisanți din țări terțe aflați în situație de ședere ilegală, OJ L 168, 30.6.2009.*
140. *Directiva 2011/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 aprilie 2011 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane și protejarea victimelor acestuia, precum și de înlocuire a Deciziei-cadru 2002/629/JAI a Consiliului, OJ L 101, 15.4.2011*
141. *Directiva 2011/98/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind o procedură unică de solicitare a unui permis unic pentru resortisanții țărilor terțe în vederea șederii și ocupării unui loc de muncă pe teritoriul statelor membre și un set comun de drepturi pentru lucrătorii din țările terțe cu ședere legală pe teritoriul unui stat membru, OJ L 343, 23.12.2011.*
142. *Directiva 2014/36/UE privind condițiile de intrare și de ședere a resortisanților țărilor terțe în scopul ocupării unui loc de muncă în calitate de lucrători sezonieri, OJ L 94, 28.03.2014.*

143. *Directive (EU) 2016/801 of the European Parliament and of the Council of 11 May 2016 on the conditions of entry and residence of third-country nationals for the purpose of research, studies, training, voluntary service, pupil exchange schemes or educational projects and au pairing.*
144. *Directive 2003/68/EC on the right to family reunification, OJ of the EU of 03/10/2003, L-251.*
145. *Directive 2014/66/EU of the European Parliament and of the Council of 15 May 2014 on the conditions of entry and residence of third-country nationals in the framework of an intra-corporate transfer.*
146. *Directive of the European Parliament and of the Council on the conditions of entry and residence of third-country nationals for the purposes of seasonal employment {SEC(2010) 887} {SEC(2010) 888}, Brussels, 13.7.2010 COM(2010) 379 final 2010/0210 (COD)*
147. *Directive on the conditions of entry and residence for paid employment and self employed economic activity (first half of 2001).*
148. *France's Constitution of 1958 with Amendments through 2008.*
149. *Fremdenpolizeigesetz, Federal Act on the Exercise of the Aliens Police, the Issuing of Documents for Strangers and the Issuance of Entry Permits, Aliens Police Act 2005 - FPG, Federal Law Gazette I No. 100/2005).*
150. *Global Compact for Safe, Orderly and Regular Migration adoptat de Adunarea Generală a Națiunilor Unite prin Rezoluția din 19 Decembrie 2018 (A/73/L.66).*
151. *Global Compact for Safe, Orderly and Regular Migration,*
152. *Global Forum on Migration and Development, First Meeting, Belgium, 9-11 July 2007.*
153. *Green Paper of 11 January 2005 on an EU approach to managing economic migration, COM (2004) 811 final, 11.1.2005.*
154. *Green Paper on an EU approach to managing economic migration/* COM/2004/0811 final.*
155. *Hungary: Act II of 2007 on the Admission and Right of Residence of Third-Country Nationals, 1 July 2007, Last amendment: 27 July 2019.*
156. *ILO Convention 97/1949 Migration for Employment Convention (Revised).*

157. *ILO Convention no. 143 Migrant Workers Convention*, 1975, intrată în vigoare la 9 decembrie 1978, Recommendation no. 151, Migrant Workers Recommendation, 1975, adoptată la 24 iunie 1975.
158. *ILO Convention no. 143/1975*, Part. I. Migration in abusive conditions.
159. *ILO Convention no. 97 Migration for Employment Convention (revised)*, 1949, intrată în vigoare la 22 ianuarie 1952, Recommendation 86 Migration for Employment Recommendation (revised), adoptată la 1 iulie 1949.
160. *ILO Declaration on Fundamental Principles and Rights at Work* adoptată de Conferința Internațională a Muncii la cea de 86-a Sesiune de la Geneva, 18 iunie 1988.
161. *ILO Recommendation 151 accompanying Convention no. 143*.
162. *ILO, International labour migration: a right based approach*, chapter 4, 2010, Geneva.
163. *ILO, R086 - Migration for Employment Recommendation (Revised)*, 1949 (No. 86).
164. *ILO. C097 - Migration for Employment Convention (Revised)*, 1949 (No. 97).
165. *Immigration Act 1971*, UK Public General Act.
166. *International Convent on Economic, Social and Cultural Rights*, part II.
167. *International Convention on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of Their Families*.
168. *International Convention on the Protection of the Rights of all Migrant Workers and Members of Their Families*, art. 2, pct. 1.
169. *International Convention on the Protection of the Rights of all Migrant Workers and Members of Their Families*.
170. *Lege nr. 97 din 7 mai 2015 pentru modificarea art. 137 alin. (1) din Legea nr. 53/2003 - Codul muncii*, publicată în Monitorul Oficial nr. 316 din 8 mai 2015.
171. *Ley Orgánica 8/2000, de 22 de diciembre, de reforma de la Ley Orgánica 4/2000, de 11 de enero, sobre derechos y libertades de los extranjeros en España y su integración social*, VI.
172. *Loi no. 2007-1631 du 20 novembre 2007 relative a la maîtrise de l'immigration, a l'integration et a l'asile*.
173. *Memorandumul Explicativ al Cartei* prevede că art. 34(2) se bazează pe art. 12(4) și 13(2) al Cartei Sociale Europene și reflectă regulile care derivă din Regulamentul 1408/71/EEC privind aplicarea schemelor de securitate socială, OJ L 149, 5.7.1971

174. *Regulamentului 1612/68/EEC privind libertatea de mișcare a lucrătorilor în cadrul Comunității*, OJ L 257, 19.10.1968.
175. *New York Declaration for Refugees and Migrants adoptată prin Rezoluția Adunării Generale din 19 septembrie 2016 (A/71/L.I).*
176. *Organizația Internațională a Muncii. Convenția OIM nr. 97 privind migrația în scop de angajare*, adoptată la Geneva la 1 iulie 1949.
177. *Procedura legislativă ordinară, prin care Parlamentul European a dobândit rolul de co-legislator*, a fost introdusă prin Tratatul de la Lisabona (2009), anterior rolul acestuia fiind unul consultativ în procedura de co-decizie.
178. *Proposal for a Council Act establishing the Convention on rules for the admission of third-country nationals to the Member States.*, (25 mai 2020).
179. *Proposal for a Council Directive COM/2001/0386 final on the conditions of entry and residence of third-country nationals for the purpose of paid employment and self-employed economic activities*, CNS 2001/0154.
180. *Proposal for a Council Directive on the conditions of entry and residence of third-country nationals for the purpose of paid employment and self-employed economic activities COM (2001) 386, - CNS 2001/0154 */.*
181. *Proposal for a Council Directive on the right to family reunification*, COM (1999)638 final.
182. *Proposal for a Council implementing decision setting out a recommendation for prolonging temporary internal border control in exceptional circumstances putting the overall functioning of the Schengen area at risk com/2016/0711 final - 2016/0347.*
183. *Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on common standards and procedures in Member States for returning illegally staying third-country nationals {SEC(2005) 1057}.*
184. *Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on common standards and procedures in Member States for returning illegally staying third-country nationals {SEC(2005) 1057}, /* COM/2005/0391 final - COD 2005/0167 */.*
185. *Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council providing for sanctions against employers of illegally staying third-country nationals {SEC(2007) 596} {SEC(2007) 603} {SEC(2007) 604}.*

186. *Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on common standards and procedures in Member States for returning illegally staying third-country nationals* {SEC(2005) 1057.
187. *Proposal for a Directive on common standards and procedures in Member States for returning illegally staying third-country nationals (recast)* COM(2018) 634 final, 2018/0329(COD).
188. *Proposal for a regulation of the European Parliament and of the Council on a European travel document for the return of illegally staying third-country nationals* COM/2015/0668 final - 2015/0306 (COD).
189. *Proposal for a regulation of the European Parliament and of the Council on the European union agency for asylum and repealing regulation (eu) no 439/2010 com/2016/0271 final - 2016/0131 (cod).*
190. *Proposal for a regulation of the European Parliament and of the Council establishing the criteria and mechanisms for determining the member state responsible for examining an application for international protection lodged in one of the member states by a third-country national or a stateless person (recast)* com/2016/0270 final/2 - 2016/0133 (COD).
191. *Proposal for a regulation of the European Parliament and of the Council establishing the asylum and migration fund* COM/2018/471 final.
192. *Proposal for a regulation of the European Parliament and of the Council establishing, as part of the integrated border management fund, the instrument for financial support for customs control equipment, {SWD(2018) 348}, ref. ares(2018)1993625 - 13/04/2018.*
193. *Propunere de directivă a Consiliului privind condițiile de intrare și de ședere a resortisanților din țările terțe pentru ocuparea unor locuri de muncă înalt calificate* {SEC(2007) 1382} {SEC(2007) 1403}.
194. *Propunere de DIRECTIVĂ A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI privind condițiile de intrare și de ședere a resortisanților țărilor terțe pentru ocuparea unor locuri de muncă înalt calificate, COM/2016/0378 final - 2016/0176 (COD).*
195. *Propunere de Directivă a Parlamentului European și a Consiliului privind condițiile de intrare și de ședere a resortisanților țărilor terțe pentru ocuparea unor locuri de muncă înalt calificate, COM/2016/0378 final - 2016/0176 (COD). Aflata in procedura de adoptare la data finalizării lucrării de față.*

196. *Propunere de Directivă a Parlamentului European și a Consiliului privind condițiile de intrare și de ședere a resortisanților țărilor terțe în vederea ocupării unor locuri de muncă sezoniere/* COM/2010/0379 final - COD 2010/0210 */.*
197. *Propunerea de Directivă a Consiliului privind condițiile de intrare și șederea a resortisanților din țările terțe pentru ocuparea unor locuri de muncă înalt calificate prezentată de Comisie 2007/0228 (CNS).*
198. *Propunerea de Directivă a Consiliului privind condițiile de intrare și șederea a resortisanților din țările terțe pentru ocuparea unor locuri de muncă înalt calificate prezentată de Comisie {SEC(2007) 1382},*
199. *Ratifications of C143 - Migrant Workers (Supplementary Provisions) Convention, 1975 (No. 143), dată intrare în vigoare 09 Dec 1978.*
200. *Ratifications of Co97 - Migration for Employment Convention (Revised), 1949 (No. 97), data intrării în vigoare 22 Jan 1952.*
201. *Regulamentul (CE) nr. 168/2007 al Consiliului din 15 februarie 2007 privind înființarea Agenției pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene, OJ L 53, 22.2.2007.*
202. *Regulamentul (CE) nr. 810/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iulie 2009 privind instituirea unui Cod comunitar de vize (Codul de vize), OJ L 243, 15.9.2009.*
203. *Regulamentul (CE) nr. 859/2003 al Consiliului din 14 mai 2003 de extindere a dispozițiilor Regulamentului (CEE) nr. 1408/71 și Regulamentului (CEE) nr. 574/72 la resortisanții unor țări terțe care nu fac obiectul dispozițiilor respective exclusiv pe motive de cetățenie.*
204. *Regulamentul (CE) nr. 883/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2004 privind coordonarea sistemelor de securitate socială (Text cu relevanță pentru SEE și pentru Elveția), JO L 166, 30.04.2004.*
205. *Regulamentul (CE) nr. 1030/2002 al Consiliului din 13 iunie 2002 de instituire a unui model uniform de permis de ședere pentru resortisanții țărilor terțe, OJ L 157, 15.6.2002.*
206. *Regulamentul (UE) 2016/1624 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 septembrie 2016 privind Poliția de frontieră și garda de coastă la nivel european.*
207. *Regulamentului (UE) 2016/399 al Parlamentului European și al Consiliului și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 863/2007 al Parlamentului European și al Consiliului.*

208. *Regulamentul (CE) nr. 2007/2004 al Consiliului și a Deciziei 2005/267/CE a Consiliului*, OJ L 251, 16.9.2016.
209. *Regulamentul (UE) 2016/399 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 martie 2016 cu privire la Codul Uniunii privind regimul de trecere a frontierelor de către persoane (Codul Frontierelor Schengen)*, OJ L 77, 23.3.2016.
210. *Regulation (EC) NO. 883/04 of the European Parliament and of the Council of 29 aprilie 2004 on the coordination of social security system*, OJ L 166/30.4.2004.
211. *Regulation (EEC) NO. 1408/71 on the Council of 14 June 1971 on the application of social security schemes to employed persons and their families moving within the Community*.
212. *Regulation No. 211/2011 of the European Parliament and the Council of 16 February 2011 on the citizens initiative* OJ L65.
213. *Austria the Federal Constitutional Law of 1920 as amended in 1929 as to Law No. 153/2004*, 30.12.2004.
214. *Basic Law for the Federal Republic of Germany* 23 May 1949.
215. *The Constitution of Austria*.
216. *Germany's Constitution of 1949 with Amendments through 2014*.
217. *The Convention on the Elimination of Discrimination Against Women (CEDAW)*, adoptată la 18 decembrie 1979, intrată în vigoare la 3 septembrie 1981, Națiunile Unite, Treaty Series, vol. 1249.
218. *The General Agreement on Trade in Services (GATS): objectives, coverage and disciplines*.
219. *The International Covenant on Civil and Political Rights (ICCPR)*, adoptat la 16 decembrie 1966, intrat în vigoare la 23 martie 1976, 999 UNTS 171.
220. *The International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights (ICESCR)*, adoptată la 16 decembrie 1966, intrată în vigoare la 3 ianuarie 1976, 993 UNTS 3.
221. *The International Convention on the Elimination of Racial Discrimination (ICERD)*, adoptată la 21 decembrie 1965, intrată în vigoare la 9 ianuarie 1969, 660 UNTS 195.
222. *The International Convention on the Protection of the Rights of all Migrant Workers and Members of Their Families (ICMW)*, adoptată la 18 decembrie 1990, intrată în vigoare la 1 iulie 2003, 2220 UNTS 93.

223. *The proposed Return Directive (recast), Substitute Impact Assessment, European Parliamentary Research Service European Parliamentary Research Service, Ex-Ante Impact Assessment Unit*
224. *The Single European Act*, OJ L 169 29.06.1987.
225. *United Nations Convention against Transnational Organized Crime, Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children, supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime; Protocol against the Smuggling of Migrants by Land, Sea and Air, supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime.*
226. *Universal Declaration of Human Rights* (art. 1) adopted by General Assembly resolution 217 A (III) of 10 December 1948.
227. *Versiune consolidată a Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene*, OJ C 326, 26.10.2012.

Rapoarte, Studii, Recomandări:

1. *EMN Study 2014 – Migrant access to social security and health care: policies and practice*, p. 19.
2. *European Commission, “Annexes to the Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions, Commission Work Programme 2020”, COM (2020) 37 final, Annexes 1 to 5, Brussels, 29.1.2020.*
3. *Report on the proposal for a directive of the European Parliament and of the Council on common standards and procedures in Member States for returning illegally staying third-country nationals (Rapporteur: Manfred Weber)*, A6-0339/2007, 20 Septembrie 2007.
4. *Working Paper The Chart of Fundamental Rights of the European Union: The evolution on the first Bill of Rights of the EU and its position within the constellation of national and regional fundamental rights protection systems*, C. Schneider, Bridging Europe, 2014.
5. *A Common Agenda for Integration- Framework for the Integration of Third -Country Nationals in the European Union* COM (2005)389 final.

6. Academia Română, Institutul de Lingvistică, *Dicționarul explicativ al limbii române (ediția a II-a revăzută și adăugită)*, Editura Univers Enciclopedic Gold, 2009.
7. *Attracting Highly Qualified and Qualified Third-Country Nationals to the EU by the European Migration Network*, May 2013.
8. *Curtea Europeană de Conturi, Analiza panoramică - Punerea în practică a dreptului Uniunii Europene: responsabilitățile de supraveghere care revin Comisiei Europene în temeiul art. 17 alin. (1) din Tratatul privind Uniunea Europeană*, Oficiul pentru Publicații, 2018.
9. *Documentul 9346/14 din 5 mai 2014 al Consiliului care conține declarația Comisiei privind definirea noțiunii de „specialist”*.
228. *Documentul Comisiei C(2019)7131 final, Annex to the Commission Recommendation establishing a common Practical Handbook for Border Guards*.
10. *Documentul Consiliului 6651/12 din 27 februarie 2012 privind întâlnirea Grupului de lucru pe Integrare, Migrație și Expulzare*.
11. *Documentul Consiliului 9346/14 ADD 1 din 5 mai 2014, Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on conditions of entry and residence of third-country nationals in the framework of an intra-corporate transfer (first reading) – Adoption of the legislative act (LA + S) = Statements*.
12. *EMN – Asylum and Migration, Glossary 3.0. 2014 definition of irregular migrant*.
229. *EMN Study 2014 – Migrant access to social security and health care: policies and practice*.
13. *European Asylum Support Office (EASO), Annual Report on the Situation of Asylum in the European Union*, 2018.
14. *European Commission - Fact Sheet, EU-Turkey joint action plan*, Brussels, 15 October 2015
15. *European Commission , Inform #3 – Maintaining Labour Migration in essential sectors in times of Pandemic*, Series of EMN-Organisation for Economic Cooperation and Development Informs on the impact of Covid-19 in the Migration Area, 2020.
16. *European Commission, COM(85) 48 final, Guidelines for a Community policy on migration*, 7 martie 1985.
17. *European Commission, Commission Decision 88/384/EEC of 8 June 1988 setting up a prior Communication and consultation procedure on migration policies in relation to non-member countries*.

18. European Commission, *Communication on a Common Agenda for Integration: Framework for the Integration of Third-Country Nationals in the European Union*, COM/2005/0389 final.
19. European Commission, *Document (2013) 151 final Proposal for a Directive on the conditions of entry and residence of third-country nationals for the purposes of research, studies, pupil exchange, remunerated and unremunerated training, voluntary service and au pairing*.
20. European Commission, COM (2019)481 final: *Progress report on the implementation of the European Agenda on Migration*.
21. *European Council on Refugees and Exiles, ECRE Information Note on the Directive 2008/115/EC of the European Parliament and of the Council of 16 December 2008 on common standards and procedures in Member States for returning illegally staying third-country nationals*, 7 January 2009, CO7/1/2009/Ext/MDM0.
22. European Council, *The Stockholm Programme – An open and secure Europe serving and protecting Citizens* (2010/C 115/01).
23. *European Migration Network Synthesis Report 2016, Family Reunification of Third-Country Nationals in the EU plus Norway: National Practices*, Migrapol EMN (Doc. 382), April 2017.
24. European Migration Network, *Annual Report on Migration and Asylum 2017*.
25. European Migration Network, *Organisation for Economic Cooperation and Development, Change in the employment rate between Q2 2019 and Q2 2020*.
26. European Migration Network/Organisation for Economic Cooperation and Development, *Impact of COVID-19 on International Students in EU and Organisation for Economic Cooperation and Development Member States*, EMN Inform 2, 2020.
27. *The EU Blue Card Directive Directive 2009/50 on the conditions of entry and residence of third-country nationals for the purposes of highly qualified employment*, European Parliament, 12.2005.
28. European Parliamentary Research Service, European Parliamentary Research Service, *The Return Directive 2008/115/EC*, PE 642.840 – June 2020.
29. *European Union: Council of the European Union, Presidency Conclusions, Tampere European Council*, 15-16 October 1999, 16 October 1999.
30. *Evaluation on the application of the Return Directive (2008/115/EC)*, Final Report.
230. *Explanations relating to the Charter of Fundamental Rights*, 2007/C303/02.

31. General Agreement on Trade in Services.
32. General Assembly, *Measures to ensure the human rights of all migrant workers*, 3449, 2433rd plenary meeting, 9 December 1975.
33. General Comment no. 20, *Non-discrimination in economic, social and cultural*, Committee on Economic, Social and Cultural Rights, Forty-second session, Geneva, 4-22 May 2009.
34. *General comment No. 6 (2005) Treatment of Unaccompanied and Separated Children Outside their Country of Origin*, 1 septembrie 2005, CRC/GC/2005/6.
231. *Ghidul de procedură al MAI privind transpunerea și implementare legislației europene în sistemul național de drept și monitorizarea aplicării acquis-ului Uniunii Europene*, Fondul Social European prin Programul Operațional Dezvoltarea Capacității Administrative 2007-2013, cod SMIS: 32862 cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Dezvoltarea Capacității Administrative în perioada 2012-2013.
35. *Handbook on Integration for policymakers and practitioners: second edition*, 89-91, Brussels, May, 2007.
36. *Index of Proceedings of the General Assembly ST/LIB/SER.B/A.78 (Part 1) p. 78-80*:
37. *Intergovernmental Consultations for Asylum, Refugee and Migration Report on Readmission*, IGC Secretariat, 2000.
38. *International Labour Conference, Equality in Employment and Occupation*, Special Survey of the Committee of Experts on the Application of Conventions and Recommendations, International Labour Office, Geneva, 82nd Session, 1994.
39. *International Organization for Migration Issues Communication, Guidance to Stem Rising Anti-Migrant Sentiment in Wake of Covid-19 International Organization for Migration*.
40. International Organization for Migration UN Migration, *Countering xenophobia and stigma to foster social cohesion in the COVID 19 response and recovery*. Issue brief, iulie 2020.
41. International Organization for Migration, *Assessing Immigration Scenarios for the European Union in 2030 Relevant, realistic and reliable?* Geneva, 2020.
42. International Organization for Migration, *Fatal Journeys Tracking Lives Lost during Migration*, Geneva.
43. International Organization for Migration, *Glossary on Migration 2019, International Organization for Migration*, Geneva, 2019, definition on undocumented migrant.

44. International Organization for Migration, Migration and labour, *Essentials of migration management: a guide for policy makers and practitioners*, Volume 2, United Nations Publications, 2004.
45. International Organization for Migration, *Migration data relevant for the COVID-19 pandemic*, 10 martie 2021.
46. International Organization for Migration, *World Migration Report 2020*, Geneva, 2020.
47. *Max Planck Enciclopedia de Drept Internațional Public*, Oxford University Press, 2014; Bryan A Garner (coord.), *Black's Law Dictionary*, Editura Thomson Reuters, 2014.
48. *Tampere European Council 15 and 16 October 1999*, Presidency Conclusions.
49. *The Commission report on application of Directive 2003/109/EC*, COM (2011)585 final.
50. *The Council of Europe's Twenty Guidelines on Forced Return adoptate de Comitetul de Miniștri la 4 mai 2005*, recomandarea 20.
51. *The Council of Europe's Twenty Guidelines on Forced Return adoptate de Comitetul de Miniștri la 4 mai 2005*.
52. *The Economic and Social Aspects of Migration*, Conferință organizată de către Comisia Europeană și OECD, 21-22 Ianuarie 2003.
53. *The Economy Economic Realities, Social Impacts & Political Choices*, Citi GPS: Global Perspectives & Solutions, Oxford Martin School, Ed Oxford, September 2018.
54. *The Hague Programme: Strengthening Freedom, Security and Justice in the European Union*, European Journal C 53, 3.3.2005.
55. *The Stockholm Programme — An open and secure Europe serving and protecting citizens*, OJ C 115, 4.5.2010.
56. *Twenty Guidelines on Forced Return* adopted by the Committee of Ministers on 4 May 2005 at the 925th meeting of the minister's Deputies.
57. *United Nations Department of Economic and Social Affairs (UN DESA), Survey of national statistical offices (NSOs) during COVID-19*. 16 decembrie 2020.
58. United Nations Department of Economic and Social Affairs (UN DESA), *International migration trends*, December 2020.
59. World Bank, *COVID-19 crisis through a migration lens. Migration and Development Brief* 32, April.

60. World Bank, Migration and Development Brief 33, *Phase II: COVID-19 crisis through a migration lens*, octombrie 2020.
61. *World Migration Report 2020 IOM UN Migration*, International Organization for Migration, Geneva 2020.

Jurisprudență:

1. Case 1731/90, ECtHR, Gaygusuz v. Austria.
2. Case 51564/99 ECHR, Conka vs. Belgium.
3. Case C-192/07, CJUE, Commission vs. Germany.
4. Case C-508/10, CJUE, Commission vs. Netherlands.
5. Case C-57/07, CJUE, Commission vs. Luxemburg.
6. Case C-91/07, CJUE, Commission vs. Italy.
7. Application no. 17371/90, CEDO, Gaygusuz v. Austria,.
8. Application no. 34165/96 CEDO, Şen v. the Netherlands.
9. Application no. 40892/98, CEDO, Koua Poirrez v. France.
10. Application no. 50963/99, ECHR, Case of Al-Nasif vs. Bulgaria,.
11. Application no. 559645/93, CEDO, Gul v. Switzerland, .
12. Application no. 60665/00, CEDO, Tuquabo-Tekle v. the Neteherlands.
13. Application no. 6849/72, CEDO, Cauza Muller v. Austria.
14. Application no. 6849/72, Muller v. Austria (1975).
15. Application nos. 9214/80, 9476/81 and 9474/81 CEDO, Abdulaziz, Balkandali and Cabales v. United Kingdom.
16. Case 19-59, R - Joined cases 16-59, 17-59 and 18-59, Hotărârea Curții în cauza 1/58 Stork Ruhrkohlen – Verkaufsgesellschaft.
17. Case 36/75, Roland Rutili/Ministre de l' intérieur
18. Case Application No. 7671/76 and 14 other applications, 15 foreign students v/the United Kingdom.
19. Case C 11-70, CJUE, Internationale Handelsgesellschaft mbH v Einfur.

20. Case C- 508/10, CJUE, Commission vs. Netherlands.
21. Case C-11/7, Internationale Handelsgesellschaft mbH.
22. Case C-15/11 Leopold Sommer v Landesgeschäftsstelle des Arbeitsmarktservice Wien.
23. Case C-15/11 Leopold Sommer v Landesgeschäftsstelle Wien.
24. Case C-153/14, Minister van Buitenlandse Zaken v. K și A.
25. Case C-18/90, Office National de l'emploi v Kziber.
26. Case C-302/19, WS împotriva Istituto Nazionale della Previdenza Sociale.
27. Case C-316/85, Centre Public d'aide sociale de Courcelle v Marie Lebon.
28. Case C-356/11, C-357/11, O. and S..
29. Case C-430/11, CJUE, Sagor, Curtea de Justiție a Uniunii Europene.
30. Case C-469/13, CJUE, Shamim Tahir versus Ministerul de Interne și Questura din Verona.
31. Case C-469/13, Tahir Ministero dell'Interno and Questura di Verona.
32. Case C-491/13 Ben Alaya v Bundesrepublik Deutschland.
33. Case C-502/10, CJUE, Staatssecretaris van Justitie v Singh.
34. Case C-502/10, CJUE, Staatssecretaris van Justitie v Mangat v. S.
35. Case C-502/10, Singh.
36. Case C-540/03 Parliament vs. Council (2006) ECR.
37. Case C-540/03, European Parliament v Council of the European Union.
38. Case C-558/14, Mimoun Khachab împotriva Subdelegación del Gobierno en Álava.
39. Case C-571/10, CJUE, Kamberaj.
40. Case C-571/10, Kamberaj.
41. Case C-578/08 Rhimou Chakroun vs. Minister van Buitenlandse Zaken, Netherland.
42. Case C-578/08, ECJ, Chakroun v Minister van Buitenlandse Zaken.
43. Case C-579/13, P and S.
44. Case C-58/93, Yousfi v Belgian State.
45. Case C-61/11 PPU El Dridi.
46. Case C-66/85 Lawrie-Blum vs. Landul Baden-Wurttemberg.
47. Cauza C-329/11, Alexandre Achughbadian v. Prefet de Cour d'appel de Paris.
48. Cauza C-338/13, Marjan Noorzia împotriva Bundesministerin fur Inneres,.
49. Cauza C-357/09 PP Said Shamilovich Kadzoev (Huchbarov).

50. Cauza C-47/15, Selina Affum împotriva Prefet du Pas-de-Calais și a Procureur general de la Cour d'appel de Douai.
51. Cauza C-534/11, Mehmet Arslan împotriva Policie CR, Krajske ieditelsvi policie Usteckeho kraje, odbor cizinecke policie..
52. Cauza C-540/03, Parlamentul European împotriva Consiliului Uniunii Europene.
53. Cauza C-544/15, Sahar Faminian împotriva Bundesrepublik Deutschland..
54. Cauza C-571/10, Servet Kamberaj împotriva Istituto per l'Edilizia Sociale della Provincia autonoma di Bolzano (IPES) și alții.
55. Cauza C-579/13, P și S împotriva Commissie Sociale Zekerheid Breda și College van Burgemeester van de gemeente Amstelveen,.
56. Cauza C-636/16, Wilber Lopez Pastuzano împotriva Delegacion del Gobierno en Navarra.
57. Cauza C-66/85 Lawrie-Blum vs. Landul Baden-Wurttemberg.
58. Cauza C-82/16, K.A. și alții împotriva Belgische Staat.
59. Gaygusus v. Austria (1996) 23 EHRR 365.
60. Hotărârea CEDO în cauza Lupșa împotriva României, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 30 din 17 ianuarie 2007.
61. Joined Cases 281/85, 283-285/85, & 287/85, Melchoir Wathelet, Germany v. Commission.
62. Joined cases C-402/05 P și C-415/05, CJUE, P. Kadi și Barakaat International Foundation v Council.

Legislație națională:

1. Abrogat, *Ordinul nr. 71/2013 pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a aparatului propriu al Inspectoratului General pentru Imigrări*, text publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 316 din 31 mai 2013. În vigoare de la 31 mai 2013 până la 14 februarie 2017, fiind abrogat și înlocuit prin Ordin 10/2017.
2. *Acordul dintre Comunitatea Economică Europeană și Turcia și Protocolul adițional publicat în JO al UE L 217, 29/12/1964, Acordul CEE/Maroc publicat în O.J. L 264/20 (1978), Acordul EEC/Algeria, O.J. L 263/21 (1978), Acordul EEC/Tunisia, O.J. L 41/1 (1978).*
3. *Act of Aliens of 13 June 2003/Ustawa o cudzoziemcach/POL-2003-L-65077.*

4. *Act on the Residence of Aliens in the Territory of the Czech Republic* (Act No. 326/1999 Coll).
5. *Act on the Residence, Economic Activity and Integration of Foreigners in the Federal Territory*1) *Residence Act*, *Auslandergesetz*,.
6. Agenția Organizației Națiunilor Unite pentru Refugiați, *Convenția privind statutul apatrizilor*, adoptată la New York la 28 septembrie 1954.
7. *Agreement on the European Economic Area - Final Act - Joint Declarations - Declarations by the Governments of the Member States of the Community and the EFTA States - Arrangements - Agreed Minutes - Declarations by one or several of the Contracting Parties of the Agreement on the European Economic Area*, *JO L 1, 3.1.1994*.
8. Codul Muncii din 24 ianuarie 2003 (**republicat**)(Legea nr. 53/2003), publicat în Monitorul Oficial nr. 345 din 18 mai 2011.
9. Guvernul României *Ordonanța de Urgență Nr. 194 Republicată** din 12 decembrie 2002 privind regimul străinilor în România.
10. *Hotărâre nr. 585 din 13 iunie 2002 pentru aprobarea Standardelor naționale de protecție a informațiilor clasificate în România*, publicată în Monitorul Oficial nr. 485 din 5 iulie 2002.
11. *Hotărâre nr. 898 din 7 septembrie 2011 privind stabilirea formei și conținutului permiselor de ședere, ale documentelor de călătorie, precum și ale altor documente care se eliberează străinilor*, publicat în Monitorul Oficial nr. 690 din 29 septembrie 2011.
12. *Hotărâre nr. 561 din 10 mai 2009 pentru aprobarea Regulamentului privind procedurile, la nivelul Guvernului, pentru elaborarea, avizarea și prezentarea proiectelor de documente de politici publice, a proiectelor de acte normative, precum și a altor documente, în vederea adoptării/aprobării*, publicată în Monitorul Oficial nr. 319 din 14 mai 2009.
13. *Hotărârea Guvernului nr. 9 din 6 ianuarie 2020 publicată în M.O. nr. 20/14.01.2020, care modifică Hotărârea Guvernului nr.16/2017 privind organizarea și funcționarea MAE*, publicată în M.O. nr. 44/16.01.2017.
14. *Lege 117 /2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 198/2008 privind serviciile consulare pentru care se percep taxe și nivelul taxelor consulare la misiunile diplomatice și oficiile consulare ale României în străinătate*, Monitorul Oficial nr. 441/25 mai. 2018.
15. *Lege nr. 108 din 16 iunie 1999 pentru înființarea și organizarea Inspecției Muncii*, publicat în Monitorul Oficial nr. 283 din 21 iunie 1999.

16. *Lege nr. 157 din 11 iulie 2011 pentru modificarea și completarea unor acte normative privind regimul străinilor în România*, publicată în Monitorul Oficial nr. 533 din 28 iulie 2011.
17. *Lege nr. 175 din 7 octombrie 2016 pentru modificarea art. 15 din Legea nr. 78/2014 privind reglementarea activității de voluntariat în România*, publicată în Monitorul Oficial nr. 812 din 14 octombrie 2016.
18. *Lege nr. 182 din 12 aprilie 2002 privind protecția informațiilor clasificate*, publicată în Monitorul Oficial nr. 248 din 12 aprilie 2002.
19. *Lege nr. 198 din 21 octombrie 2008 privind serviciile consulare pentru care se percep taxe și nivelul taxelor consulare la misiunile diplomatice și oficiile consulare ale României în străinătate*, publicată în Monitorul Oficial nr. 728 din 28 octombrie 2008.
20. *Lege nr. 200 din 25 mai 2004 privind recunoașterea diplomelor și calificărilor profesionale pentru profesiile reglementate din România*, publicat în Monitorul Oficial nr. 500 din 3 iunie 2004.
21. *Lege nr. 222 din 31 iulie 2018 privind aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 6/2011 pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 57/2002 privind cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică*, publicată în Monitorul Oficial nr. 676 din 3 august 2018.
22. *Lege nr. 247 din 5 noiembrie 2018 pentru modificarea și completarea unor acte normative privind regimul străinilor în România*, publicat în Monitorul Oficial nr. 941 din 7 noiembrie 2018.
23. *Lege nr. 324 din 8 iulie 2003 pentru aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 57/2002 privind cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică* Emitent: PARLAMENTUL publicată în : Monitorul Oficial nr. 514 din 16 iulie 2003.
24. *Lege Nr. 40 din 31 martie 2011 pentru modificarea și completarea Legii nr. 53/2003 -Codul muncii* Emitent: Parlamentul României, publicată în: Monitorul Oficia nr. 225 din 31 martie 2011.
25. *Lege nr. 482 din 10 noiembrie 2004 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 194/2002 privind regimul străinilor în România*, publicată în Monitorul Oficial nr. 1.116 din 27 noiembrie 2004.
26. *Lege nr. 51 din 29 iulie 1991 (**republicată**). privind securitatea națională a României**)*, publicată în Monitorul Oficial nr. 190 din 18 martie 2014.

27. *Ley Orgánica 8/2000, de 22 de diciembre, de reforma de la Ley Orgánica 4/2000, de 11 de enero, sobre derechos y libertades de los extranjeros en España y su integración social, VI.*
28. *Loi no. 2007-1631 du 20 novembre 2007 relative a la maîtrise de l'immigration, a l'integration et a l'asile.*
29. *Notă de fundamentare la Hotărârea Guvernului nr. 187/2017 pentru stabilirea Listei sectoarelor ce cuprind activități care se desfășoară în funcție de succesiunea anotimpurilor.*
30. *Nota de Fundamentare -Ordonanța de Urgență a Guvernului nr.109/11.12.2013.*
31. *Nota Președinției 15033/13 din 25 octombrie 2013 privind întâlnirea COREPER II și propunerile Consiliului pe textul propunerii de directivă.*
32. *Ordonanța de urgență nr. 109/2007 pentru modificarea și completarea Legii nr. 200/2004 privind recunoașterea diplomelor și calificărilor profesionale pentru profesiile reglementate din România, Text publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 706 din 18 octombrie 2007.*
33. *Ordonanța de urgență nr. 113 din 14 iulie 2005 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 194/2002 privind regimul străinilor în România publicată în Monitorul Oficial nr. 658 din 25 iulie 2005.*
34. *Ordonanța de Urgență nr. 12 din 23 februarie 2010 pentru completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 194/2002 privind regimul străinilor în România publicată în Monitorul Oficial nr. 136 din 1 martie 2010.*
35. *Ordonanța de Urgență nr. 194 din 12 decembrie 2002 (**republicată**) privind regimul străinilor în România, publicată în Monitorul Oficial nr. 421 din 5 iunie 2008.*
36. *Ordonanță de Urgență Nr. 53/2017 din 4 august 2017 pentru modificarea și completarea Legii nr. 53/2003 - Codul muncii Emitent: Guvernul României, publicată în: Monitorul Oficial nr. 644 din 7 august 2017.*
37. *Ordonanța de urgență nr. 6/2011 pentru stimularea înființării și dezvoltării microîntreprinderilor de către întreprinzătorii tineri, Text publicat în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 103 din data de 9 februarie 2011.*
38. *Ordonanța de Urgență nr. 64 din 7 octombrie 2014 pentru modificarea Legii nr. 198/2008 privind serviciile consulare pentru care se percep taxe și nivelul taxelor consulare la misiunile diplomatice și oficiile consulare ale României în străinătate, publicat în Monitorul Oficial nr. 742 din 13 octombrie 2014.*

39. *Ordonanța nr. 137 din 31 august 2000 (**republicată**) privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**), publicat în Monitorul Oficial nr. 166 din 7 martie 2014.*
40. *Ordonanța nr. 25 din 26 august 2014 privind încadrarea în muncă și detașarea străinilor pe teritoriul României și pentru modificarea și completarea unor acte normative privind regimul străinilor în România, publicat în Monitorul Oficial nr. 640 din 30 august 2014.*
41. *Ordonanță nr. 44 din 29 ianuarie 2004 privind integrarea socială a străinilor care au dobândit protecție internațională sau un drept de ședere în România, precum și a cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene, Spațiului Economic European și a cetățenilor Confederației Elvețiene, emitent Guvernul, publicat în Monitorul Oficial nr. 93 din 31 ianuarie 2004.*
42. *Ordonanța nr. 57 din 16 august 2002 privind cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică, publicată în Monitorul Oficial nr. 643 din 30 august 2002.*
43. *Ordonanța nr. 6 din 26 ianuarie 2011 pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 57/2002 privind cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică, publicată în Monitorul Oficial nr. 80 din 31 ianuarie 2011.*

Resurse bibliografice internet:

1. <https://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2015/04/23/special-euco-statement/>.
2. <https://www.europarl.europa.eu/legislative-train/api/stages/report/current/theme/towards-a-new-policy-on-migration/file/directive-on-students-and-researchers>.
3. <http://britannica.com/topic/human-rights/Human-rights-in-the-United-Nations>.
4. <http://aei.pitt.edu/8582/1/8582.pdf>.
5. http://curia.europa.eu/repertoire_jurisp/bull_4/.
6. <http://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tps00170/default/table?lang=eng>.
7. http://ec.europa.eu/eurostat/statisticsexplained/index.php/Migration_and_migrant_population_statistics#Further_Eurostat_information.
8. http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Migration_and_migrant_population_statistics#Further_Eurostat_information.
9. <http://ec.europa.eu/ewsi/en/policy/legal.cfm>.

10. [http://ec.europa.eu/immigration/glossary.do?language=7\\$en#glosM](http://ec.europa.eu/immigration/glossary.do?language=7$en#glosM).
11. http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH-07-650_en.?locale=en.
12. <http://indicators.ohchr.org>.
13. <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliuDocument/19362>.
14. <http://migrationdataportal.org/>.
15. <http://ohchr.org/en/hrbodies/cescr/pages/cescrindex.aspx>.
16. http://ro.wikipedia.org/wiki/Organizația_Națiunilor_Unite.
17. [http://un.org.UNECE/circular migration](http://un.org.UNECE/circular%20migration).
18. <http://un.org/ecosoc/en/home>.
19. http://www.cdep.ro/pls/legis/legis_pck.htp_act_text?id=19646.
20. <http://www.ilo.org/public/english/bureau/stat/isco/>.
21. <http://www.statewatch.org/news/2008/sep/eu-European-pact-on-immigration-and-asylum.pdf>.
22. <https://coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/078>.
23. https://coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/078/signatures?p_auth=EgqYA4DP.
24. <https://coe.mae.ro/node/1252>.
25. <https://consilium.europa.eu/ro/infographics/eastern-and-central-mediterranean-routes>.
26. <https://consilium.europa.eu/ro/infographics/eastern-and-central-mediterranean-routes>.
27. https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024/johansson_en.
28. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Asylum_quarterly_report#Main_trends_in_the_number_of_asylum_applicants.
29. https://ec.europa.eu/eurostat/statisticsexplained/index.php/Migration_and_migrant_population_statistics#Further_Eurostat_information.
30. https://ec.europa.eu/eurostat/statisticsexplained/index.php/Migration_and_migrant_population_statistics#Further_Eurostat_information.
31. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Migration_and_migrant_population_statistics#Further_Eurostat_information.
32. https://ec.europa.eu/home-affairs/financing/fundings/migration-asylum-borders/integration-fund_e.

33. https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-wedo/networks/European_migration_network/docs/interactive_glossary_6.0_final_version.pdf.
34. https://ec.europa.eu/homeaffairs/sites/homeaffairs/files/whatwedo/networks/European_migration_network/docs/interactive_glossary_6.0_final_version.pdf.
35. https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/international-affairs/global-approach-to-migration/mobility-partnership-facility_en.
36. https://ec.europa.eu/home-affairs/who-we-are/dg-home-affairs-chart_en.
37. https://ec.europa.eu/immigration/node_en.
38. <https://ec.europa.eu/migrant-integration/news/40-increase-in-number-of-work-permits-granted-to-foreigners-in-poland-in-2018>.
39. <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/?fuseaction=list&coteId=1&year=2011&number=832&version=ALL&language=en>.
40. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A52005XG0303%2801%29>.
41. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A52011DC0743>.
42. <https://eur-lex.europa.eu/search.html?qid=1580832532316&text=72014L0066RO>.
43. https://eur-lex.europa.eu/search.html?qid=1580996846014&text=72016L0801ROU*&scope=EURLEX&type=quick&lang=ro.
44. https://europa.eu/European-union/about-eu/institutions-bodies/European-Parliament_ro.
45. <https://frontex.europa.eu/along-eu-borders/migratory-routes/eastern-mediterranean-route/>.
46. <https://lege5.ro/App/Document/gi3dkojyg42q/decizia-nr-320-2017-litigiu-privind-regimul-strainilor?pid=250988720&expression=#p-250988720>.
47. <https://lege5.ro/App/Document/guyteojyga/decizia-nr-2191-2014-litigiu-privind-regimul-strainilor?pid=72909905&expression=#p-72909905>.
48. https://lege5.ro/Search?Mode=2&Search_SectionTypeId=196&did=g42doobx&pid=haztqnzygq3q&Search_Term=ARTICOLUL%2023%20Declara%C8%9Bie&Page=1&Rec=10&CollapseFilters=0.
49. <https://legeaz.net/spete-contencios-inalta-curte-iccj-2014/decizia-1027-2014>.
50. <https://legislație.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/18052>.
51. <https://migrationdataportal.org/themes/irregular-migration>.
52. <https://oim.ro/ro/resurse/glosar>.

53. <https://oim.ro/ro/resurse/glosar>.
54. <https://openmigration.org/dashboard/>.
55. <https://romania.europalibera.org/a/grupul-de-la-visegrad-respinge-propunerea-comisiei-europene-privind-migratia/30857905.html>.
56. <https://stats.oecd.org/glossary/about.asp>.
57. <https://www.britannica.com/event/Arab-Spring>.
58. <https://www.britannica.com/topic/human-rights/Human-rights-in-the-United-Nations>.
59. https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list//conventions/treaty/048/signatures?p_auth=0bq5o8cg.
60. <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/139>.
61. https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/093/signatures?p_auth=xdulQVvu.
62. <https://www.coe.int/en/web/European-social-charter/about-the-charter>.
63. <https://www.coe.int/ro/web/about-us/structure>.
64. <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/migratory-pressures/eastern-mediterranean-route/>.
65. <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/migratory-pressures/central-mediterranean-route/>.
66. https://www.consilium.europa.eu/media/21839/action_plan_en.pdf.
67. <https://www.dw.com/ro/controalele-la-frontiera-%C4%83-%C3%AEn-statele-ue-pun-sub-semnul-%C3%AEntreb%C4%83rii-acordul-schengen/a-51221517>.
68. <https://www.dw.com/ro/problema-refugia%C5%A3ilor-escaladeaz%C4%83-tensiuni-la-frontiera-dintre-fran%C5%A3a-%C5%9Fi-italia/a-14996944>.
69. https://www.echr.coe.int/Documents/50Questions_ROM.pdf.
70. [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2018/621862/EPRS_BRI\(2018\)621862_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2018/621862/EPRS_BRI(2018)621862_EN.pdf).
71. https://www.europarl.europa.eu/ftu/pdf/ro/FTU_4.1.2.pdf
72. <https://www.europarl.europa.eu/legislative-train/theme-towards-a-new-policy-on-migration/file-jd-revision-of-the-blue-card-directive>.
73. <https://www.europarl.europa.eu/legislative-train/theme-towards-a-new-policy-on-migration/file-directive-on-students-and-researchers>.

74. <https://www.europarl.europa.eu/legislative-train/theme-towards-a-new-policy-on-migration/file-directive-on-students-and-researchers>.
75. https://www.europarl.europa.eu/summits/tam_en.htm.
76. <https://www.ilo.org/global/about-the-ilo/lang--en/index.html>.
77. https://www.oecd-ilibrary.org/social-issues-migration-health/data/oecd-international-migration-statistics/international-migration-database_data-00342en?parentId=http%3A%2F%2Finstance.metastore.ingenta.com%2Fcontent%2Fcollection%2Fmig-data-en.
78. <https://www.ohchr.org/documents/publications/factsheet2rev.1en.pdf>.
79. op.europa.eu/webpub/com/factsheets/migration-crisis/ro, consultat la .
80. www.consilium.europa.eu/infographics/eastern-and-central-mediterranean-routes.
81. www.consilium.europa.eu/infographics/irregular-arrivals-since-2008.
82. www.en.wikipedia.org/wiki/Non-resident_Indian_and_person_of_Indian_origin.
83. www.integration.eu.
84. www.iom.int/about-iom.
85. www.iom.int/constitution.
86. www.iom.int/glossary-migration-2019.
87. www.iom.int/key-migration-terms.
88. www.iom.int/members-and-observers.
89. www.iom.int/mission.
90. www.iom.int/mission.
91. www.meaningofmigrants.org.
92. www.migrationdataportal.org.
93. www.refugeemigrants.un.org/definitions.
94. www.worldbank.org/en/about/annual-report#anchor-annual.
95. https://ec.europa.eu/home-affairs/what-wedo/networks/European_migration_network/glossary_search/circular-migration_en.